

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

MAGISTERSKÉ KOMBINOVANÉ STUDIUM

2013–2016

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Eva Baranovičová

Jižní Morava a její potenciál pro budoucí rozvoj

Praha 2016

Vedoucí diplomové práce:

Ing. Iveta Hamarneh, Ph.D.

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

MASTER COMBINED STUDIES (PART TIME)

2013-2016

DIPLOMA THESIS

Eva Baranovičová

South Moravia and its potential for future development

Prague 2016

The Diploma Thesis Work Supervisor:

Ing. Iveta Hamarneh, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená diplomová práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a uvádím v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne

Eva Baranovičová

Poděkování

Ráda bych poděkovala paní Ing. Ivetě Hamarneh, Ph.D., zejména za její ochotu, vstřícnost a přínosné rady.

Anotace

Diplomová práce se zabývá analýzou cestovního ruchu na Jižní Moravě. Jihomoravský kraj je vymezen z hlediska základních faktů, týkajících se geografie, obyvatelstva, dopravy, zemědělství, přírodního a kulturního potenciálu. Práce operuje s pojmy jako je nabídka a poptávka v cestovního ruchu, kterou zároveň hodnotí a analyzuje v rámci Jihomoravského kraje. Součástí analytických částí je také dotazníkové šetření a SWOT analýza, na jejichž základě je vyvozen závěr.

Klíčová slova

Analýza nabídky, analýza poptávky, dotazníkové šetření, Jihomoravský kraj, poptávka v cestovním ruchu, primární nabídka cestovního ruchu, sekundární nabídka cestovního ruchu, SWOT analýza.

Annotation

The Diploma Thesis deals with south Moravia tourism analysis. The region of South Moravia is defined based on basic features characterising geography, population, transport, agriculture, and both natural and cultural potential. The thesis discusses topics such as touristic offer and demand in South Moravia, which are then assessed and analyzed. The analytical part focuses on the evaluation of a survey combined with SWOT analysis, which leads to a practical conclusion and summary.

Key words

Demand analysis, Offer analysis, primary touristic offer, region of South Moravia, secondary touristic offer survey, SWOT analysis, touristic demand.

OBSAH

ÚVOD.....	9
1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ Z OBLASTI CESTOVNÍHO RUCHU .	11
1.1 Definice cestovního ruchu.....	11
1.2 Druhy cestovního ruchu:	12
1.3 Formy cestovního ruchu.....	13
1.4 Pojmy v cestovním ruchu.....	14
1.5 Nabídka v cestovním ruchu.....	15
1.6 Poptávka v cestovním ruchu:	16
1.7 Satelitní účet cestovního ruchu	17
1.3 Destinace cestovního ruchu.....	18
1.4 Jihomoravský kraj jako turistický region Jižní Morava	19
2 ZÁKLADNÍ VYMEZENÍ DESTINACE JIŽNÍ MORAVA	22
2.1 Podnebí.....	23
2.2 Vodstvo	24
2.3 Obyvatelstvo	25
2.4 Dopravní infrastruktura	26
2.5 Zemědělství.....	26
2.5 Kulturně-historické a přírodní památky	26
3 PRIMÁRNÍ NABÍDKA CESTOVNÍHO RUCHU	28
3.1. Přírodní atraktivity	28
3.2. Kulturně-historické atraktivity	30
3.2.1. Památky UNESCO.....	31
3.2.2 Hrady a zámky	33
3.2.3 Muzea a archeologické památky	35
3.2.4 Technické památky	38
3.2.5 Kulturně-historická místa.....	39
3.2.6 Duchovní památky	40
3.3 Organizované atraktivity	42
3.3 Sociální atraktivity	47
3.4. Vinařství.....	51
4 SEKUNDÁRNÍ NABÍDKA CESTOVNÍHO RUCHU	54
4.1 Ubytovací služby.....	54
4.2 Stravovací zařízení.....	57
4.3 Dopravní infrastruktura.....	58

4.4 Turistická informační centra	61
4.5 Sportovně-rekreační služby.....	62
5 ANALÝZA NABÍDKY A POPTÁVKY	68
5.1 Analýzy nabídky	68
5.2 Analýza poptávky	71
5.2.1 Analýza návštěvnosti	71
5.2.2 Dotazníkové šetření.....	74
6 SOUČASNÝ STAV A PERSPEKTIVY DALŠÍHO ROZVOJE CESTOVNÍHO RUCHU DESTINACE	88
6.1 SWOT analýza Jihomoravského kraje	88
6.2 Perspektivy budoucího rozvoje	90
ZÁVĚR	94
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	96
SEZNAM OBRÁZKŮ, GRAFŮ A TABULEK	100
SEZNAM PŘÍLOH.....	101

ÚVOD

Tématem této diplomové práce je Jižní Morava a její potenciál pro budoucí rozvoj. Jižní Morava bude rozebírána z hlediska jejího postavení a významu v cestovním ruchu. Práce si klade za cíl zhodnotit potenciál cestovního ruchu v oblasti Jihomoravského kraje a prokázat hypotézu H1, že kraj tvoří nedílnou součást cestovního ruchu v České republice a hypotézu H2, že jeho oblíbenost a návštěvnost se každým rokem zvyšuje.

Jižní Morava je v rámci České republiky velmi významný region. Jihomoravský kraj je považován za jeden z nejkrásnějších krajů naší republiky a je znám nejen jako vinařská oblast, ale také jako oblast, která je velmi významná z hlediska cestovního ruchu. Jedná se o kraj, ve kterém nalezneme mnoho přírodních krás, rozsáhlých vinic, cyklostezek, ale také cenné památky, které jsou zapsány na seznamu světového dědictví UNESCO. Tyto aspekty jsou velmi důležité pro současný, ale i budoucí rozvoj regionu v rámci cestovního ruchu.

Je všeobecně známo, že cestovní ruch tvoří v některých zemích, městech, regionech a oblastech velmi důležitou roli pro jejich rozkvět. Vytváří tak pracovní příležitosti, nová pracovní místa a pozice, přínos financí do dané destinace, budování infrastruktury apod. Tímto dochází k udržování a péči stávajících památek, ale také k budování terciálního sektoru, který je v cestovním ruchu nepostradatelný. Terciální sektor, tedy služby, jsou v současné době v rámci cestovního ruchu nejdůležitější. Je nutné si uvědomit, že služba má pomíjivý charakter a nelze ji vrátit zpět. Proto se klade čím dál větší důraz na kvalitu nabízených služeb. Služby uspokojují dvě skupiny potřeb, a sice primární a sekundární potřeby. V první řadě poskytovatelé služeb musí zjistit, za jakým účelem návštěvníci do destinace přijíždějí (sportovní vyžití, odpočinek, kulturní zážitky). Další potřebou návštěvníků je se na určité místo dopravit, mít se kde stravovat a zároveň přenocovat.

Tyto všechny vypsané body jsou důležité faktory, kterými se budu v diplomové práci zabývat a konkretizovat na vybrané destinaci, tedy na Jižní Moravě.

Diplomová práce začíná vymezením základních pojmů cestovního ruchu a pokračuje charakteristikou destinace jižní Morava. Další součástí práce je primární a sekundární nabídka cestovního ruchu, na základě které bude provedena analýza nabídky a poptávky v destinaci. Poslední kapitolou je zhodnocení současného stavu a

perspektivy pro budoucí rozvoj, která zahrnuje SWOT analýzu Jihomoravského kraje.
Práce končí samotným závěrem a shrnutím.

1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ Z OBLASTI CESTOVNÍHO RUCHU

Cestovní ruch se stal v posledních letech důležitou součástí světového hospodářství a patří mezi největší průmysly světa. Cestovní ruch je pojem, bez kterého by se svět již neobešel. Zahrnuje široký komplex činností, na kterém se podílí různé subjekty, vytvářející pracovní příležitosti v různých oborech. Milióny lidí se každoročně vydávají na cesty za účelem rekreace, turistiky, kultury, wellness odpočinku a podobně.

1.1 Definice cestovního ruchu

Cestovním ruchem rozumíme přemístění osob z místa trvalého bydliště do místa cestovního ruchu a čerpání služeb spojených s pobytem v tomto místě za jiným účelem než výdělečným.

Cestovním ruchem také rozumíme způsob uspokojování potřeb lidí. Cestovní ruch vytvářejí také lidé podnikatelskou činností, kteří nabízejí své služby (ubytovací, stravovací, sportovně-rekreační, dopravní, informační, zprostředkovatelské atd.) Svými službami podnikatelé umožňují lidem se zúčastnit cestovního ruchu.

Cestovní ruch se podílí na tvorbě hrubého domácího produktu, tvoří příjmy státního rozpočtu, vytváří investiční příležitosti, má vliv na rozvoj regionů a na zaměstnanost.¹

Podle světové organizace cestovního ruchu UNWTO je cestovní ruch „*činnost osoby, cestující na přechodnou dobu do místa mimo její běžné životní prostředí a to na dobu kratší než je stanovena (mezinárodní cestovní ruch – 1 rok, domácí cestovní ruch – 6 měsíců), přičemž hlavní účel její cesty je jiný, než vykonávání výdělečné činnosti v navštíveném místě (výdělečná činnost není v navštíveném místě založena na trvalém či přechodném pracovním poměru).*“²

---

¹ JAKUBÍKOVÁ, D. *Marketing v cestovním ruchu, jak uspět v domácí i světové konkurenci*. 2. vyd. Praha: Grada, 2012, s.18. ISBN 978-80-247-4209-0

² CZECHTOURISM. *Charakteristika a význam cestovního ruchu v Česku* [online]. ©2005 – 2016 [cit. 2015-11-29]. Dostupné z: <http://old.czechtourism.cz/didakticke-podklady/1-charakteristika-a-vyznam-cestovniho-ruchu-v-cesku/>

1.2 Druhy cestovního ruchu:

Druhy cestovního ruchu jsou děleny podle způsobu jeho realizace a také podle závislosti na různých podmínkách.

a) Dle místa realizace

Domácí cestovní ruch

- Aktivita, které jsou spojené s účastí a cestováním občanů dané země v rámci jejího území.

Zahraniční cestovní ruch

- Aktivita, které jsou spojené s účastí a cestováním občanů dané země mimo vlastní zemi (do zahraničí), tzv. výjezdový cestovní ruch.
- Aktivita, které jsou spojené s příjezdem zahraničních občanů do dané země, tzv. příjezdový cestovní ruch (incoming).

Vnitrostátní cestovní ruch

- Aktivita, které jsou spojené s domácím a příjezdovým cestovním ruchem.

Národní cestovní ruch

- Aktivita, které jsou spojené s domácím a výjezdovým cestovním ruchem.

Světový cestovní ruch

- Veškerý cestovní ruch, který je spojen s jakýmkoliv překročením hranic.

b) Dle vztahu k platební bilanci

Příjezdový cestovní ruch – aktivita, kdy občané ze zahraničí přijíždějí do dané země = aktivní cestovní ruch – dovoz deviz.

Tranzitní cestovní ruch – aktivita, které jsou spojené s tranzitem osob přes danou zemi = část aktivního cestovního ruchu.

Výjezdový cestovní ruch – aktivita, kdy občané dané země vyjíždějí do zahraničí = pasivní cestovní ruch – vývoz peněz.

c) Dle délky pobytu

Krátkodobý cestovní ruch – pobyt, který trvá do tří dnů, tedy alespoň dvě noci.

Dlouhodobý cestovní ruch – pobyt, který trvá déle než tři dny a je kratší než jeden rok, anebo 6 měsíců.

d) Dle způsobu zabezpečení

Organizovaný cestovní ruch – zájezd zajišťuje cestovní kancelář nebo jiný zprostředkovatel.

Neorganizovaný cestovní ruch – účastník si zájezd zajišťuje sám.

e) Dle způsobu účasti a formy úhrady

Vázaný cestovní ruch – účastník si hradí pouze část nákladů a zbytek hradí například zaměstnavatel nebo pojišťovna a jeho účast je podmíněna splněním dané podmínky.

1.3 Formy cestovního ruchu

Formy cestovního ruchu jsou děleny podle motivace účastníků na cestovním ruchu a dle jejich preferencí pro trávení volného času. Hovoříme o formě rekreační, kulturně-poznávací, lázeňsko-léčebné, sportovně-rekreační, seniorské, mládežnické, formách spojených s profesí, o venkovské turistice, agroturistice a ostatních formách, které jsou více specifické.

Rekreační forma

Je taková forma cestovního ruchu, kdy dochází k relaxaci a fyzickému a duševnímu odpočinku účastníka.

Kulturně-poznávací

Účastník navštěvuje kulturní akce a památky, tato forma cestovního ruchu převládá v České republice nejvíce.

Lázeňsko-léčebná

Zahrnuje lázeňské pobyty v lázních a rekreaci, včetně wellness nabídky.

Sportovně-rekreační

Pobyty se zaměřením na sportovní aktivity, například lyžování, cykloturistika, pěší turistika.

Spojené s profesí (business tourism)

Aktivity, které jsou spojené s účastí na veletrzích, výstavách a konferencích, zahrnuje také obchodní cesty a incentivní turistiku – odměna zaměstnancům, poznání.

Seniorská

Významná forma cestovního ruchu, senioři jsou nejčastější vyhledávanou klientelou, proto je nutné klást důraz na nabídku cestovního ruchu, která vychází co nejvíce vstřícně seniorům a jejich požadavkům.

Mládežnická (youth tourist)

Tato forma je specifikována tím, že mládež a mladší účastníci cestovního ruchu často opakují své cesty.

Venkovská turistika, agroturistika

Aktivity, které jsou spojené s důrazem na ekologické aspekty. Jedná se například o pobyty na eko farmách, kdy se účastník stává součástí každodenního života na venkově. Může se zapojit do výroby domácích potravin včetně zemědělských činností. Ubytovací zařízení je vybaveno ve venkovském stylu (dřevěný nábytek atd.).

Ostatní formy

U ostatních forem se může jednat i o různé specifické formy, které se stávají vyhledávaným důvodem cesty. Hovoříme například o formě náboženské, nákupní, dobrodružné, sexuální apod.³

1.4 Pojmy v cestovním ruchu

Pojmy v cestovním ruchu, které je nutné si pro tuto práci vymezit je rezident, návštěvník a turista.

Rezident (stálý obyvatel) je z hlediska domácího cestovního ruchu osoba, která v daném místě žije alespoň 6 měsíců před tím, než se vydá na cestu do jiného místa dané země (na dobu kratší jak 6 měsíců). Z hlediska zahraničního cestovního ruchu je rezidentem osoba žijící v daném místě alespoň jeden rok před tím, než se vydá na cestu do jiného místa (na dobu kratší jak 1 rok).

Návštěvník je osoba cestující do země, jež není místem jeho bydliště a ve které se nezdržuje déle jak jeden rok. Hlavním účelem cesty nesmí být výdělečná činnost.

Turista je osoba, cestující do země, jež není místem jeho bydliště a ve které uskuteční alespoň jedno přenocování. Turista se v zemi nesmí zdržovat déle jak jeden rok. Hlavním účelem cesty nesmí být výdělečná činnost.⁴

---

³ CZECHTOURISM. *Charakteristika a význam cestovního ruchu v Česku* [online]. ©2005 – 2016 [cit. 2015-11-29]. Dostupné z: <http://old.czechtourism.cz/didakticke-podklady/1-charakteristika-a-vyznam-cestovniho-ruchu-v-cesku/>

⁴ PALATKOVÁ, M. *Metodika a odpovědnost za aktualizaci dat v destinačním managementu* [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2007, s. 5. [cit. 2015-11-29]. Dostupné z [www: http://www.mmr.cz/getmedia/7e3ddbdf-ccb7-4ef2-8633-a99b05b1eb1b/GetFile9_3.pdf?ext=.pdf](http://www.mmr.cz/getmedia/7e3ddbdf-ccb7-4ef2-8633-a99b05b1eb1b/GetFile9_3.pdf?ext=.pdf)

1.5 Nabídka v cestovním ruchu

„Je souhrn zboží a služeb, které se snaží prodávající realizovat na trhu cestovního ruchu. Předmětem nabídky jsou veškeré služby a zboží, které slouží k uspokojení potřeb účastníků cestovního ruchu, a které prodávající chtějí na trhu cestovního ruchu realizovat.“⁵

Nabídka je tvořena atraktivitami, kterými destinace disponuje (primární nabídka) a vybaveností destinace - materiálně-technickou základnou (sekundární nabídka).

Atraktivity cestovního ruchu jsou nejdůležitějších podnětem pro návštěvníka, na základě kterého se rozhoduje vycestovat do dané destinace. Atraktivity uspokojují primární motivy pro zúčastnění se na cestovním ruchu – z toho je odvozena tzv. primární nabídka.

Primární nabídku tvoří:

- a) Přírodní atraktivity - vodní toky, vodní plocha, flóra a fauna, klimatické podmínky, kvalita životního prostředí, přírodní zajímavosti, přírodní léčivé zdroje (přírodní, vzácné prameny), terén a jeho různorodost.
- b) Kulturně-historické atraktivity - architektonické památky (hrady, zámky, tvrze, pevnosti, paláce, zříceniny, katedrály. Lidová architektura, moderní architektura...), církevní stavby, kulturní zařízení (muzea, galerie, archivy, obrazárny...), kulturně-historická místa (rodiště významných osobností, bojiště...), technické památky (rozhledny, mosty).
- c) Organizované atraktivity - veletrhy a výstavy, kongresy, sympozia, sportovní akce, filmové, divadelní, hudební festivaly, přehlídky, společenské akce, folklórní slavnosti.
- d) Sociální atraktivity - gastronomické speciality, tradice a zvyky, způsob života lidí, image místa CR (jedinečnost).

Sekundární nabídku tvoří:

Sekundární nabídku tvoří infrastruktura a suprastruktura. Infrastrukturu tvoří celková dostupnost do destinace a uvnitř ní, vybavenost místa pro rezidenty i

---

⁵ PALATKOVÁ, M. *Metodika a odpovědnost za aktualizaci dat v destinačním managementu* [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2007, s. 11. [cit. 2015-11-29]. Dostupné z [www: http://www.mmr.cz/getmedia/7e3ddbdf-ccb7-4ef2-8633-a99b05b1eb1b/GetFile9_3.pdf?ext=.pdf](http://www.mmr.cz/getmedia/7e3ddbdf-ccb7-4ef2-8633-a99b05b1eb1b/GetFile9_3.pdf?ext=.pdf)

návštěvníky. Suprastrukturu tvoří ubytovací a stravovací zařízení, tj. zařízení, které slouží především turistům.

Základními rysy sekundární nabídky je různorodost a mnohostrannost nabídky, produkt cestovního ruchu (to, co účastníci cestovního ruchu potřebují, kupují, co se pro ně produkuje), vysoká míra komplexnosti, požadavek na vzájemnou spolupráci a propojenost subjektů v destinaci (řetězec služeb), malá pružnost v nabídce, výrazný sezónní charakter a závislost na klimatických podmínkách. V nabídce převažují služby, které nelze skladovat, vyžadují vysokou účast lidského faktoru a silné programové zaměření. Ze specifického charakteru služeb plynou některá specifika podnikání v turismu.“⁶

1.6 Poptávka v cestovním ruchu:

„Poptávka v cestovním ruchu je velmi proměnlivá. Příčinou její změny může být módnost, ohrožení, počasí, politická situace, měnový kurz aj. Klienti jsou stále sebevědomější, zkušenější, vyžadují vysokou kvalitu za relativně nízkou cenu. Oceňují profesionalitu, dodržování etických norem, slušné chování, vstřícnost a také balíčky ušité na míru. Více dbají o své zdraví a dobrou tělesnou kondici. Roste seniorská klientela, která má své specifické potřeby a přání. Zvyšuje se zájem o různé formy incentivního cestovního ruchu a o tzv. meeting industry (kongresy, konference, symposia, ale i setkání např. Nováků, dvojčat, rodáků aj.). Nakupující nejsou obvykle věrni jedné značce (nejezdí do stejné destinace, do stejného hotelu apod.), hledají nové zážitky a zkušenosti, což vyvolává nestabilitu poptávky. Také český klient se mění.“⁷

Poptávka v cestovním ruchu je tvořena na základě uspokojených potřeb účastníků. Tyto potřeby se v cestovním ruchu dělí na primární a sekundární. Primární potřeby nebo-li motivační vyplývají z uspokojení potřeb jako je například potřeba odpočinku, relaxace. Sekundární potřeby jsou potřeby realizační. Jejich uspokojování se stává prostředkem pro uspokojení primárních potřeb. Důvodem toho, že význam cestovního ruchu neustále stoupá v oblasti uspokojování potřeb, je hned několik aspektů. Nejhlavnější je například potřeba odpočinku v přírodě, více volného času, zvyšující se

---

⁶ PALATKOVÁ, M. *Metodika a odpovědnost za aktualizaci dat v destinačním managementu* [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2007, s. 8-10. [cit. 2015-11-29]. Dostupné z [www: http://www.mmr.cz/getmedia/7e3ddbdf-ccb7-4ef2-8633-a99b05b1eb1b/GetFile9_3.pdf?ext=.pdf](http://www.mmr.cz/getmedia/7e3ddbdf-ccb7-4ef2-8633-a99b05b1eb1b/GetFile9_3.pdf?ext=.pdf)

⁷ JAKUBÍKOVÁ, D. *Marketing v cestovním ruchu, jak uspět v domácí i světové konkurenci*. 2. vyd. Praha: Grada, 2012, s.50. ISBN 978-80-247-4209-0

mobilita, nárůst okruhu uspokojovaných potřeb a jiné. Právě znalost těchto potřeb je pro zjištění poptávky důležitá.

Poptávku po produktu v cestovním ruchu lze také charakterizovat jako určitý náznak potřeb účastníků, kteří projeví svou koupěschopnost a ochotu ke koupi. Poptávku je možné změřit za pomoci tří faktorů – fyzické a peněžní jednotky a okamžikem koupě. Na základě měření fyzických jednotek zjišťuje např. počet příjezdů do destinace. Z hlediska peněžních jednotek se posuzují číselné údaje, např. tržby cestovních kanceláří za určité časové období. Okamžikem koupě sledujeme okamžik rezervace a její zaplacení, příjezd a odjezd do destinace.

Nositelem poptávky je účastník cestovního ruchu, který se na cestovním ruchu účastní především z důvodu uspokojení svých potřeb, prostřednictvím kterých dochází k vyvolání poptávky. Rozsahem a charakterem uspokojování svých potřeb vytváří rozsah a charakter poptávky. Poptávka v cestovním ruchu je též odvozena od motivu účasti na turizmu (potřeby a zájmy účastníka), požadavků na služby, které jsou nezbytné pro uspokojení potřeb, požadavků na prostředí a destinaci (místo, kde má dojít k realizaci motivu pro účast).

Poptávku v cestovním ruchu charakterizují i určitá specifika. Takovým specifikem je komplexnost a návaznost služeb v cestovním ruchu, sezónnost poptávky, vysoká pružnost, masovost (cestuje stále více obyvatel), diferenciací (je odvozena od rozdílných potřeb a zájmů), vysoká míra substituce destinací v cestovním ruchu, vysoká míra komplexnosti (uspokojení primárních potřeb vyvolá potřebu uspokojit i sekundární potřeby).⁸

1.7 Satelitní účet cestovního ruchu

Podle satelitního účtu cestovního ruchu lze měřit přínos cestovního ruchu pro národní hospodářství. Soustřeďuje se na následující aspekty:

- podíl cestovního ruchu na tvorbě hrubého domácího produktu,
- podíl cestovního ruchu na tvorbě pracovních míst,
- kapitálové investice vzniklé na základě cestovního ruchu,
- daňové příjmy z činnosti v oblasti cestovního ruchu,

---

⁸ PALATKOVÁ, M., *Destinační management a vytváření produktů v cestovním ruchu* [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2007, s. 11-13. [cit. 2016-05-10]. Dostupné z [www: http://www.mmr.cz/getmedia/7e3ddbdf-ccb7-4ef2-8633-a99b05b1eb1b/GetFile9_3.pdf?ext=.pdf](http://www.mmr.cz/getmedia/7e3ddbdf-ccb7-4ef2-8633-a99b05b1eb1b/GetFile9_3.pdf?ext=.pdf)

- cestovní ruch a jeho vliv na platební bilanci.⁹

1.3 Destinace cestovního ruchu

„Destinace cestovního ruchu je přirozeným celkem, který má z hlediska podmínek rozvoje cestovního ruchu jedinečné vlastnosti, odlišné od jiných destinací.“¹⁰

Destinaci můžeme chápat jako místo, které návštěvníci vyhledávají kvůli jeho atraktivitám pro svoji návštěvu. K tomu se pojí služby cestovního ruchu a zařízení s ním související (infrastruktura, ubytování, stravovací zařízení atd.).

Aby se stalo určité místo vyhledávanou destinací, je důležitá kvalitní nabídka, která vyvolá zájem ze strany návštěvníků. Takovou nabídku tvoří například přírodní nebo kulturně-historické artefakty.

Pokud již dojde k motivaci pro navštívení destinace, nesmí se zapomínat na služby, které jsou nezbytné v rámci cestovního ruchu. Těmito službami je myšlena infrastruktura jako taková (přístup do destinace, bankovní služby, poštovní služby, zdravotnické, telekomunikační) a infrastruktura cestovního ruchu (ubytovací a stravovací služby, kulturní a sportovní zařízení). Nesmí být opomenuty ani doplňkové služby a schopnost nabídnout produktové balíčky a organizovaný program, zážitkové aktivity.

Destinaci cestovního ruchu lze rozdělit podle určitých kritérií. Může to být například podle hlavní atraktivity, kterou určitá destinace nabízí nebo podle aktivit, které je možné v místě realizovat. V České republice můžeme destinaci dělit na typ lázeňský, historický, rekreační, přírodní, kulturně-poznávací, venkovský atd.

Destinaci cestovního ruchu z hlediska nabídky chápeme jako produkt. Pokud se návštěvník rozhoduje o vycestování do nějaké destinace, tak porovnává mezi různými variantami a tímto se rozhoduje v podstatě ke „koupi“.

Pro dosažení ekonomického zisku je nutné, aby destinace měla tvář určitého produktu, který na trhu nabízí a zároveň tento produkt zacílila na vybrané segmenty. Zde se však nabízí otázka, kdo je tedy autorem nabízeného produktu? Producentem produktu destinace je organizace cestovního ruchu (podnik v oblasti cestovního ruchu).

---

⁹ VANÍČEK, J., KŘEŠŤAN, V. Marketing cestovního ruchu [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2007, s. 7. [cit. 2015-11-29]. Dostupné z [www: http://www.mmr.cz/getmedia/ba898846-3cc2-4274-9c8e-6bb974c08475/GetFile20.pdf](http://www.mmr.cz/getmedia/ba898846-3cc2-4274-9c8e-6bb974c08475/GetFile20.pdf)

¹⁰ KIRÁLOVÁ, A. *Marketing destinace cestovního ruchu*. Praha: Ekopres, 2003, s. 15. ISBN 80-86119-56-4.

Aby destinace cestovního ruchu mohla být na trhu úspěšná, je nezbytné, aby byla vytvořena organizace cestovního ruchu, která bude mít na starosti koordinaci řízení cestovního ruchu v destinaci, maximalizaci uspokojování potřeb návštěvníků, podporu prodeje, tvorbu cenových strategií, komunikaci s návštěvníky, implementaci nových technologií. Kromě organizace, která bude mít na starosti koordinaci cestovního ruchu v destinaci, by měla být součástí informační kancelář pro cestovní ruch. Tato kancelář se stará o marketingové aktivity, vzdělávání lidí (např. průvodci), pozoruje kvalitu nabízených služeb v destinaci, poradenské služby apod.

Ke všem těmto uvedeným činnostem je zapotřebí finančních prostředků, které lze získat z následujících zdrojů:

- příspěvky od obcí,
- úvěrové, příspěvkové programy,
- strukturální fondy Evropské unie,
- členské příspěvky,
- výnosy z vlastní podnikatelské činnosti (prodej drobných předmětů, turistických suvenýrů, provozování sportovních zařízení, zprostředkování ubytování).¹¹

1.4 Jihomoravský kraj jako turistický region Jižní Morava

Za centrum celého Jihomoravského kraje je považováno největší město Brno. Od Brna severně se nachází Moravský kras, na jihu se rozkládá Lednicko-valtický areál. Do Jihomoravského kraje patří také Slovácko a Znojensko. Každá z těchto oblastí je něčím specifická a má potenciál pro další možnosti rozvoje cestovního ruchu.

Brno a okolí

Brno se řadí s počtem 380 000 obyvatel na druhé největší město v České republice. V Brně se soustřeďuje několik významných institucí, nejvyšších úřadů, společenských a kulturních center, galerií, muzeí, divadel, obchodních center. Brno patří rovněž mezi významná kongresová města. Každoročně se na brněnském Výstavišti koná řada mezinárodních veletrhů, které přilákají velké množství návštěvníků ať už z tezejska nebo ze zahraničí. Velký počet návštěvníků láká funkcionalistická vila Tugendhat, která je památkou UNESCO. Kromě toho se v Brně nachází pevnost Špilberk, která je

---

¹¹ KIRÁLOVÁ, A. *Marketing destinace cestovního ruchu*. Praha: Ekopres, 2003, s. 15-21. ISBN 80-86119-56-4.

zároveň dominantou města. Okolí Brna přitahuje návštěvníky především k poznání míst, kudy táhl Napoleon Bonaparte se svým vojskem, včetně Slavkova, kde se odehrála slavná bitva a kde se nachází zámek.

Moravský kras a okolí

Krápníkové jeskyně, krásná příroda, rozmanité skály, propast Macoha, tato spojení charakterizují jednu z nejvýznamějších krasových oblastí ve střední Evropě – Moravský kras. Tato oblast ročně přiláká tisíce návštěvníků, kterým je zpřístupněno hned několik ohromujících jeskynních systémů. Jedná se o snad o nejslavnější Punkevní jeskyni s propastí Macocha, Kateřinskou, Sloupsko-šošůvskou jeskyni, Balcarku a Výpustek.

Mimo tyto přírodní krásy je zde k vidění zámek Lysice s francouzskou zahradou, kostel jména Panny Marie s kaplí sv. Anny, či hrad Pernštejn. Pro zábavu je jistě atraktivní westernové městečko Boskovice.

Slovácko

Když se řekne Slovácko, tak si vybavíme oblast, kterou lemují romantické vinohrady, historická místa, tradiční folklór a místní gurmánské speciality. Slovácko je jedinečné svojí krásnou přírodou, kdy podél slovenských hranic se rozléhají Bílé Karpaty s biosférickou rezervací UNESCO a vzácnou faunou a flórou. Z přírodních atraktivit jistě vybízí k návštěvě proslulý Baťův kanál, na kterém jsou organizované plavby. Slovácko je známé také hlavně díky vinařství a malebným vinným sklepům, ze kterých za zmínku jistě stojí Plže v Petrově. Za poznáváním mohou návštěvníci vyrazit na barokní zámek Milotice, skanzen ve Strážnici, větrný mlýn v Kuželově, anebo do zoologické zahrady v Hodoníně.

Pálava a Lednicko-valtický areál

Tato turistická oblast se stala v Jihomoravském kraji nejvyhledávanější. Důvodem toho je nejen krásná příroda, biosférická rezervace Dolní Morava, zapsaná na seznamu UNESCO, kouzelné pálavské vrchy a skvělé moravské víno. Značný podíl na návštěvě má především Lednicko-valtický areál, který je další kulturní památkou, zapsanou na seznamu UNESCO v Jihomoravském kraji. Tato oblast je charakteristická rozsáhlými vinicemi, vinnými sklípky, vinařskými stezkami, Novomlýnskými nádržemi a historicky zajímavými pamětihodnostmi. Příkladem je archeologické naleziště v Dolních Věstonicích či zámek v Mikulově. Zapomenout také nelze na každoročně pořádaný Salon vín České republiky, který se koná ve sklepení valtického zámku.

Znojensko a Podyjí

Oblast Znojemska a Podyjí je specifická rozsáhlými vinohrady, Vranovskou přehradou, hrady a zámky a také národním parkem Podyjí. V oblasti si na své přijdou vyznavači cyklistiky a turistiky vzhledem k tomu, že se zde nachází hustá síť cyklostezek a turistických tras. Na Znojemsku se nachází nejrozsáhlejší historické podzemní chodby v České republice. Návštěvníci mohou relaxovat u Vranovské přehradě a věnovat se vodním sportům a radovánkám, nebo mohou zavítat do okolních hradů a zámků, jako je například Nový Hrádek, hrad Bítov, zámek Vranov nad Dyjí. Milovníci vína jistě ocení možnost návštěvy a putování po vinicích a vinných sklípčích.¹²

---

¹² JIHOMORAVSKÝ KRAJ, Turistické oblasti [online]. [cit. 2016-05-10]. Dostupné z www: <http://www.jizni-morava.cz/turisticke-oblasti>

2 ZÁKLADNÍ VYMEZENÍ DESTINACE JIŽNÍ MORAVA

Obrázek 1: Vymezení jižní Moravy na mapě

Zdroj: ¹³

Rozloha – 719 555 ha

Počet obyvatel – přibližně 1 169 000

Hustota osídlení – přibližně 162 obyvatel/km²

Počet obcí – 673

Počet měst – 49

Okresy – Blansko, Břeclav, Hodonín, Vyškov, Znojmo, Brno-město, Brno-venkov¹⁴

¹³ JIHOMORAVSKÝ KRAJ. *Základní údaje o Jihomoravském kraji* [online]. © 29. 7. 2013 [cit. 2015-11-29]. Dostupné z: <http://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?ID=27204&TypeID=2>

¹⁴ JIHOMORAVSKÝ KRAJ. *Základní údaje o Jihomoravském kraji* [online]. © 29. 7. 2013 [cit. 2015-11-29]. Dostupné z: <http://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?ID=27204&TypeID=2>

Jihomoravský kraj se rozprostírá v jižní části České republiky a tvoří hranici s Rakouskem a Slovenskem. Jako hlavní město pro Jihomoravský kraj je považováno Brno, které je zároveň druhé největší město v České republice. Dalšími většími městy nacházejícími se v kraji jsou Znojmo, Břeclav, Hodonín, Vyškov a Blansko (viz. obrázek číslo 1).

2.1 Podnebí

Jižní Morava se vyznačuje jako nejteplejší oblast naší země a průměrná teplota se rok od roku zvyšuje. Klimatické podmínky se mění velmi rychle a na Jižní Moravu to má ne příliš pozitivní dopady. Problém je ten, že přibývá stále více tropických dní a to má za následek vysychání půdy, čímž časem může dojít k přeměně přírody. Dalším problémem je, že ubývá deštivých dní a pokud přijde déšť, tak v jinou dobu, než půda potřebuje. Podle Českého hydrometeorologického ústavu se klima do roku 2035 přemění na subtropy. Podle Českého statistického úřadu dochází k poklesu úrody na Jižní Moravě daleko razantněji v porovnání s ostatními oblastmi. Tyto informace byly zveřejněny v roce 2009. Nyní v roce 2015 se situace stává závažnější. Podle informací z června letošního roku je Jižní Morava průměrně o jeden stupeň teplejší než zbytek republiky. Dva tisíce hodin slunečního svitu – to jsou fakta, která sice svědčí Moravskému vínu, ale mají i negativní dopady a to především na pěstování obilovin, zejména pšenice a sladu.¹⁵

Na obrázku číslo 2 si můžeme všimnout změny průměrné teploty od roku 1995, kdy průměrná teplota na Jižní Moravě činila 8,9 stupňů. V roce 2000 průměrná teplota byla 10,3 stupňů. V roce 2005 a 2010 teplota opět klesla, ale výrazný rozdíl je v roce 2014, kde byla naměřena průměrná teplota 10,5 stupňů.

---

¹⁵ E15.cz. *Změny klimatu mají viditelné dopady i v Česku*. [online]. ©1.4.2014 [cit. 2015-11-29]. Dostupné z [www: http://zpravy.e15.cz/zahranicni/udalosti/zmeny-klimatu-maji-viditelne-dopady-i-v-cesku-mizi-napriklad-jecmen-1074085](http://zpravy.e15.cz/zahranicni/udalosti/zmeny-klimatu-maji-viditelne-dopady-i-v-cesku-mizi-napriklad-jecmen-1074085)

Obrázek 2: Průměrná roční teplota od roku 1995 do roku 2014

	ČR	jižní Morava
1995	7,9	8,9
2000	9,1	10,3
2005	7,7	8,6
2010	7,2	8,4
2014	9,4	10,5

Zdroj: Český hydrometeorologický ústav

Zdroj: ¹⁶

2.2 Vodstvo

Nejnámější řekou Jižní Moravy je stejnozvánná řeka Morava, jejíž nejdůležitějším přítokem je řeka Dyje. Na řece Dyje jsou vytvořeny velké vodní nádrže, které zabraňují povodním. U obce Mikulov se nachází vodní nádrž Nové Mlýny. Jedná se o soustavu tří vodních nádrží, z nichž každá slouží pro jiné účely. Mušovská nádrž je určena k rekreaci, tzv. Střední Věstonická je známa pro hnízdění ptáků a je zároveň vyhlášena přírodní rezervací. Poslední nádrž Dolní Novomlýnská je využívána taktéž pro rekreaci a závlahu, důležitá je ale také pro výrobu elektřiny. Tyto nádrže jsou vyhledávány nejen vášnivými rybáři, lidmi toužícími po odpočinku, ale také sportovci, kteří provozují windsurfing.

Na řece Dyje u okolí Znojma se nachází další významná vodní nádrž a tou je Vranov. Tato nádrž byla vybudována ve 30. letech 20. století. Slouží jako protipovodňový systém, ale i k výrobě elektřiny a rekreaci. Hráz je vysoká 60 metrů a jezero je dlouhé přibližně 30 kilometrů.

¹⁶ ČESKÁ TELEVIZE. *Podnebí na Jižní Moravě* [online]. © 20. 6. 2015 [cit. 2015-11-29]. Dostupné z <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/regiony/1538492-na-morave-jako-na-jadrane-cesko-miri-kestredomorskemu-klimatu>

Řeka Punkva je odvozena od slova ponikev, jež znamená místo, kde voda vniká pod zem. Část řeky protéká v podzemí v jeskyních Moravského krasu – Punkevních jeskyních. V rámci prohlídky vápencových útvarů probíhá projížďka na loďce po řece Punkvě. Punkva se následně vlévá do řeky Svitavy.¹⁷

2.3 Obyvatelstvo

V Jihomoravském kraji bylo ke 30. září 2015 zjištěno 1 173 948 obyvatel. Větší podíl měly ženy v počtu 599 029, mužů bylo 574 919. K 31.12. 2014 bylo zaznamenáno 1 172 853 obyvatel, což znamená, že v roce 2015 byl počet obyvatel o 1 095 osob vyšší. Jedná se o roční příbytek obyvatelstva. Stav ke 30. září 2015 oproti 1. 1. 2015 značí navýšení počtu obyvatel. Na navýšení tohoto počtu se podílel pouze přirozený přírůstek obyvatel.

Největší počet obyvatel tvoří lidé ve věku 15-64, konkrétně se podílejí 66,8% na složení obyvatelstva. Průměrný věk obyvatelstva k 31. 12. 2014 byl 43,4 let.

Dle českého statistického úřadu žije nejvíce věřících na Jižní Moravě, přibližně 439 tisíc. Obyvatelé se hlásí k římskokatolickému vyznání, kdy nejvíce věřících je situováno v nejmenších obcích.

Tabulka 1: Počet obyvatel v Jihomoravském kraji v roce 2015

	Stav na počátku období 1. ledna 2015			Stav na konci období 30. září 2015		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Kraj celkem	1 172 853	574 178	598 675	1 173 948	574 919	599 029
v tom okresy:						
Blansko	107 925	53 154	54 771	108 117	53 271	54 846
Brno-město	377 440	181 885	195 555	376 561	181 606	194 955
Brno-venkov	213 149	105 347	107 802	214 718	106 086	108 632
Břeclav	115 049	56 472	58 577	115 322	56 617	58 705
Hodonín	155 431	76 608	78 823	154 980	76 425	78 555
Vyškov	90 460	44 730	45 730	90 716	44 854	45 862
Znojmo	113 399	55 982	57 417	113 534	56 060	57 474

Zdroj:¹⁸

¹⁷ REGIONY ČESKÉ REPUBLIKY. *Vodstvo Jihomoravského kraje* [online]. [cit. 2015-11-29].

Dostupné z [www: http://regiony.lusa.cz/jihomoravsky-kraj/vodstvo/](http://regiony.lusa.cz/jihomoravsky-kraj/vodstvo/)

¹⁸ BRNĚNSKÁ DRBNA. *Počet obyvatel jižní Moravy* [online]. ©12. 12. 2014 [cit. 2015-11-29].

Dostupné z [www: http://www.brnenskadrzna.cz/zpravy/spolecnost/pocet-obyvatel-jizni-moravy-za-devet-mesicu-vzrostl-o-1080.html](http://www.brnenskadrzna.cz/zpravy/spolecnost/pocet-obyvatel-jizni-moravy-za-devet-mesicu-vzrostl-o-1080.html)

2.4 Dopravní infrastruktura

Kraj disponuje velmi dobrou dopravní dostupností a strategickou polohou jak v silniční, tak i v dálkových železničních trasách. Tyto trasy jsou důležitými tepnami, které spojují západní Evropu s východní a severní Evropu s jižní. V Brně se nachází letiště, které je na druhém místě v počtu odbavených cestujících v České republice. Nabízí vnitrostátní a mezinárodní lety po dobu celého roku. V letní sezóně cestovní kanceláře rozšiřují nabídku destinací, do kterých je možné z tohoto letiště vycestovat ať již ve formě pobytových zájezdů nebo individuálních cest.

2.5 Zemědělství

Jihomoravský kraj je regionem, který má vysoký ekonomický potenciál ne jenom díky nově vznikajícím podnikatelským subjektům z různých oblastí, kvalitnímu vysokoškolskému vzdělávání, ale také díky zemědělství, které je na vysoké úrovni. Zemědělská půda se rozprostírá přibližně na 60% regionu, z čehož 83% tvoří orná půda. Nejvyšší podíl orné půdy na zemědělské má okres Vyškov a Znojmo. Zemědělství je zaměřeno hlavně na obiloviny, řepku a cukrovku. Typické pro Jižní Moravu jsou vinohrady s četnými vinicemi. V kraji se nachází nad 90% plochy vinic celé České republiky. Největší procento vinohradnictví zaujímá okres Břeclav (46% plochy vinic v ČR), dále se na vinohradnictví podílí okres Hodonín, Znojmo a z části i Brno-Venkov. Víno zpracovávají spíše menší producenti než velké firmy. K výrobě vína neodmyslitelně patří vinné sklepy, které jsou pro tento kraj známé. Jihomoravský kraj patří také k jednomu z předních chovatelů prasat a drůbeže.¹⁹

2.5 Kulturně-historické a přírodní památky

Kromě zemědělství disponuje Jižní Morava mnoha kulturně-historickými a přírodními památkami. Nalezneme zde architektonické památky téměř všech stavebních slohů. Jedná se skutečně o nádherné stavby, což potvrzuje i to, že dvě z nich jsou zapsané na seznamu světového dědictví UNESCO. Jedná se zejména o vilu Tugendhat a Lednicko-valtický areál.

---

¹⁹ JIHOMORAVSKÝ KRAJ. *Základní údaje o Jihomoravském kraji* [online]. © 29. 7. 2013 [cit. 2015-11-29]. Dostupné z: <http://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?ID=27204&TypeID=2>

Dolní Věstonice, jež jsou proslulé jako významné archeologické naleziště, jsou vyhledávaným místem návštěvníků hlavně kvůli světoznámé sošce Věstonické Venuše, která zobrazuje ideál ženských křivek. Za zmínku stojí jednoznačně městečko Slavkov, známe také pod názvem Austerlitz, kde se odehrála legendární bitva tří císařů.

Zmiňovala jsem také, že v regionu se nachází významné přírodní památky. Památky spadají rovněž pod ochranu UNESCO a je to biosférická rezervace Dolní Morava, která zahrnuje CHKO Pálava, Lednicko-valtický areál a oblast, kde se stýká řeka Morava a Dyje. Další biosférickou rezervací jsou CHKO Bílé Karpaty, ve kterých se rozprostírá nádherná příroda s cennými přírodními hodnotami. Chráněnou krajinnou oblastí je i Moravský kras, známý především propastí Macocha a krápníkovými jeskyněmi. K přírodním pokladům patří i národní park Podyjí.

K Jihomoravskému kraji se pojí tradiční folklór, který zahrnuje hudbu a tanec, lidové kroje, moravské nářečí, umělecká řemesla. Moravané jsou velmi srdeční a pohostinní lidé. Milují svoji zemi, které si váží a bez pochyb jim patří uznání pro jejich udržování tradic a své kultury. Bohužel však některé tradice získávají až téměř umělý ráz na základě masovosti a chůče turistických návštěvníků.²⁰

---

²⁰ JIHOMORAVSKÝ KRAJ. *Základní údaje o Jihomoravském kraji* [online]. © 29. 7. 2013 [cit. 2015-11-29]. Dostupné z: <http://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?ID=27204&TypeID=2>

3 PRIMÁRNÍ NABÍDKA CESTOVNÍHO RUCHU

Atraktivita cestovního ruchu jsou nejdůležitějším podnětem pro návštěvníka, na základě kterého se rozhoduje vycestovat do dané destinace. Atraktivita uspokojují primární motivy pro zúčastnění se na cestovním ruchu – z toho je odvozena tzv. primární nabídka.

3.1. Přírodní atraktivita

Na území jižní Moravy se nachází několik chráněných krajinných oblastí, které byly zmíněny již v subkapitole 2.5. Jedná se o CHKO Pálava, Bílé Karpaty a Moravský kras. Tyto oblasti jako celek se stávají přírodními atraktivitami a vyvolávají zájem pro návštěvu. Nyní si tato jednotlivá chráněná území více přiblížíme a seznámíme se s jejich cennostmi.

Pálava

Pálava se liší svým vzhledem od typické jihomoravské krajiny. Rozkládají se zde pahorkatiny i roviny a zvedající se vrcholky jsou dominantou celé této oblasti na rozloze 83 km². Pálava se nachází jižním směrem od Brna a jejím nejvyšším bodem je Děvín. Pálava byla vyhlášena jako chráněná krajinná oblast v roce 1976. Typické pro ni jsou Pálavské vrchy s harmonickou a místy stále nedotčenou přírodou, kterou se rozléhají pro Moravu charakteristické vinohrady. V roce 1986 byla Pálava vyhlášena na základě dekretu UNESCO Program Člověk a biosféra jako Biosférická rezervace a byla tak uznána jako součást mezinárodní sítě Biosférických rezervací. Kromě vyhlášení chráněnou krajinnou oblastí a biosférickou rezervací se může Pálava pyšnit i jako Ptačí oblast, kterou byla zařazena v roce 2004 do evropské soustavy NATURA 2000. Tuto nádhernou oblast obtéká řeka Dyje, na které byly zřízeny Novomlýnské nádrže v roce 1975 – 1989.²¹

Komplex Novomlýnských nádrží tvoří tři rozlehlé vodní nádrže - horní Mušovská, střední Věstonická a dolní Novomlýnská. Nádrže byly postaveny hlavně proto, aby zabránily záplavám a aby pomohly zlepšit hospodářství. Bohužel však zřízení těchto přehrad mělo negativní dopady na celkový ráz krajiny a účel jejich výstavby tak nebyl zcela naplněn. Každá nádrž je jiná a má jiné využití, ale oblast je známá jako ráj pro

---

²¹ AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY ČESKÉ REPUBLIKY. *Správa CHKO Pálava* [online]. ©2016 [cit. 2015-12-22]. Dostupné z [www: http://palava.ochranaprirody.cz/](http://palava.ochranaprirody.cz/)

milovníky rybolovu. Návštěvníci, kteří se vydají na projížďku na kole po okolí Pálavy, mohou objevovat a obdivovat její krásy, jedinečnost a rozmanitost.²²

CHKO Bílé Karpaty

Chráněná krajinná oblast Bílé Karpaty se rozléhá na území okresu Uherské Hradiště, Zlín a Hodonín a zaujímá celkem 747 km². Jako CHKO byly vyhlášeny v roce 1980. Jedná se o krajinu, ve které je zachována cenná příroda i přes působení lidské činnosti. Takové rozlehlé louky se vzácnými květinami a rostlinami nás nenajdeme široko daleko. Jako důkaz velikosti a vzácnosti je vyhlášení a zařazení mezi evropské biosférické rezervace.²³

Moravský kras

Moravský kras je unikátní území, které disponuje jedinečnými krasovými oblastmi. V naší zemi nemá konkurenci a ve střední Evropě se řadí mezi nejvýznamnější krasové oblasti. Chráněná krajinná oblast byla vyhlášena v roce 1956 a rozprostírá se na ploše 92 km². Na území se nachází více jak 1 100 jeskyní, ale pouze 5 z nich jich je přístupných pro veřejnost. Jedná se o Punkvení jeskyně, Kateřinskou jeskyni, jeskyni Balcarku, Sloupsko-Šošůvské jeskyně a jeskyni Výpustek. Každá z uvedených jeskyní je specifická jinými rysy.

Punkevní jeskyně jsou známé pro jejich spojení s propastí Macocha a možnost plavby skrz jeskyni po říčce jménem Punkva. Propast Macochu je možné obdivovat z horního a dolního můstku. Horní můstek je ve výšce 138 metrů nad dnem a dolní můstek 90 metrů nad dnem.

Kateřinská jeskyně je ze všech zpřístupněných jeskyní nejkratší, ale má velmi zajímavou historii a krásnou krápníkovou výzdobu. Pojí se k ní pověst o pasačce Kateřině, která hledala zaběhnutou ovečku přičemž zabloudila a zahynula. Zda se jedná o pověst na základě skutečnosti je na pováženo.

Jeskyni Výpustek charakterizuje labyrint rozsáhlých chodeb, ve kterých bylo nalezeno četné množství koster jeskynních medvědů a lvů.

Jeskyně Balcarka se nachází poblíž obce Ostrov u Macochy. Řadí se svou bohatou krápníkovou výzdobou k nejbohatší jeskyni Moravského krasu. Balcarku tvoří

---

²² ČESKÉ HORY. *Vodní nádrž Nové mlýny* [online]. ©1999 – 2016 [cit. 2015-12-22]. Dostupné z [www: http://nove-mlyny.ceskehory.cz/](http://nove-mlyny.ceskehory.cz/)

²³ AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY ČESKÉ REPUBLIKY. *Správa CHKO Bílé Karpaty* [online]. ©2016 [cit. 2015-12-22]. Dostupné z [www: http://palava.ochranaprirody.cz/](http://palava.ochranaprirody.cz/)

podzemní labyrint chodeb a dómů ve dvou patrech a vyniká barevnou a mnohotvárnou krápníkovou výzdobou.

Jako poslední je nezbytné uvést Sloupsko-Šošůvské jeskyně, které patří k největším zpřístupněným jeskyním v České republice. Jedná se o rozsáhlý komplex chodeb, dómů a podzemních propastí. Důležitou informací je, že značná část jeskyní byla bezbariérově upravena a zpřístupněna tak i pro invalidní návštěvníky.²⁴

Samozřejmě z přírodních atraktivit a krás jižní Moravy nelze vyjmenovat všechno, jelikož rozmanitost přírody a jejích zajímavých koutů je skutečně rozsáhlá.

Za zmínku je ještě nezbytné uvést Vranovskou přehradu a Národní park Podyjí. Tato část se nachází v oblasti Znojemska a patří k nejkrásnějším oblastem na jižní Moravě. K jeho poznání se doporučuje alespoň celý týden. Nejlepší období, kdy Národní park Podyjí a Vranovskou přehradu navštívit, je léto, kdy jsou zpřístupněny veškeré pamětihodnosti a je možnost se vykoupat v přehradě. Národní park Podyjí je jediný svého druhu a zároveň jediný národní park na Moravě. Rozprostírá se na ploše 63 km² a vyhlášen byl v roce 1978. V oblasti parku platí přísná ochranná nařízení a opatření, která se týkají zejména turistů. Takovým opatřením je například nedovolení se pohybovat mimo vyznačené trasy, což znamená, že značná část lokality není vůbec zpřístupněna. Není dovoleno zde rozdělávat oheň, tábořit, neexistuje na území parku žádné ubytovací zařízení (například kemp) a není dovoleno sjíždět se po řece Dyji. Tato opatření však návštěvníka neodradí a nezklame, protože i přes to se mu naskytne možnost spatřit drobné živočichy a také čápa černého, který se stal jakýmsi symbolem parku.

Na Vranovské přehradě je možnost využít plavbu po její hladině, při níž se nabízí příležitost shlédnout skalní scenérie. Myslelo se zde i na cyklisty, kteří mohou na lodi přepravovat svá kola.

3.2. Kulturně-historické atraktivity

Jižní Morava je skvostem kulturním památek, kdy zde nalezneme nespočetné množství hradů, zámků, zřícenin, kostelů, muzeí, židovských památek, technických památek, rozhleden atd. Jak již bylo zmíněno, tak na jižní Moravě se nacházejí i 2

---

²⁴ MORAVSKÝ KRAS. *CHKO Moravský kras* [online]. ©2005 – 2016 [cit. 2015-12-22]. Dostupné z [www: http://www.moravskykras.net/](http://www.moravskykras.net/)

památky, které jsou zapsané na seznam světového dědictví UNESCO. Vzhledem k tomu, že kulturních atraktivit je zde skutečně mnoho, jsou vytvořeny podkategorie, ve kterých budou vyjmenovány ty nejznámější památky včetně podkapitoly, která bude věnována právě památkám UNESCO.

3.2.1. Památky UNESCO

Lednicko-valtický areál

Lednicko-valtický areál je považován za jednu z nejrozsáhlejších a umělecky přetvořených krajin na světě. Valtice a Lednice jsou dvě centra nádherného areálu, který je zapsán na seznamu světového dědictví UNESCO od roku 1996. Areál se rozléhá na rozloze 289,09 km². Na jihu sousedí se spolkovou zemí Rakousko a v západní části s CHKO Pálava. Nejatraktivnějšími zajímavostmi Lednicko-valtického areálu jsou romantické zámky a ostatní stavby, které jsou zasazené do překrásné krajiny. Prvků, které můžeme zde obdivovat je skutečně mnoho, proto si uvedeme ty nejznámější a nejnavštěvovanější.

- Zámek Lednice

Zámek v Lednici patří mezi nejznámější zámky na Moravě. Jeho stavební vývoj byl velmi složitý. Výstavba byla započata v první polovině 17. století. Zámecké obydlí s osmi trakty a čtyřmi dvory se samostatně stojícím areálem stájí a jízdáren, vznikalo po dvě staletí. Stáje z konce 17. století si dochovaly původní podobu, stavitelem byl slavný stavitel Johann Bernard Fischer z Erlachu. Barokní část zámku byla zevnitř i zvenku překryta přístavbami z let 1845 – 1858. Díky tomuto získal zámek současnou podobu ve stylu módní anglické novogotiky. Interiéry zámku zdobí obložení stěn, dřevěné stropy a vřetenovité vyřezávané schodiště, které se nachází v zámecké knihovně. Zámku náleží budova skleníku, ve kterém jsou pěstovány vzácné a velmi zajímavé druhy rostlin a květin.

- Minaret

Minaret se stal jednou z nejpoblárnějších staveb celého areálu a nachází se v zámeckém parku Lednice. Vybudovaný byl v roce 1798-1804 podle Josefa Hardmutha. Minaret, jež je vysoký 59,4 metrů, pobouřil při jeho dostavbě místní obyvatele. Uvnitř se nachází vřetenové schodiště, které vede až do věže. Z věže je

krásný výhled na zámecký rybník. K minaretu se lze dostat pěšky přes ostrovy rybníku nebo plavbou lodí po Zámecké Dyji, jež je doprovázena odborným výkladem.

- Janův hrad

Janův hrad je romantická, umělá zřícenina, která pochází z roku 1807-1810. Interiéry tvoří 5 místností, které návštěvníkům naznačí, že původně stavba sloužila pro lovecké účely. Celá zřícenina je obložena třetihorním vápencem, který je u nás vzácný.

- Zámek Valtice

Valtice patřily od roku 1391 do roku 1945 rodu Lichtenštejnů. Hrad, který předcházel dnešnímu zámku, má historii delší o dvě století, kdy ve 12. století ho nechal postavit pasovský biskup. Valtice dříve nebyly součástí českého státu. Hrad, který byl původně románského slohu, byl v následujících stoletích rozšiřován. Lichtenštejnové se nakonec rozhodli postavit zcela nový zámek, na jehož výstavbě se podíleli tehdejší nejvýznamnější architekti ve střední Evropě a byli jimi například Domenico Marinelli a Jan Bernard Fischer z Erlachu. Krátce před tím, než byl zámek dostaven v roce 1730, byl původní hrad i s renesanční částí zámku zbořen. Interiéry zámku zdobí barokní i rokokové prvky, jako je tomu například v Tanečním sále nebo v zámecké kapli. Zámek doplňují i další objekty jako je budova dnes již bývalého zámeckého divadla, kde se v 17. a 18. století hrály opery. Některé části v podzemí a přízemí zámku jsou dnes využívány pro vinařství, kdy je zde umístěna i expozice o degustaci Salon vín České republiky.

- Rendez-vous

Lichtenštejnové nechali postavit mezi Valticemi a Lednicí několik drobných romantických stavení tzv. Salety. Rendez-vous, nebo také Dianin chrám má podobu římského vítězného oblouku a vystaven byl v letech 1810-1812. Scházeli se zde lovci před tím, než se vydali na lov. Objekt je přístupný veřejnosti, tudíž není problém se podívat dovnitř.

- Kolonáda na Rajstně

Rajstno je vrchol, který se nachází jižně nad Valticemi. Na jeho návrší je vyhlídková kolonáda z let 1814-1823. Ke kolonádě je možné se dostat přes zámecký park a rozsáhlé vinice, které jsou součástí valtické naučné vinařské stezky.²⁵

---

²⁵ URBAN, V. *Jižní Morava*. Brno: Computer Press, a.s., 2007, s. 35-39. ISBN 978-80-251-1566-4

- Apollonův chrám

Apollonův chrám je zámeček, jež byl zasvěcen antickému bohu Apollonovi. Jedná se o romantický empírový zámeček, postavený na počátku 19. století a sloužil jako obydlí pro stráž.

- Tři Grácie

Jedná se o chrám, jež dostal název podle tří nahých ženských soch – Afrodita, Athéna a Artemis. Umístěné jsou uprostřed opečovávané stavby a dokola je lemují klasicistní stavba, můžeme říci i kolonáda, kterou podpírá 12 sloupů.²⁶

Vila Tugendhat v Brně

Roku 1930 vznikla vila jako dílo světové funkcionalistické architektury, jež dala Brnu jako druhému největšímu městu České republiky, světovou proslulost. Vila patřila manželům Tugendhatovým, kteří se do domu nastěhovali v prosinci roku 1930, ale bydleli zde pouze 8 let, kdy byly nuceni uprchnout před nacisty. Cena za vilu byla pět milionů tehdejších korun. Architekt Ludwig Miese van der Rohe tak vytvořil své nejvýznamnější dílo. Jedná se o dílo, které se jako jediné z předválečného období dochovalo v téměř původním stavu. Hlavní obytná hala, kde vedou okna přes celou místnost, měla vytvářet jakousi iluzi, že opticky přechází do zahrady a její součástí je i vnější prostor. Jednu tabuli skla šlo i zasunout do podlahy, což by vytvářelo skutečně dokonalý dojem a sklo se stalo samostatným stavebním prvkem. Naprostým unikátem je i klimatizace, prostřednictvím které bylo možné halu vytápět, ale i ochlazovat.²⁷

3.2.2 Hrady a zámky

Hrad Bítov

Je jedním z nejstarších hradů v České republice, který pochází z 11. století, nachází se na skalním ostrohu nad Vranovskou přehradou. Hrad byl několikrát přestavován a naposledy tomu bylo v 19. století, kdy ho nechal přestavět hrabat z Daunů. Nechal tak vytvořit romantické novogotické sídlo s interiéry, zdobenými iluzivními malbami. Zajímavostí pro návštěvníky je velká zbrojnice, kde lze vidět arzenál vzácných zbraní

²⁶ OBŮRKOVÁ, E. *Kam na jižní Moravě*. Brno: Computer Press a.s., 2005, s.8. ISBN 978-80-251-1594-7

²⁷ OBŮRKOVÁ, E. *Kam na jižní Moravě*. Brno: Computer Press a.s., 2005, s.12. ISBN 978-80-251-1594-7

v čele s obrovskou šavlí hrdiny tureckých válek Mikuláše Zrinského. Zbrojnice je nejvzácnější na našem území. Hrad je vybaven sbírkou vycpaných zvířat, což nám připomíná, že poslední majitel baron Jiří Haas byl vášnivým sběratelem. Proslulou je sbírka padesáti vycpaných psů nejrůznějších plemen, která je největší tohoto druhu na světě a zároveň zapsaná v Guinnessově knize rekordů.²⁸

Hrad Špilberk

Hrad se nachází v hlavním městě jižní Moravy Brně a založen byl v polovině 13. století za vlády rodu Přemyslovců. Sloužil jako sídlo vládců Moravy. Vzhledem k jeho strategické poloze byl využíván jako vojenská pevnost, která byla využívána hlavně za husitských válek a za třicetileté války, kdy Brno dobývalo švédské vojsko v roce 1645. Dobytí bylo neúspěšné. Po tomto neúspěchu byl hrad přestavěn na barokní pevnost. Od konce 18. století až téměř do 60. let 20. století sloužil jako vězení.²⁹

Zámek Milotice

Nachází se mezi městem Kyjov a Hodonín a řadí se k jednomu z nejkrásnějších barokních zámků u nás. Zámek si prošel složitou stavební historií. Na počátku se na jeho místě nacházela vodní tvrz, kterou v 16. století přestavěli na renesanční zámek. Rod Serényiů, který zde sídlil, si kladl požadavky na svoji barokní reprezentaci rodu, a tak vznikl náročně složený barokní areál s nádvořím, jízdárnou, konírnou a francouzským parkem. Interiéry tvoří stylové dobové zařízení. Dva kabinety zámku byly dochovány v původním stavu s originální výzdobou. Z 18. století byl zachován kabinet hraběnky s textilními tapetami, které byly vystříhávány do tvaru listů.³⁰

Zámek v Mikulově

Na místě mikulovského zámku stál dříve hrad. Od roku 1575 až do roku 1945 zámek vlastnil rod Ditrichštejnů, který se o zámek staral s velkou pozorností. Zámek v roce 1645 dobyli Švédové, ale ti nezpůsobili tak velkou zkázu jako požár v roce 1945,

---

²⁸ OBŮRKOVÁ, E. *Kam na jižní Moravě*. Brno: Computer Press a.s., 2005, s.15. ISBN 978-80-251-1594-7

²⁹ OBŮRKOVÁ, E. *Kam na jižní Moravě*. Brno: Computer Press a.s., 2005, s.31. ISBN 978-80-251-1594-7

³⁰ OBŮRKOVÁ, E. *Kam na jižní Moravě*. Brno: Computer Press a.s., 2005, s.22. ISBN 978-80-251-1594-7

který zavinila ustupující německá vojska. Zámek byl zcela zničený, ale podařilo se jej obnovit a vytvořit z něj dominantu města.³¹

Zámek Vranov nad Dyjí

Nejdříve na jeho území byl postaven hrad z 11. století a zajišťoval obrannou funkci. Na konci 17. století nechal rod Althanů na stejném místě vybudovat barokní sídlo. Nejcenější část tohoto sídla projektoval již zmíněný významný architekt J. B. Fischer z Erlachu. Dominantou zámku je kaple Nejsvětější Trojice a velmi hodnotný Sál předků s kopulí zdobenou freskou od J. M. Rottmayra. Místnosti zámku jsou zdobeny dokonalými štukovanými a tapetovanými dekoracemi a nástěnnými malbami. Pozoruhodný je Pompejský pokoj, ložnice kněžny Pignatelly a orientální salon. Zámek je velmi oblíben pro natáčení filmů a pohádek. Z těch nejznámějších lze uvést pohádku Nesmrtelná teta a film *Andělská tvář*.³²

3.2.3 Muzea a archeologické památky

Návštěvníkům Jižní Moravy se nabízí skutečně veliký výběr muzeí a expozic. Nalezneme zde tradiční historické sbírky, archeologické, přírodovědné, zemědělské, výjimečná muzea, expozice, které jsou věnované slavným rodákům a podobně. Vzhledem k počtu muzeí a různých expozicí, uvedu jenom některé z nich, vybrané dle mého uvážení a zajímavosti.

Moravské zemské muzeum v Brně

Nachází se v Biskupském dvoře na Kapucínském náměstí a založeno bylo v roce 1817. Moravské zemské muzeum patří k největším a nejstarším muzejním institucím u nás. V interiérech muzea se nachází expozice sladkovodních ryb, zvířat, starých mincí a medailí. Nádvoří Biskupského dvora je součástí muzea a sloužilo dříve jako lapidárium, kde byly vysazeny cizokrajné stromy. Hlavní budova je Dietrichsteinský palác na Zelném trhu, která nabízí expozici Zaniklý život na Moravě, mineralogickou expozici Svět nerostů, Pravěk Moravy, Velká Morava, historicko-archeologické expozice a Moravu ve středověku. Palác šlechtičen, nacházející se na náměstí Svobody nabízí krátkodobé výstavy a Dětské muzeum. Dětské muzeum je taktéž součástí Moravského

---

³¹ URBAN, V. *Jižní Morava*. Brno: Computer Press, a.s., 2007, s. 24. ISBN 978-80-251-1566-4

³² OBŮRKOVÁ, E. *Kam na jižní Moravě*. Brno: Computer Press a.s., 2005, s.29. ISBN 978-80-251-1594-7

zemského muzea a v České republice nemá obdoby. Pro děti jsou vytvořeny tematicky zaměřené výstavy, které nabízejí prostor si hrát a cokoliv si vyzkoušet.

Muzeum romské kultury v Brně

Jedná se o ojedinělé unikátní muzeum ve střední Evropě, nacházející se v Brně. Předkládá doklady a dokumenty o kultuře Romů a jejich soužití. Je to nejmladší muzejní instituce, otevřená v roce 1991.

Regionální muzeum v Mikulově

Muzeum se nachází na barokním zámku v Mikulově. V interiéru se nacházejí expozice, které jsou věnovány dějinám zámku, rodu Dietrichsteinů a města. Zajímavostí muzea je desátkový sud z roku 1634, jehož objem je 1014 hl a tímto je největší a nejstarší ve střední Evropě. Součástí muzea je rozsáhlá vinařská expozice, pojednávající o vinařství a vinohradnictví.

Expozice Věk lovců a mamutů v Dolních Věstonicích

V Dolních Věstonicích se nachází známé archeologické naleziště lovců mamutů z období 30 000 – 25 000 lety. Karel Absolon prováděl výzkumy v této oblasti v letech 1924 – 1938. Jeho nejznámějším nálezem je soška Věstonické Venuše z pálené hlíny. V expozici jsou ukázané kroky jednotlivých výzkumů, metody bádání atd.

Jihomoravské muzeum ve Znojmě

Bylo založeno v roce 1878 a patří k nejstarším na Moravě. Ke shlédnutí je expozice o vývoji města a regionu od dob pravěku do konce 19. století. Kromě stálých expozic jsou zajímavá i hradní podzemí, lapidárium a rotunda Panny Marie a sv. Kateřiny.

V minoritském klášteře se nachází sbírky přírodovědné, archeologické včetně numismatické a sbírky orientálních zbraní. K Jihomoravskému muzeu patří i expozice Staré umění Znojemska, která má své sídlo v jednom z nejkrásnějších renesančních paláců ve městě.

Slovácké letecké muzeum v Kunovicích

V roce 1936 vznikla v obci Kunovice továrna letadel, která sloužila v době druhé světové války pro opravu letadel. Vlastní výroba byla započata později. Stavěly se zde různá letadla od zemědělských letounů (tzv. Čmelák), přes proudová letadla až po lehká dopravní letadla, sportovní letadla a větroně různých typů. V blízkosti bylo zřízeno letecké muzeum, kde se návštěvníkům nabízí možnost si prohlédnout sbírky různých

druhů letounů, které zachycují historii letecké výroby. K provozování muzea patří také činnost Slováckého aeroklubu, který nabízí vyhlídkové lety ne jenom vrtulníkem, ale i horkovzdušným balonem, dále tandemové seskoky padákem a paravýcviky.

Památník Alfonse Muchy a Vladimíra Menšíka v Ivančicích

Na hlavním náměstí v obci Ivančice se v budově Staré radnice nacházejí expozice o významném herci českého plátna Vladimírovi Menšíkovi a geniálním secesním malíři Alfonse Muchy. Expozice Alfonse Muchy obsahuje skici, obrazy a exponáty z pozůstalosti malíře (fotografie, posmrtná maska, oděv, v němž pracoval v ateliéru). Expozice je přístupná od roku 2003.

Expozice Vladimíra Menšíka je sestavena z jeho osobních věcí, fotografií, dokumentů z filmů, ve kterých účinkoval. V průběhu prohlídky návštěvníky doprovází vyprávění historek a příběhů samotného Vladimíra Menšíka.

Národní kulturní památník Valy u Mikulčic

Obec Mikulčice u Hodonína jsou předpokládány jako jedno ze sídel velkomoravských knížat. Dříve se poblíž řeky Moravy vypínalo hradiště s tvrzí, která měla místy až osmimetrovou hradbu. Kromě této tvrže jsou Mikulčice proslaveny díky archeologickým průzkumům, které v letech 1954 – 1992 průběžně odhalily základy dvanácti kostelů. Jedním z těchto kostelů je bazilika s předsíní a atriem s rozměry 36,5 x 12 metrů. Tato bazilika je největším odkrytým velkomoravským chrámem. Návštěvníci uvidí nejvýznamnější archeologické objekty s originálními základy a s expozicí pojednávající o archeologickém výzkumu. Součástí areálu je lesopark s přírodními krásami. Toto místo usiluje o zápis na seznam světového dědictví UNESCO.³³

Kostnice u Sv. Jakuba v Brně

Kostnice byla veřejnosti otevřena v roce 2012. Podle antropologických rozborů jsou kosti a lebky obětí středověkého moru a cholery a oběti z dob třicetileté války. Hřbitov svatého Jakuba byl založen již ve 13. století. Vzhledem k tomu, že byl hřbitov založen uvnitř hradeb a později kapacita přestávala stačit, byl zaveden tzv. výměnný systém pohřbívání. To znamená, že zhruba po 10 – 12 letech byl hrob otevřen, ostatky vyjmuty a na toto místo bylo pohřbeno další tělo. Kostí vyjmuté z původních hrobů se pak vkládaly do speciálních podzemních kostnic. Kostnice se průběžně po zaplnění

---

³³ OBŮRKOVÁ, E. *Kam na jižní Moravě*. Brno: Computer Press a.s., 2005, s.33-43. ISBN 978-80-251-1594-7

rozšiřovala, a tak vznikl velký podzemní pohřební komplex. V roce 2001, kdy probíhala rekonstrukce Jakubského náměstí, bylo objeveno a potvrzeno rozsáhlé podzemní pohřebiště. Počet zemřelých se odhaduje na 50 000. Vzhledem k vlhkosti a vzniklým plísním byla nutná rekonstrukce tohoto komplexu. Nalezené ostatky byly očištěny a znovu zpět uloženy. Zajímavostí je jedna lebka, ve které jsou zachovány všechny zuby pozůstalého a dále pár lebek, které dokazují, že oběť byla pravděpodobně umučena.³⁴

3.2.4 Technické památky

Technické památky byly dříve opomíjené, nyní jsou však čím dál častěji v hledáčku turistů. Na jižní Moravě je jich několik, například vodní a větrné mlýny, kovárny, stará auta, tramvaje, zemědělské stroje, ale i technické stavby a technické muzeum.

Technické muzeum v Brně

Muzeum je umístěno v části Brna – Králově Poli. Nalezneme zde expozice historického letectví, dopravy, železářství, komunikační techniky, kovolitectví, vodních a parních motorů, salon mechanické hudby a kultury nevidomých. Expozice doplňují uličky řemeslníků, například hodináře, zámečníka, krejčího, holiče a ševce. Zajímavý je také koloniál s pražírnou kávy či historická zubní ordinace. Muzeum se zavděčí i rodinám s dětmi, kdy si mohou i děti v technické herně vyzkoušet na funkčních modelech různé pokusy z mechaniky plynů, kapalin, optiky, elektřiny, magnetismu a akustiky.

Železniční viadukt u Ivančic

Železniční viadukt, který tvoří most přes údolí řeky Jihlavy, byl postaven v roce 1870 francouzskou firmou Cail. Dlouhý byl 373, 5 metrů a vysoký 42 metrů. Působení geologických vlivů, špatná údržba a trhliny v konstrukci mělo za důsledek, že byl těsně vedle postaven nový železniční most. Starý most musel být v roce 1999 z bezpečnostních důvodů z větší části rozebrán. Dnes nám most připomíná pilíř, který zde zůstal.

Jarošův mlýn ve Veverské Bítýšce

Mlýn disponuje čtyřmi patry a tak se naprosto liší od běžných romantických vodních mlýnů. Mlýn pochází z první poloviny 20. století. Provoz mlýnu byl

---

³⁴ JIHOMORAVSKÝ KRAJ. *Kostnice u sv. Jakuba* [online]. © 29. 7. 2013 [cit. 2015-12-23]. Dostupné z: <http://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?ID=27204&TypeID=2>

pozastaven až na počátku třetího tisíciletí. Původní vybavení pochází z roku 1938, tehdy se jednalo o nejmodernější mlýnskou technologii. Tam, kde je dnes možný přístup všem návštěvníkům, by se dříve z bezpečnostních a hygienických důvodů jen někdo nepodíval. Návštěvníci se dozví jak se vyrobí různé druhy mouky, krupice atd. Pro děti je připraveno setkání s vodníkem a čertem.

Větrný mlýn v Rudici

Mlýn v roce 1865 postavili manželé Ševčíkovi. Bohužel v roce 1929 bylo vlivem bouře zničeno větrné kolo a tak byl mlýn převeden na elektrický pohon a fungoval takto až do druhé světové války. Objekt poté postupně chátral, ale byl v druhé polovině 20. století opraven a od roku 1994 zde bylo zřízeno muzeum obce s expozicí tradičního bydlení z přelomu 19. a 20. století.

Huť Františka v Josefovském údolí

Huť, kterou nechal vybudovat kníže Adam z Liechtensteina, se nachází cca tři kilometry od obce Adamov v Josefovském údolí a je nejstarší dochovanou hutí ve střední Evropě. Huť disponovala vysokou pecí, ve které se tavila železná ruda, provoz byl zastaven v roce 1877. V areálu se nachází expozice železářství, kterou doplňuje muzeum železářských pecí, repliky slovanských železářských pecí, které byly nalezeny v okolí na více než patnácti místech. Stará huť v Josefovském údolí byla vyhlášena první technickou rezervací v naší zemi roku 1971.³⁵

3.2.5 Kulturně-historická místa

Slavkovské bojiště

Bitva u Slavkova se stala jednou z nejproslulejších z napoleonských válek, odehrála se dne 2. prosince roku 1805 na návrších a údolích východním směrem od Brna. Bitva bývá nazývána také jako bitva tří císařů, vzhledem k tomu, že v čele vojsk byl francouzský císař Napoleon I., ruský car Alexandr I. A rakouský panovník František. Bitvy se účastnilo přibližně 160 000 bojovníků a počtem mrtvých a raněných se stala bitva u Slavkova jednou z nejkrvavějších a největších střetnutí napoleonských válek. Bitva představovala jedno z největších vítězství vojsk Napoleona I. a stala se symbolem triumfu Francie. Francouzská armáda u Slavkova porazila spojenecké armády

---

³⁵ OBŮRKOVÁ, E. *Kam na jižní Moravě*. Brno: Computer Press a.s., 2005, s.71-75. ISBN 978-80-251-1594-7

rakouského císaře a ruského cara díky dobré strategii a taktice samotného Napoleona. Slavkovské bojiště patří k turisticky nejpřitažlivějším lokalitám na Jižní Moravě a proto pro svůj mimořádný význam bylo prohlášeno za památkovou zónu v roce 1992.

Mohyla míru

Nachází se na Prateckém návrší v místech, kde proběhly rozhodující boje. Jedná se o kamennou kapli, která připomíná dávné slovanské mohyly. Ostatky padlých, nalezené v oblasti bojiště, bývají příležitostně uloženy do podzemního ossaria (pohřebiště). Stavbu, která se stala dominantou slavkovského bojiště, nechal postavit brněnský kněz Alois Slovák, který toto místo nevnímal jako působiště válečné slávy, ale jako pohřebiště prostých lidí. Mohyla míru se zároveň stala mírovým památníkem, který patří k jedněm z nejstarších ve střední Evropě.

Americký park v Holešově

V místě bývalé cihelny a vojenského pohřebiště z let 1805-1806 vznikl park. Jedná se o místo, kde je pochováno několik tisíc rakouských, polských, ruských a francouzských vojáků, jež zemřeli po bitvě u Slavkova v polní nemocnici v Holešově. Mohyla na památku zemřelým byla postavena roku 1905.³⁶

3.2.6 Duchovní památky

Na území jižní Moravy se nachází značné množství kostelů, kaplí, klášterů, morových či mariánských sloupů, křížových cest i božích muk. Jsou tak důkazem minulosti stejně jako hrady, zámky, historická města atd. Jižní Morava byla vždy ohniskem pro šíření křesťanské víry a před více jak tisíci lety byla posvěcena působením svatých patronů Cyrila a Metoděje. V následujících řádcích uvedu jen několik ze zajímavých objektů.

Katedrála sv. Petra a Pavla v Brně

Chrám stojí na místě na návrší města Brna a stal se tak společně s pevností Špilberk dominantou města. Nejdříve byl postaven na přelomu 13. a 14. století brněnskými měšťany kostel sv. Petra, který byl v průběhu let několikrát přestavován a opravován a tak byl rozšířen ještě o sv. Pavla. Bohužel v letech 1643 – 1645 působením švédských

---

³⁶ OBŮRKOVÁ, E. *Kam na jižní Moravě*. Brno: Computer Press a.s., 2005, s.77-80. ISBN 978-80-251-1594-7

vojsk vyhořel. Stavba byla pouze provizorně opravena a kompletní rekonstrukce nastala až téměř po sto letech v období baroka. Dosavadní podobu získal chrám až po novogotické přestavbě na počátku 20. století.

Poutní chrám Jména Panny Marie ve Křtinách

Podle mnohých znalců je toto dílo považováno za nejkrásnější církevní památku v České republice. Chrám byl postaven věhlasným architektem Santinim, který byl jakýmsi duchovním otcem barokní gotiky. Kostel je dlouhý padesát šest metrů a široký třicet osm metrů, původně měl prý být ještě větší. Komplex tvoří centrální chrám s jednou kaplí a ambitem. Santini používal jako základní architektonický prvek půdorys řeckého kříže.

Benediktský klášter v Rajhradě

Jedná se o nejstarší klášter na Moravě, jež byl založen v roce 1045, podle legendy vznikl již za dob Cyrila a Metoděje. Stavba byla započata Janem Blažejem Santinim a stala se tak vedle poutního chrámu ve Křtinách jeho druhou nejvýznamnější stavbou. Po jeho předčasné smrti ji dokončil architekt Ch. A. Oedel. Tomu bylo vyčítáno, že měl znehodnotit původní architektonický ráz.

Rotunda Panny Marie a svaté Kateřiny ve Znojmě

Tato románská rotunda se stala nejstarší památkou města Znojma. Její vznik se datuje k polovině 11. století. Největší zajímavostí je vnitřní výzdoba s pásy románských fresek. Velká část je věnována biblickým motivům a genealogii rodu Přemyslovců, kde je i vyobrazená scéna povolání Přemysla Oráče na trůn.

Barokní hřbitov ve Strálských

Nevšední hřbitov se nachází na úpatí obce Chřiby. Svou proslulost získal architektonickou výzdobou a je tak považován za skvost barokního umění a lze ho tak označovat za nejkrásnější hřbitov v České republice.

Kaple sv. Šebestiána na Svatém kopečku v Mikulově

Svatý kopeček je dominantou města Mikulova, na kterém nechal kardinál Dietrichstein v druhé polovině 17. století postavit poutní kapli sv. Šebestiána. Kostel je postaven v italském stylu s křížovým půdorysem. Z kopečku se otvírají nádherné pohledy na Pálavu, Lednicko-valtický areál a do krás jižní Moravy. Ke kapli vede z města křížová cesta, kterou lemují čtyřboké kaple s barokními sochami a malbami.

Cesta je náročnějšího rázu, proto by se při stoupání nahoru měla klást pozornost na kamenité a strmé svahy.³⁷

3.3 Organizované atraktivity

Centrem většiny dění na jižní Moravě je bezpochyby Brno. Nabízí ročně několik veletrhů, výstav, festivalů, sportovních akcí i přehlídek. Samozřejmě, že i v ostatních oblastech jižní Moravy je doprovodný program pro návštěvníky pestrý. V této podkapitole budou uvedeny nejznámější pořádané akce.

Veletrhy, výstavy a kongresy

Klíčovou výstavní budovou je jednoznačně Výstaviště v Brně. Dle získaných informací je výstavní plocha Výstaviště v Brně větší, než v Praze. Výstaviště se rozléhá na ploše 130 000 metrů čtverečních, kdežto pražské Výstaviště zabírá plochu 105 000 metrů čtverečních.³⁸

Na Výstavišti v Brně se pořádají každoročně dva hlavní veletrhy, týkající se cestovního ruchu. Jedná se o veletrh GO a Regiontour. Letošního roku 2016 se pořádal již 26. mezinárodní veletrh průmyslu cestovního ruchu nesoucí název GO a 25. mezinárodní veletrh turistických možností v regionech. Jedná se o dva největší střeoevropské veletrhy, přinášející možnost regionu prezentovat své území a doprovodné programy.

Veletrh Regiontour je zaměřený na podporu domácího cestovního ruchu. Veletrh GO se zaměřuje hlavně na výjezdovou turistiku a účastní se ho domácí cestovní kanceláře a agentury a poskytovatelé služeb cestovního ruchu v zahraničních destinacích.³⁹

Každý měsíc jsou pak organizované veletrhy se zaměřením na různé obory a aktivity. Z těch nejzajímavějších lze uvést velmi známý a prestižní veletrh módy STYL a KABO, mezinárodní veletrh Motosalon, který je největší ve střední Evropě a od roku 2010 se koná střídavě v Praze a v Brně. Veletrh nabízí přehlídku motocyklů, čtyřkolek,

---

³⁷ OBŮRKOVÁ, E. *Kam na jižní Moravě*. Brno: Computer Press a.s., 2005, s.46-54. ISBN 978-80-251-1594-7

³⁸ VELETRHY BRNO, *Brněnské výstaviště* [online]. ©2011-2014 [cit. 2016-01-03]. Dostupné z [www: http://www.bvv.cz/veletrhy-brno/spolecnost/](http://www.bvv.cz/veletrhy-brno/spolecnost/). PVA EXPO PRAHA, *Pražské výstaviště* [online]. ©1996-2016 [cit.2016-01-03]. Dostupné z [www: http://pvaexpo.cz/aktuality/menu/Are%C3%A1+PVA+EXPO+PRAHA](http://pvaexpo.cz/aktuality/menu/Are%C3%A1+PVA+EXPO+PRAHA)

³⁹ VELETRHY BRNO, *Veletrhy Go a Regiontour* [online]. ©2011-2014 [cit. 2016-01-03]. Dostupné z [www: http://www.bvv.cz/veletrhy-brno/spolecnost/](http://www.bvv.cz/veletrhy-brno/spolecnost/).

doplňků a doprovodný program. Další z veletrhů je například mezinárodní veletrh elektroniky, elektrotechniky a automatizace Amper, který se koná i v Praze, mezinárodní potravinářský veletrh, evropský veletrh Gaudeamus, orientovaný na pomaturitní a celoživotní vzdělávání.

Z pořádaných výstav lze uvést Mezinárodní výstavu psů, Minerály Brno, MotorTechnu Brno, která je zaměřená na burzu historických vozidel.

Stálé expozice můžeme vidět například na hradě Špilberk, v Moravské galerii Brno, poté na hradech, zámcích a v muzeích. Turistické informační centrum Brna pořádá již 13 let ve spolupráci s Asociací průvodců ČR Mezinárodní den průvodců. Průvodci se rozejdou s návštěvníky na různá zajímavá místa a i tam, kam by se běžně nedostali.⁴⁰

Jihomoravský kraj také kromě toho, že pořádá veletrhy a výstavy, se sám účastní na veletrhu cestovního ruchu Holiday World, který se odehrává již po dobu 25 let v Praze. Jedná se o prestižní akci, kde se nabízí přehlídka cestovních kanceláří a představuje okolo 46 zemí včetně domácích regionů. Jihomoravský kraj plánuje představit turistické novinky pro rok 2016.⁴¹

Sport a sportovní akce

Cyklistika

Cyklistika je jedním z klíčových důvodů pro návštěvu Jižní Moravy. V této oblasti se nachází několik cyklostezek. Z dálkových cyklostezek je nejstarší tzv. Greenways a vede z Prahy až do Vídně přes jižní pohraničí, Jantarová stezka, která je součástí evropské cyklistické sítě Eurovelo číslo 9 spojuje Brno a Vídeň a začíná v polském Gdaňsku. Další důležitou evropskou cyklostezkou je Eurovelo 4, která protíná celou Evropu od západu k východu a vede z Francie, přes Belgie, Německo do České republiky a cyklisté se dostanou až na jižní Moravu do okolí Slavkova a Kyjovska. Moravská stezka spojuje severní a jižní Moravu.

Jižní Morava je vyloženě ráj pro cyklisty. Z regionálních stezek z těch nejvyhledávanějších jsou především Moravské vinařské stezky. Síť těchto stezek je

---

⁴⁰ VELETRHY BRNO, *Kalendář veletrhů, výstav a akcí* [online]. ©2011-2014 [cit. 2016-01-03].

Dostupné z [www: http://www.bvv.cz/kalendar-veletrhu-a-vystav/search/?_mf_form_sent_=form&event_type=vystava&date_from=2016-01-01&date_to=2016-12-31&event_classification%5B%5D=0&event_place=vse&event_organizer=vse&x=0&y=0](http://www.bvv.cz/kalendar-veletrhu-a-vystav/search/?_mf_form_sent_=form&event_type=vystava&date_from=2016-01-01&date_to=2016-12-31&event_classification%5B%5D=0&event_place=vse&event_organizer=vse&x=0&y=0)

⁴¹ INCHEBA EXPO PRAHA, *Novinky turistické sezóny 2016 v Jihomoravském kraji* [online]. 22.1.2016 [cit. 2016-01-05]. Dostupné z [www: http://www.holidayworld.cz/archiv-aktualit/aktualita.html/3_35850-novinky-turisticke-sezony-2016-v-jihomoravskem-kraji](http://www.holidayworld.cz/archiv-aktualit/aktualita.html/3_35850-novinky-turisticke-sezony-2016-v-jihomoravskem-kraji)

dlouhá 1 200 kilometrů a vede všemi čtyřmi vinařskými oblastmi (Pálava, Znojemsko, Velké Pavlovice, Uherskohradištsko). Vinařské stezky jsou spojeny se setkáním s vinaři, návštěvou vinných sklepů a samozřejmě s ochutnávkami vína. Při sjíždění vinařských stezek se zároveň nabízí příležitost navštívit zdejší památky a zajímavosti. Stezky mají vždy své barevné značení a jejich okruhy jsou pojmenovány podle hlavních vinařských center. Stezky jsou vybaveny dokonalým značením pro cyklisty s různými informačními panely, které přibližují historii vinařství na jižní Moravě a mají desítky odpočívadel.

Další z regionálních stezek jsou Lichtenštejnské cyklostezky, jejichž délka je 174 km a z toho 104 kilometrů je na jižní Moravě. Hlavními cíli je Břeclav, Lednice, Poštovná a Valtice a spojují tak nejkrásnější památky vzniklé za rodu Lichtenštějnů. Značení cyklostezky je originální, neboť ve znaku je erb tohoto rodu.

Tematické stezky Oslavanska měří 185 kilometrů a jsou tvořeny čtyřmi tematickými cyklostezkami – Energetická, Hornická, Pivovarská a Templářská. Již dle názvu nám stezky napoví, čeho se týkají. Energetická stezka spojuje přehradu Mohelno s nejvyšší sypanou hrází v Evropě a zároveň s elektrárnou Dalešice. Templářská stezka je zasvěcena místnímu pivu Templář, Hornická stezka zasvětila návštěvníky do hornických památek, Pivovarská cyklostezka je značená zeleně a vede z pivovaru v Oslavanech do pivovaru v Dalešicích. Cyklostezky jsou ojedinělé a vedou nádherným romantickým údolím, které je lemováno zalesněnou krajinou, lesními cestami, přírodními parky na řece Jihlavě a Oslavě.

Páteční cyklostezka Krumlovsko-Jevišovicko je dlouhá 84 km a vede mimo frekventované komunikace. Stezka protíná krajinu s vinohrady, lesy a prostředím, které je nedotčené působením měst. Trasa je vedena přes malé obce, díky čemuž se cyklistům vytváří možnost objevit krásy Přírodního parku Jevišovicka, Krumlovského lesa a údolí řeky Moravy. Z historických památek mohou turisté navštívit zámek Moravský Krumlov s expozicí Slovácká epopéje od slavného malíře Alfonse Muchy a hrad Bítov.

Stezka Srdcem jižní Moravy je z vyjmenovaných stezek nejkratší a měří 50 kilometrů a vede Moravským krasem a Vyškovskem. Návštěvníci tak navštíví různé jeskyně, propasti a krásná údolí včetně vývěrů podzemních vod. Trasa spojuje město Blansko s Vyškovem a je vhodná pro všechny cyklisty bez ohledu na výkonnost. Stezka, která vede k propasti Macocha, řece Punkvě a do Skalního mlýna není náročná,

co se terénu týče. Náročnější cyklostezka je tažena od Sloupsko-Šošůvské jeskyně k jeskyni Balcarka. Trasa pro cyklisty je vybavena informačními panely, které poskytují různé turistické zajímavosti.⁴²

Folklórní slavnosti

Lidové tradice, zvyky, architektura, dávné obyčeje, nadýchané kroje, charakteristické nářečí, lidové písně, tance, cimbálová muzika, to vše jsou pojmy, které neodmyslitelně patří k oblasti jižní Morava a které jsou pro ni charakteristické. Všechny tyto tradiční činnosti si mohou návštěvníci vychutnat na moravských národopisných slavnostech. V těchto dnech se všem návštěvníkům otevírají brány do víru lidových tradic a s nimi spojených tanců a písní.

K folklóru patří tradiční slavnosti, kterých se pořádá po celý rok několik. Nejznámější a nejstarší je folklórní festival ve Strážnici. Festival se koná každý rok na konci měsíce června a provází ho lidové písně, tance, kroje, dětské soubory, víno, regionální gastronomie a programy organizované v již taktéž zmíněném skanzenu Strážnice.

Dolňácké slavnosti písní a tanců v Hluku se konají v červenci vždy jednou za tři roky. Slavnosti jsou plné krojů, slivovice, vína a dechové hudby. Se slavnostmi souvisí polní mše u kapličky pod Babími horami, degustace vín, výstava obrazů a vyvrcholením je jízda králů.

Hornácké slavnosti se konají každý rok v obci Velká nad Veličku v druhé polovině července. Slavnosti jsou v duchu jarmarku, dětské cimbálové muziky a ženských pěveckých sborů s doprovodným programem.

Slovácký rok v Kyjově je pořádán jednou za čtyři roky v polovině srpna. Hlavním dnem je sobota, kdy od rána probíhá na náměstí lidový jarmark a po obědě je veden krojový průvod. Neděle je posledním dnem Slováckého roku a je zakončena tradiční jízdou králů.

Hanácké slavnosti v Prostějově jsou pořádány každý rok na hlavním náměstí současně s hodovými oslavami a připadají tak na druhý víkend v měsíci září. Slavnosti

---

⁴² CYKLO JIŽNÍ MORAVA, *Regionální cyklotrasy* [online] ©2010-1016 [cit. 2016-01-05]. Dostupné z [www: http://www.cyklo-jizni-morava.cz/regionalni-cyklotrasy#Moravské vinařské stezky](http://www.cyklo-jizni-morava.cz/regionalni-cyklotrasy#Moravské_vinařské_stezky)

zahrnují hodový jarmark a přehlídku starých řemesel v doprovodu kulturního programu s vystoupením folklórních tanečních souborů.⁴³

Festivally a společenské akce

Na jižní Moravě jsou po dobu celého roku pořádány a organizovány akce různých charakterů. Návštěvníci mohou navštívit festivaly vína, jídla všeho druhu, vinobraní, divadelní, hudební a tradiční folklórní festivaly a mnoho dalších. Zkrátka společenského využití je pestrá nabídka, proto jsou vybrány pouze některé z nejznámějších pořádaných akcí.

Podle centrály cestovního ruchu Jižní Morava jsou sestaveny TOP akce na jižní Moravě pro rok 2016. Tyto akce jsou však už určitou tradicí a součástí jižní Moravy, které se konají každoročně již po dobu několika ročníků.

Jedním z takových je Jazzfest Brno, 15. ročník mezinárodního jazzového festivalu, konající se od února až do dubna. Současně s festivalem probíhají koncerty jazzových hudebníků z celého světa.

Velikonoční festival duchovní hudby má každý rok jiný motiv a probíhá v nejkrásnějších brněnských síních a kostelech.

Festival otevřených sklepů aneb Jaro na Strážnicku se koná v dubnu a umožňuje návštěvu známých vinařství, vinařů a jejich sklepů doprovázenou ochutnávkou vín s pestrým kulturním programem.

Valtické vinné trhy jsou nejstarší, nejprestižnější a největší přehlídkou vín v České republice. Přehlídka je soutěžního charakteru a zúčastňují se jí i mezinárodní vystavovatelé.

Slavnosti chřestu jsou pořádány v květnu a nabízí ochutnávky chřestových pokrmů včetně kuchařské show. Celé slavnosti jsou doprovázené trhy, hudbou, tanci, ochutnávkou vín, cimbálovou muzikou a tvořivými dílnami, ve kterých si mohou návštěvníci vyzkoušet tradiční řemesla. Tento rok se jedná již o 22. ročník a slavnosti jsou konané pod záštitou ministra zemědělství.

Divadelní svět Brno je mezinárodní divadelní festival zasvěcený Anrew Lloyd Weberovi, nejznámějšímu muzikálovému tvůrci. V letošním roce se v měsíci květnu konal již 7. ročník a bude doplněn o Noc kejklířů a Slavnosti masek.

---

⁴³ OBŮRKOVÁ, E. *Kam na jižní Moravě*. Brno: Computer Press a.s., 2005, s.113-119. ISBN 978-80-251-1594-7

Ignis Brunensis a Brno je mezinárodní přehlídka ohňostrojů, konaná v centru Brna, na Brněnské přehradě, hradě Špilberk a Veveří. Přehlídka ohňostrojů je doprovázená hudbou a je pořádána od konce května až do poloviny června. Letos se bude jednat o 19. ročník.

Grand Prix České republiky je nejprestižnější motocyklová akce v České republice, o níž již bylo jednou zmíněno v odstavci „automotodrom Masarykův okruh v Brně. Tradiční závod se koná v srpnu.

Pálavské vinobraní je pořádáno každoročně na začátku září. Městem Mikulov procházejí po dobu tří dnů historické průvody, s vystoupením folklórních souborů, zámecký park je proměněn v řemeslnou tržnici, ve sklepeních se konají hostiny a ochutnávky vín. Současně probíhá Mistrovství České republiky v rozeznávání vůní vína. Vinobraní oslavuje pána z Lichtenštejnu.

Mezinárodní festival Janáček Brno prezentuje Leoše Janáčka v místech jeho působení, žití a tvorby. Festival představuje operní inscenace zahraniční i domácí produkce a je pořádán na podzim v měsíci říjnu.⁴⁴

3.3 Sociální atraktivita

Tradice a zvyky

Jižní Morava se může pyšnit dvěma lidovými zvyky, jež jsou zapsané na seznamu nehmotných památek světového dědictví UNESCO. Konkrétně se jedná o Slovácký verbuňk a Jízdu králů. Jízda králů se koná každoročně poslední víkend v květnu ve Vlčnově a hovoříme o nejstarší a nejznámější slovácké národopisné slavnosti. Slavnost je zapsána na seznamu nehmotného kulturního dědictví lidstva UNESCO od roku 2011. Slavnost patřila k obyčejům, které byly spojeny s křesťanskými svátky letnic a její kořeny sahají až do středověku. Jízda králů spočívá v iniciačním obřadu, který je významný pro osmnáctileté jezdce královské družiny, jež vstupují mezi dospělé občany obce. Možnost jet jízdu králů má každý pouze jednou za život. Krále zde představuje chlapec ve věku 10-14 let, který je převlečený do dívčího kroje a ústa má uzamčená růží. Průvod probíhá na koních, které jsou slavnostně ozdobené a doprovází ho folklórní vystoupení souborů a dechovek a s občerstvením v podobě vlčnovských vdolečků,

---

⁴⁴ CENTRÁLA CESTOVNÍHO RUCHU JIŽNÍ MORAVA, *Top akce na jižní Moravě v roce 2016* [online] ©2014 [cit. 2016-01-10]. Dostupné z [www: http://www.ccrjm.cz/userfiles/file/Top%20akce%202016.pdf](http://www.ccrjm.cz/userfiles/file/Top%20akce%202016.pdf)

tradiční slivovice a vína. V průvodu je možné vidět vlčnovské kroje považované za nezdobnější (nejbohatší) na Slovácku.

Druhou z uvedených památek zapsaných na seznamu nemotného dědictví UNESCO, je již zmíněný slovácký tanec verbuňk. Tento tanec je pokaždé součástí při různých hodech, svatbách, vinobraních či dalších slavnostech a tančí se téměř ve všech obcích na Slovácku. Tanec je ryze mužského charakteru, který je především improvizovaný a tančí se hromadně. Přestože se tanec tančí hromadně, tak každý ze zúčastněných tanečníků tančí sám za sebe, dle vlastní regionální a místní příslušnosti a dle svého tanečního umu. Verbuňk je každý rok součástí Mezinárodního folklórního festivalu ve Strážnici, kdy je vždy zvolen nejlepší tanečník a tancuje se na určitý okruh písní.

K tradicím a zvykům patří i dožínkové slavnosti, které oslavují na konci léta dobře sklizenou úrodu a jejich charakter se liší dle podle regionu. Oslava může mít podobu průvodu vesnicemi z kosami, srpy a dožínkovými věnci nebo v jiných oblastech mají svůj upravený způsob oslavy.

Hody jsou dalším z tradičních svátků moravských vesnic. Hody jsou křesťanským svátkem a oslavují den hojnosti a blahobytu. Hodování nemá pevně stanovený stejný termín konání. Ten se liší dle obce, ale nejčastěji je pořádán v den svátku patrona, jemuž je zasvěcený místní kostel. K hodům patří mládež, tzv. chasa, oblečená do slavnostních krojů. Klíčovými postavami jsou stárci (chlapci) a stárky (jejich dívky). Mládež má za úkol hody zorganizovat počínaje výběrem vysokého stromu v lese, který je převez do obce a ozdoben, nazdobit taneční parket a zajistit především občerstvení a hudbu. Hody jsou započaty v den nedělního rána v kostele na svaté mši a samotná slavnost začíná předáním tzv. práva, které předává starosta hlavnímu stárkovi. Právo mívá odlišnou podobu podle obce. Někde se jedná o ozdobenou šavli, jinde může být v podobě věnce (např. Kyjovsko).

Masopust je období začínající Třemi králi a končící Popeleční středou. V tomto období dochází k přelomu mezi zimou a jarem, kdy se pořádají tradiční zábavy. Typický maškarní průvod pro masopust je vyvrcholením oslav, konanými na přelomu

únoru a března, podle Velikonoc. Průvodu se účastní muzikanti a občané převlečení do krojů nebo do nejrůznějších zajímavých masek.⁴⁵

Lidová architektura

Z lidové architektury je nezbytné uvést Skanzen lidové architektury s Muzeem vesnice jihovýchodní Moravy ve Strážnici. Strážnice je jedním z center Slovácka, ve kterém jsou folklórní tradice zachované dodnes. Skanzen vznikl v letech 1973 – 1981 a je sestaven z 65 objektů lidového stavitelství. Každý objekt představuje typický charakter a činnost pro jednotlivou oblast jihovýchodní Moravy. Ke zpozorování je například luční hospodářství, tkalcovská dílna a kovárna, technické vodní stavby, poznání dřívějšího horského života, pěstování vinné révy a podobně. V areálu skanzenu byly pořádány tradiční obřady jako je masopust, dožínky, stavění máje, jarmarky, a další akce.

Soubor lidových staveb v Rymicích je soubor zrekonstruovaných lidových staveb nacházejících se na Hostýnských vrších na východní Hané. Stavby ukazují, jak se žilo, hospodařilo a bydlelo v posledních dvou stoletích. Uvnitř domků je k vidění tradiční vybavení kuchyně a další světnice s hospodářskými místnostmi. Všechny domy mají střechy ze slaměných došek. V areálu skanzenu se nachází větrný mlýn, který stával původně ve vedlejší obci.

Soubor lidových staveb v Topolné leží na sever od Uherského Hradiště a jedná se taktéž o tradiční lidové stavitelství, doplněné stálou expozicí dřívějšího života a hospodářství. Kromě domů pocházejících z 19. století je na návsi k vidění kovárna, sušárna ovoce, stodoly, včelín, udírna, staré ovocné stromy a roubená studna.

Petrovské Plže jsou nejkrásnějším historickým areálem vinných sklepů na Moravě, nacházející se v obci Petrov. Sklípky jsou klenuté barokními tvary, mají zářivou bílou omítku s modrým lemováním ve spodní části stavby a se slováckou ornamentální výzdobou. Plže jsou řazeny mezi nejstarší památky lidové architektury v celé České republice. Sklepy byly postaveny v 15. století samotnými vinaři. Jsou postaveny ve stejné linii a nemají žádné další nadzemní části. Šířka sklípků je okolo tří metrů a délka okolo patnácti metrů. Vlastníci sklepů musí dodržovat přísná pravidla a každou

---

⁴⁵ JIHOMORAVSKÝ KRAJ. *Tradice a zvyky* [online]. © 29. 7. 2013 [cit. 2015-01-10]. Dostupné z www: <http://www.jizni-morava.cz/tradice-a-zvyky>

plánovanou opravu musí schválit památkáři. Vinné sklepy Plze byly vyhlášeny památkovou rezervací lidové architektury.⁴⁶

Gastronomie

Pokud si řekneme jižní Morava a s tím si spojíme gastronomii, tak se jistě každému z nás vybaví ne příliš dietní a fit strava. Za to však můžeme být přesvědčeni, že se jedná vždy o poctivá ničím šizená jídla. Je obecně známo, že pokud vyrazíme do některého z vinných sklepů na jižní Moravě, tak k ochutnávce vín jsou vždy podávány klobásky, domácí moravské uzené a oblíbené pochoutky z domácí zabijačky. Na počest uzeného jsou taktéž pořádány Dny moravského uzeného na hradě Veveří. Stejně tomu tak je i s dalšími gastronomickými festivaly, kterých je na jižní Moravě ročně pořádáno několik. Jako sváteční jídlo je považována pečená husa s bramborovým nebo kynutým knedlíkem a červeným zelím. Tradičním pokrmem je tzv. šumajstr. Jedná se o směs krup a fazolí, škvarků a kyselých okurek, ke kterým je podáván pečivo boží milosti, které je v podobě čtverečků nebo trojúhelníků smažené a pocukrované.

Jižní Morava je bohatá na pěstování ovoce a proto jsou zde velmi oblíbené kynuté knedlíky plněné různým druhem ovoce. Knedlíky se podávají s tvarohem nebo mákem, posypané cukrem a přelité horkým máslem.

Co by to však bylo za gastronomii pokud by nebylo zmíněno víno a Moravany tak oblíbená pálenka. Pěstování vína bylo zmíněno již několikrát, je mu věnováno i pár samotných odstavců a k jižní Moravě neodmyslitelně patří. Kromě vína má však jižní Morava tradici i v pálení slivovice. Podle archeologických nálezů pochází postup výroby destilátů již z pravěku a používání od 14. století. Na počest slivovice je pořádán jeden z nejstarších festivalů v prostředí Vizovických vrchů. Vrcholným zakončením slavnosti je soutěž v pojídání švestkových knedlíků.⁴⁷

Centrála cestovního ruchu Jižní Morava v roce 2008 vyhlásila kampaň pro sběr tradičních moravských receptů s cílem podpořit místní gastronomii a nalákat tak návštěvníky, kteří si libují v dobrém jídle a chtějí poznat tradiční moravskou kuchyni. Projekt zaměřený na moravskou gastronomii nese název „Ochutnejte Moravu“ a spolupracuje s rakouským partnerem Leader Region Weinviertel. Na základě této

---

⁴⁶ OBŮRKOVÁ, E. *Kam na jižní Moravě*. Brno: Computer Press a.s., 2005, s.113-119. ISBN 978-80-251-1594-7

⁴⁷ OBŮRKOVÁ, E. *Kam na jižní Moravě*. Brno: Computer Press a.s., 2005, s.110. ISBN 978-80-251-1594-7

spolupráce došlo k výměně zkušeností v oblasti rozvoje regionální gastronomie mezi jižní Moravou a rakouskou oblastí Weinviertel.⁴⁸

3.4. Vinařství

Na úvod o moravském vinařství si dovoluji napsat jednu krásnou pranostiku:
„Odrůda je matkou vína, poloha otcem a ročník jeho osudem.“

O víně byla zmínka již několikrát, proto si vinařství jižní Moravy zaslouží samotnou podkapitolu, jelikož tyto dva pojmy k sobě patří stejně jako Karlův most k Praze. Pěstování, výroba a pití vína patří na jižní Moravě mezi nejstarší v Evropě. Znalci tvrdí, že nikde jinde na světě se nenachází tolik malých producentů vín a tolik vinných sklepů jako právě na jižní Moravě. Vinná réva se zde pěstuje už od dob Keltů. Vinařská oblast jižní Morava disponuje výbornými podmínkami pro pěstování bílého a červeného vína. Na tomto území se nachází téměř 96% všech vinic, které jsou v České republice registrovány. Jižní Morava má taktéž výjimečné klima a nejvíce slunečních hodin, které pěstování vinné révy naprosto svědčí. Morava má 4 vinařské podoblasti a je to podoblast Znojemská, Mikulovská, Velkopavlovická a Slovácká. Každá z těchto podoblastí má svoji charakteristiku a zajímavosti.

Znojemsko má 3 165 hektarů vinic, 90 vinařských tratí, 215 vinařských obcí a 1 137 pěstitelů. Oblast má zvláštní klimatické podmínky. Znojemsko je suchá a teplá oblast, ale díky Českomoravské vrchovině přichází do oblasti občasné ochlazení, což má za následek, že vinná réva zraje pomaleji, ale má výjimečnou chuť. Pro návštěvníky jsou některé sklepy pro ochutnávku vín otevřeny celoročně a vždy při prohlídkách sklepů jsou připraveny i doprovodné programy včetně možnosti navštívení přílehlých památek a zajímavostí.⁴⁹

Mikulovská podoblast má 4 452 hektarů vinic, 182 vinařských tratí, 30 vinařských obcí a 2 476 pěstitelů. Mikulovsko je charakteristické vápencovými Pavlovskými vrchy. Střediskem je město Mikulov, v blízkosti kterého se nachází vinice. Důležitou roli pro pěstování vína mají Valtice. Ve sklepeních zámku ve Valticích se nachází stálá expozice z Národní soutěže vín zvaná Salon vín České republiky. Oblast Mikulovsko je

---

⁴⁸ OCHUTNEJTE MORAVU, *O projektu* [online] ©2012 [cit. 2016-01-20]. Dostupné z [www: http://ochutnejtemoravu.eu/o-projektu/](http://ochutnejtemoravu.eu/o-projektu/)

⁴⁹ OBŮRKOVÁ, E. *Kam za vínem na Moravě a v Čechách*. Computer Press a.s., 2013, s. 20. ISBN 978-80-264-0098-1

velice vyhledávaným cílem návštěvníků a turistů hlavně kvůli Lednicko-valtickému areálu, ale také kvůli krásám Pálavy, Novomlýnským nádržím a okolní znamenité přírody. Nalezneme zde i sklepy, které jsou otevřené v letních měsících a o zábavu se postarají různé vinařské slavnosti včetně dnů otevřených sklepů v Pavlově.⁵⁰

Velkopavlovická podoblast má 4 742 hektarů vinic, 321 vinařských tratí, 75 vinařských obcí a 7 083 pěstitelů. Oblast Velkých Pavlovic patří mezi nejslunnější a nejteplejší místa v celé České republice. Obec Velké Pavlovice se nachází v blízkosti dálnice D2 vedoucí z Brna do Bratislavy. Příznivé podmínky svědčí pěstování červené vinné révy. Za vínem se mohou návštěvníci vypravit již od přelomu března, kdy začíná Den otevřených sklepů ve Velkých Bílovicích. V oblasti Velkých Pavlovic se nachází množství rozhleden, památník osvobození s dělem a větrný mlýn, město Brno a slavné Slavkovské bojiště. Za zmínku jistě stojí vinařství U kapličky, které se nachází v obci Zaječí. Jedná se o jedno z nejvyhledávanějších vinařství a kromě prohlídek a koštování zdejšího vína se zde odehrávají i svatební obřady u bílé kapličky, která stojí na vrcholku kopce za areálem.⁵¹

Slovácká podoblast má 4 310 hektarů vinic, 238 vinařských tratí, 117 vinařských obcí a 9 233 pěstitelů. Slovácko se nachází na jihovýchodě Moravy a pro pěstování vína má různorodé podmínky, jelikož většina vinařských obcí se rozléhá podél řeky Moravy, odkud vanou občasné ochlazující větry. Kromě vinařských obcí podél řeky Moravy, nalezneme taktéž vinohrady v kopcovité krajině Bílých Karpat. Pěstuje se zde přibližně 2/3 bílého vína a zbytek plochy je určen pro vína červená. Slovácko je krajem vína a také historických památek a vinařských zajímavostí, které je možné poznávat na kole po vinařských stezkách nebo také pěši procházkou. Zajímavostí jsou již jednou zmíněné Petrovské Plže (areál vinných sklepů s modrou podezdívkou). Se Slováckem je nejvíce spojován folklór, známý folklórní festival se skanzenem ve Strážnici a jízda králů ve Vlčnově. Návštěvníkům se nabízí možnost ochutnávky v letních měsících v několika mnoha vinných sklepech, kdy probíhají otevřené dny sklepů. Oblast Slovácka je bohatá, co se přírodních a kulturních krás týče. Nachází se zde zámek Milotice, Větrný mlýn

---

⁵⁰ OBŮRKOVÁ, E. *Kam za vínem na Moravě a v Čechách*. Computer Press a.s., 2013, s. 48. ISBN 978-80-264-0098-1

⁵¹ OBŮRKOVÁ, E. *Kam za vínem na Moravě a v Čechách*. Computer Press a.s., 2013, s. 80. ISBN 978-80-264-0098-1

v Kuželově a Bukovanský mlýn a město Uherské Hradiště, které je tak zvaným srdcem Slovácka.⁵²

Shrnutí kapitoly:

Pokud na závěr kapitoly „primární nabídka“ shrneme, čím vším jižní Morava disponuje a co může návštěvníkům nabídnout, tak zjišťujeme, že nabídka je skutečně bohatá, pestrá, zajímavá a především lákavá. Na své si v regionu Jižní Morava přijde snad každý. Obdivovatelé historie, kulturních a historických památek, milovníci krásné přírody, vodních radovánek a sportů veškerého druhu, hlavně vášnivý cyklisté nebo jen rekreační cyklisté, lidé vyhledávající kulturu, společenské akce, festivaly, labužníci, gurmáni a vyznavači dobrého vína, ale také lidé, kteří na jižní Moravu přijíždějí například navštívit nějaký veletrh nebo kongres, který může obohatit jejich znalosti a poskytnout mnoho nových zajímavých informací.

---

⁵² OBŮRKOVÁ, E. *Kam za vínem na Moravě a v Čechách*. Computer Press a.s., 2013, s. 108. ISBN 978-80-264-0098-1

4 SEKUNDÁRNÍ NABÍDKA CESTOVNÍHO RUCHU

V kapitole 3 „primární nabídka“ se pojednává o atraktivitách, na základě kterých se návštěvníci do destinace sjíždějí. „Sekundární nabídka cestovního ruchu vytváří podmínky pro využití primární nabídky a uspokojení sekundárních potřeb návštěvníků.

Sekundární nabídka zahrnuje všechny služby, které musí být k dispozici pro použití v cestovním ruchu.

Sekundární nabídka je odvozená od primární nabídky a musí kopírovat charakter produktu destinace (objem kapacit, struktura kapacit, typ staveb atd.).

Součástí sekundární nabídky vykazují vyšší míru přizpůsobivosti poptávce, zahrnují dostupnost (dopravní vnitřní a vnější) destinace (komunikační a časová), zohledňují image destinace a zahrnují animaci v destinaci – zábavní programy, společenské a sportovní aktivity. Znamená to tedy, že sekundární nabídka zahrnuje dopravní, ubytovací, stravovací, sportovně-rekreační a ostatní služby, jež tvoří materiálně technickou základnu destinace.⁵³

4.1 Ubytovací služby

Pokud se podíváme na ubytovací možnosti v regionu Jižní Morava, tak se nám nabízí možnost ubytování v hotelích, motelech, penzionech, kempech, chatových osadách, turistických ubytovnách a ostatních zařízeních, jako je například nocování ve stanu.

Dle statistických údajů Českého statistického úřadu bylo v Jihomoravském kraji v roce 2014 dohromady 816 hromadných ubytovacích zařízení, 17 635 pokojů a 44 213 lůžek. V porovnání s ostatními kraji je ten Jihomoravský v počtu pokojů na 3. místě a v počtu lůžek na 4. místě. Největší počet lůžkových kapacit dlouhodobě nabízí hlavní město Praha a na druhém místě je Jihočeský kraj. Celkově se v České republice Jihomoravský kraj podílel 8,7% v počtech pokojů a 8,5 % v počtech lůžek.

Z celkového počtu 1 499 974 ubytovaných návštěvníků bylo celkem 514 793 nerezidentů. Nejvíce ubytovacích možností se v Jihomoravském kraji nabízí v penzionech, které tvoří dohromady 387 ubytovacích jednotek. Po penzionech následují tříhvězdičkové hotely, motely a botely, kterých bylo v roce 2014 dohromady

---

⁵³ PALATKOVÁ, M. *Metodika a odpovědnost za aktualizaci dat v destinačním managementu* [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2007, s. 9. [cit. 2015-11-29].

136. Na třetím místě v počtu 101 jsou ostatní nespecifikovaná místa, do kterých je možné zařadit například nocování ve stanech. Dále počtem 49 ubytovacích jednotek jsou turistické ubytovny, kempy, bylo celkem 44, chatových osad 31, čtyřhvězdičkových hotelů, motelů a hotelů bylo 30, dvouhvězdičkových hotelů, motelů a hotelů 11, hotelů s označením garní v různých kvalitativních kategoriích bylo 8 a jako poslední byl jeden jediný pěťhvězdičkový hotel. Návštěvníci nerezidenti nejčastěji přenocovali ve tříhvězdičkových hotelech, motelech nebo botelech a celkem jich v roce 2014 bylo 240 241.

Podle okresů se nejvíce jednotek hromadného ubytovacího zařízení nachází ve městě Břeclav s celkovým počtem 245. Na druhém místě je Znojmo se 159 ubytovacími jednotkami, Na třetím místě je město Brno s číslem 128 a poté následuje Brno-venkov s číslem 110. Po Brně je Hodonín s počtem 99, Blansko 81 a jako poslední Vyškov s počtem 36 ubytovacích jednotek. Pokud se však podíváme na lůžkové kapacity, tak nejvíce jich nabízí město Brno (12 232 lůžek).⁵⁴

Pokud bychom srovnali kapacitu hromadných ubytovacích zařízení s rokem 2013, tak v tomto roce se v celé České republice nacházelo dohromady 9 970 ubytovacích jednotek a z toho se 872 nacházelo v Jihomoravském kraji. To je o 56 jednotek více, než tomu bylo v následujícím roce 2014. Znamená to tedy, že hromadného ubytovacího zařízení ubylo.

Stejně tomu tak je i u počtu lůžek. V roce 2013 Jihomoravský kraj zaznamenal 46 074 lůžek, kdežto v roce 2014 tomu bylo 44 213 lůžek. Zaznamenáváme pokles lůžek o 1 861 lůžek. Co má za následek, že místo zvyšování kapacity lůžek a ubytovacích jednotek došlo k poklesu? Jednou z možností může být zvyšování koupěschopnosti potenciálních návštěvníků, kteří si na základě toho mohou dovolit i dražší dovolenou například u moře a tím upřednostní jinou destinaci před jižní Moravou.⁵⁵

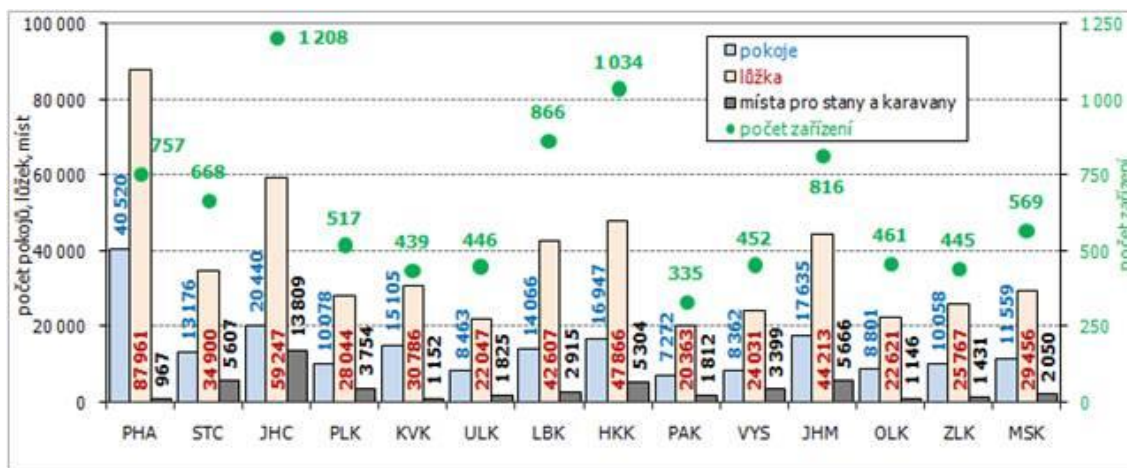
⁵⁴ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, *Ubytovací zařízení Jihomoravského kraje v roce 2014* [online] ©30.4.2015. [cit. 2016-01-25]. Dostupné z [www: https://www.czso.cz/csu/xb/ubytovaci-zarizeni-v-roce-2014](https://www.czso.cz/csu/xb/ubytovaci-zarizeni-v-roce-2014)

⁵⁵ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, *Ubytovací zařízení Jihomoravského kraje v roce 2014* [online] ©24.11.2014. [cit. 2016-01-25]. Dostupné z [www: https://www.czso.cz/csu/xb/cestovni_ruch_v_jihomoravskem_kraji_v_roce_2013](https://www.czso.cz/csu/xb/cestovni_ruch_v_jihomoravskem_kraji_v_roce_2013)

Asociace hotelů a restaurací České republiky s organizací HOTREC pracují již několik let na sjednocené klasifikaci ubytovacích zařízení. V roce 2010 byla za pomoci 7 evropských organizací založena Hotelstars unie, která si kladla za cíl sjednotit klasifikaci hotelových služeb. Počet evropských organizací se později rozšířil na 11. Hvězdičky, které unie uděluje napovídá návštěvníkům ubytovacího zařízení, jak rozeznat kvalitu a serióznost a co mohou očekávat. Tento systém klasifikace však není povinný, ale na jižní Moravě nalezneme hned několik ubytovacích zařízení, které mají udělenou klasifikaci podle Hotelstars. Jedním z nich je například Zámecký hotel Lednice se čtyřmi hvězdičkami, hotel Vinohrad v Miloticích se třemi hvězdičkami, čtyřhvězdičkový hotel Holiday Inn v Brně, čtyřhvězdičkový hotel My v Lednici nebo tříhvězdičkový penzion Sirius ve Vyškově.⁵⁶

Ubytovací zařízení může taktéž získat certifikaci kvality služeb na základě projektu „Cyklisté vítáni“. Cílem tohoto projektu je zlepšovat kvalitu nabízených služeb v cestovním ruchu pro cyklisty.

Graf 1: Kapacita hromadných ubytovacích zařízení podle krajů v roce 2014

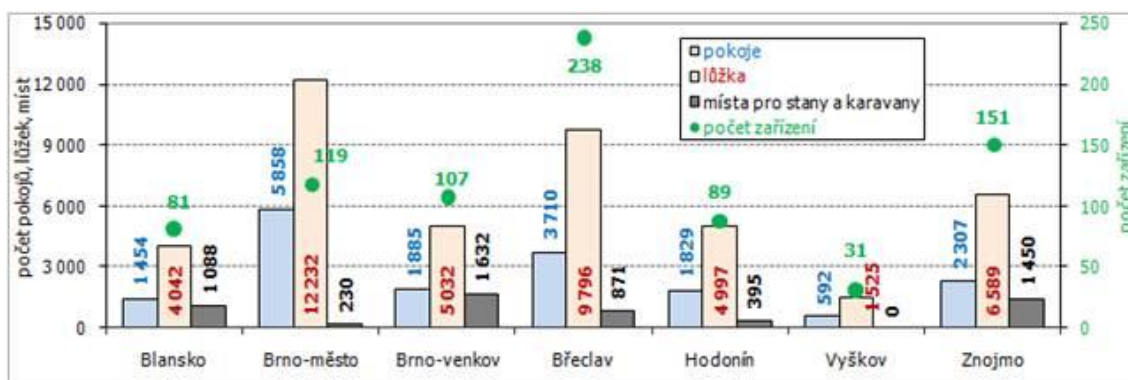
Zdroj:⁵⁷

⁵⁶ HOTELSTARS, *Certifikovaná ubytovací zařízení v Jihomoravském kraji* [online]. [cit. 2016-01-25]. Dostupné z [www: http://www.hotelstars.cz/certifikat-zarizeni](http://www.hotelstars.cz/certifikat-zarizeni)

⁵⁷ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, *Ubytovací zařízení Jihomoravského kraje v roce 2014* [online] ©30.4.2015 [cit. 2016-01-25]. Dostupné z [www: https://www.czso.cz/csu/xb/ubytovaci-zarizeni-v-roce-2014](https://www.czso.cz/csu/xb/ubytovaci-zarizeni-v-roce-2014)

Graf 2: Kapacity hromadných ubytovacích zařízení podle okresů Jihomoravského kraje v roce 2014

Zdroj: ⁵⁸

4.2 Stravovací zařízení

Podle výzkumu ministerstva pro místní rozvoj z roku 2014 bylo v České republice evidováno celkem 41 160 stravovacích zařízení a z toho bylo 4 387 zařízení v Jihomoravském kraji, což je 10,7 % z celkového počtu. Dominantní postavení zaujímá dle očekávání hlavní město Praha s 5 758 stravovacích zařízení (14% z celkového počtu). Na druhém místě s počtem stravovacích zařízení byl Středočeský kraj s číslem 5 033 (12,2% z celkového počtu). Důvodem největšího počtu stravovacích zařízení na území těchto krajů je existence velkých měst. Za Jihomoravský kraj to je hlavně město Brno, Břeclav. V Brně vychází na jedno stravovací zařízení 243 obyvatel a v hlavním městě Praze 221 obyvatel na jedno stravovací zařízení.

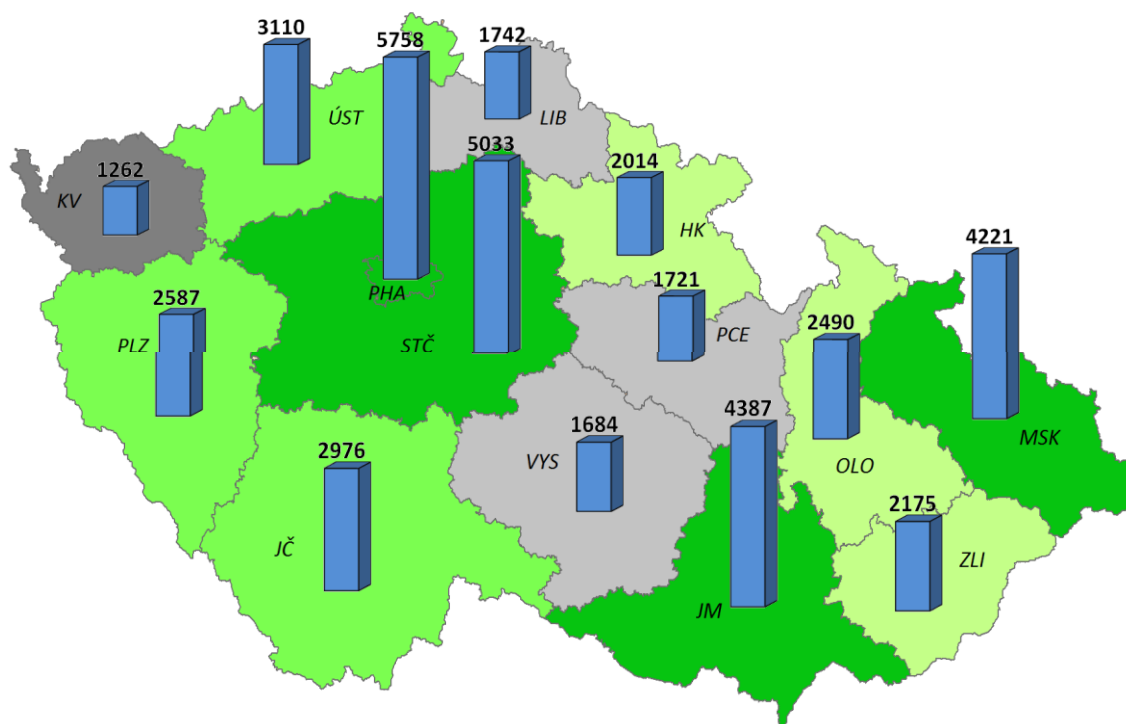
Počet míst ve stravovacích zařízeních celkově v České republice v roce 2014 byl 2,12 milionu. Jedná se o samotná stravovací zařízení, tedy taková zařízení, která nejsou spojená s ubytováním a jinými provozovny. V Jihomoravském kraji byl v roce 2014 počet míst ve stravovacím zařízení 254 100 (12% z celkového počtu).

Z hlediska cenové úrovně je samozřejmě nejvyšší úroveň cen v hlavním městě Praze, která spadá s 58,1% do kategorie cenově nadprůměrné. Jako druhý je umístěný

⁵⁸ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, *Ubytovací zařízení Jihomoravského kraje v roce 2014* [online] ©30.4.2015 [cit. 2016-01-25]. Dostupné z [www: https://www.czso.cz/csu/xb/ubytovaci-zarizeni-v-roce-2014](https://www.czso.cz/csu/xb/ubytovaci-zarizeni-v-roce-2014)

Jihomoravský kraj, který spadá do kategorie cenově nadprůměrné s 21,1% cenové úrovně.⁵⁹

Graf 3: Počet stravovacích zařízení podle krajů únor – květen 2014

Zdroj: ⁶⁰

4.3 Dopravní infrastruktura

Jihomoravský kraj se nachází v jižní části Moravy a hraničí přímo se Slovenskou republikou a Rakouskem, což vytváří pro kraj velmi výhodnou geografickou polohu. Doprava představuje pro dostupnost kraje významný faktor, jelikož bez její existence by se v dané destinace cestovní ruch vyvíjel velmi obtížně. Doprava je důležitá pro návštěvníka, aby se mohl z místa svého bydliště dostat do cílové oblasti cestovního ruchu.

⁵⁹ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, *Ubytovací zařízení Jihomoravského kraje v roce 2014* [online] ©30.4.2015 [cit. 2016-01-25]. Dostupné z [www: https://www.czso.cz/csu/xb/ubytovaci-zarizeni-v-roce-2014](https://www.czso.cz/csu/xb/ubytovaci-zarizeni-v-roce-2014)

⁶⁰ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ, *Monitoring stravovacích zařízení 2014* [online] ©2012 [cit. 2016-02-03]. Dostupné z <http://mmr.cz/getmedia/6069294c-8f75-4b4c-934c-d5fc03d3a213/04-Prezentace-SZ-Praha-29-4.pdf>

Pro cestu do vytyčené destinace návštěvníci využívají různé druhy dopravních prostředků. Konkrétně k dopravě do Jihomoravského kraje je nejčastěji využíván automobil. V případě, že by se chtěli zahraniční návštěvníci dopravit do Jihomoravského kraje pomocí letecké dopravy, tak je možné využít mezinárodní letiště v Brně-Tuřanech. Kromě letiště v Brně je však také možné využít letiště ve Vídni nebo v Bratislavě a spojit tak návštěvu více měst ve více státech. Pro pohodlí návštěvníků zařizuje česká společnost Student Agency autobusovou dopravu přímo z letiště Schwechat ve Vídni do Brna nebo z autobusového nádraží v Bratislavě do Brna. Letiště v Brně se postupně rozšiřuje, kdy od roku 2012-2013 jsou v provozu 4 až 5 pravidelných linek s více jak 0,5 milionů odbavených cestujících.⁶¹

Důležitá doprava pro Jihomoravský kraj je beze sporu železniční doprava vzhledem k tomu, že se kraj nachází na železničním koridoru, který propojuje města jako je Berlín, Praha, Vídeň, Bratislava, Budapešť. Všechny mezinárodní spoje mají zastávku v Brně. Kromě mezinárodních vlakových spojů jsou se zastávkou v Brně vedeny také mezinárodní autobusové spoje.

Vzhledem k tomu, že Jihomoravský kraj je vyhledávaným cílem cyklistů, jsou zavedeny speciální cyklobusy a cyklovlaky, aby se mohli cyklisté pohodlně přemísťovat i se svými koly. Tyto cyklovlaky a cyklobusy jsou zařazeny do integrované dopravy Jihomoravského kraje a fungují především v letní sezóně od května do září, kdy je koncentrace cyklistů největší. V nepracovních dnech v letních měsících je zřízeno až 10 cyklo linek v autobusové dopravě a 3 cyklo linky ve vlakové dopravě.

Cyklovlak Velo Podyjí staví na čtyřech stanicích města Brna a vede přes Moravský Krumlov, Hrušovany a Znojmo do Šatova (Národní park Podyjí).

Druhý cyklovlak Velo Pálava začíná jízdu v Brně na hlavním nádraží a pokračuje přes Popice, Břeclav, Valtice a končí v Mikulově.

Expres Pálava-Podyjí je nově zřízen pro turisty i cyklisty a jezdí každou sobotu od 4. dubna do 28. září. Jedná se o turistický vlak s rozšířenou přepravou kol. Zajistí spojení mezi Brnem, Pálavou, Lednicko-valtickým areálem, Mikulovem a Znojmem.

---

⁶¹ STUDENT AGENCY, *Autobusová doprava* [online] ©2016 [cit. 2016-02-03]. Dostupné z [www: https://www.studentagency.cz/](https://www.studentagency.cz/)

Tento expres bude jezdit i o státních svátcích. Cyklobusy letošní rok 2016 zahájí svůj provoz v nepracovní dny od 16. dubna až do 28. září.⁶²

K turistické dopravě lze zařadit též lodní dopravu, která je určena pouze pro rekreační účely. Jedná se například o plavbu lodí po Vranovské přehradě, Brněnské přehradě, po Baťovým kanále nebo plavba loďkou skrz zámecký park v Lednici.

Pro návštěvníky Moravského kraje je k využití kabinová lanovka, která je v celém kraji jedna jediná.

Jako nejčastěji zvolený prostředek dopravy do destinace byl zmíněn automobil. Bohužel však kvalita silnic bývá hodnocena negativně, hlavně kvůli dálnici D1, jež je nejfrekventovanější v České republice. Stav dálnice se rok od roku zhoršoval a řidičům tak komplikovaly cestu stále častější výmoly, hrboly, koleje vyjeté od kamionů atd. V roce 2013 byla zahájena rozsáhlá rekonstrukce dálnice, která by podle plánu měla být dokončena až v roce 2018. Bohužel tato rekonstrukce přináší s sebou mnoho nepříjemností, kdy jednou z hlavních jsou neustálé kolony aut, především v letních měsících, kdy lidé vyrážejí na prodloužené víkendy, dovolené a podobně. Dálnice D1 je důležitou tepnou, která spojuje Prahu a Brno.

Brno je hlavní křižovatkou dopravních tepen v Jihomoravském kraji. Z Brna navazuje většina komunikací do turistických oblastí kraje. Poměrně dobrá dostupnost je z Brna do okolí Pálavy a Lednicko-valtického areálu, kdy z města vede dálnice a rychlostní silnice, nebo vlak se zastávkou v Břeclavi.

Do oblasti Moravského krasu je doprava také dobře dostupná, ale severní část oblasti bývá často přetížená komunikace a není vedena jako rychlostní silnice.

Oblasti Znojemska, Podyjí a Slovácka jsou dopravně dostupné nejhůře vzhledem k absenci dálnic a rychlostních silnic.

Na základě zvýšení kvality dopravní dostupnosti nejen pro návštěvníky ale i rezidentů destinace byl zaveden integrovaný dopravní systém Jihomoravského kraje (IDS JMK). Tento systém zjednodušuje cestování již po celém kraji a zasahuje i do určitých krajů sousedních států Rakouska a Slovenska. Díky tomuto systému se zvyšuje spokojenost návštěvníků kraje.

---

⁶² CYKLO JIŽNÍ MORAVA, *Cykloslužby* [online] ©2010-2016 [cit. 2016-02-04]. Dostupné z [www: http://www.cyklo-jizni-morava.cz/cyklosluzbypreprava-kolhttps://www.studentagency.cz/](http://www.cyklo-jizni-morava.cz/cyklosluzbypreprava-kolhttps://www.studentagency.cz/)

S automobilovou a autobusovou dopravou souvisí i dostupnost parkovacích míst v místě turistické atraktivity. Pokud dostupnost parkovacích ploch je nedostatečně nebo vůbec řešena danou obcí, která disponuje atraktivitou, tak to může velmi negativně ovlivnit její návštěvnost.⁶³

4.4 Turistická informační centra

Dostupnost informačních center v místě atraktivit je pro návštěvníky velice důležitá, aby se mohli informovat o otevíracích hodinách jednotlivých objektů a celkové nabídce destinace. Na základě zkvalitňování služeb v oblasti poskytování informací návštěvníkům destinace byla roku 1994 založena Asociace turistických informačních center České republiky (A.T.I.C. ČR). Asociace uděluje jednotnou klasifikaci informačním centrům a rozděluje je do klasifikační třídy A, B nebo C, dle rozsahu nabízených služeb. Tato asociace si klade za cíl být centrem informační sítě cestovního ruchu, který slouží k předávání informací návštěvníkům i obyvatelům měst. Kromě informační činnosti spolupracuje asociace s orgány státní a místní správy pro rozvíjení cestovního ruchu a služeb v destinaci a zároveň prosazuje zájmy svých členů i na mezinárodní úrovni.

Na internetovém portálu asociace turistických center lze jednoduše podle kraje vyhledat dostupnost informačních center v navštívené oblasti včetně kontaktů, otevírací doby a odkazu na internetové stránky.

V Jihomoravském kraji se nachází dohromady 48 turistických informačních center certifikovaných asociací ATIC, která jsou rozmístěna v turisticky atraktivních a významných oblastech. Nejvíce z nich se nachází v Brně. Každé informační centrum má různou otevírací dobu. Většinou se otevírací dny a hodiny liší podle hlavní sezóny, která probíhá od letních měsíců až do září. V období hlavní sezóny má většina informačních center otevřeno i v nepracovní dny a prodlouženou pracovní dobu. Mimo období sezóny mají centra otevřeno hlavně v pracovním týdnu, někdy i v sobotu, ale neděle mívají zavřeno. Například turistické informační centrum v Brně má otevřeno po celý rok od pondělí do neděle a v sezóně má v sobotu prodlouženou otevírací dobu o jednu hodinu a v neděli o tři hodiny.

---

⁶³ JIHMORAVSKÝ KRAJ, *Program rozvoje cestovního ruchu Jihomoravského kraje na období 2014-2020* [online] ©20.6.2014 [cit. 2016-02-05]. Dostupné z [www: http://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?ID=3766&TypeID=1](http://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?ID=3766&TypeID=1)

ATIC ve spolupráci s agenturou Czechtourism zavedla monitoring návštěvnosti turistických informačních center, díky čemuž mohou zmapovat a zjistit konkrétní data o tom, jak jsou služby center využívány.

Samozřejmě informačních center se v celém kraji nachází daleko více, ale nejsou členy ATIC. Ostatní informační centra lze dohledat na internetových stránkách.⁶⁴

Na podporu zkvalitnění služeb turistických informačních center v Jihomoravském kraji byl vytvořen pro rok 2015 Dotační program, prostřednictvím kterého obdrží vybraná informační centra finanční podporu pro rozvoj či zlepšení kvality svých služeb.⁶⁵

4.5 Sportovně-rekreační služby

Na jižní Moravě si na své přijdou milovníci sportovních aktivit dle svého gusta. Pro sportovní vyžití se nabízejí golfová hřiště, tenis, sportovní střelby, moderní paintball, lezení na přírodních i umělých skalních stěnách. Pro nadšence jízdy na koni, vyznavače létání a seskoků padákem jsou rovněž připraveny programy pro vyžití.

Centrum dobrodružné výchovy a vzdělávání Baldovec

Středisko se nachází na Dražanské vrchovině a nabízí unikátní outdoorové aktivity. Kromě půjčovny sportovních potřeb, tenisových kurtů, volejbalového a fotbalového hřiště, bazénu, lukostřelby a paintballu se návštěvníci mohou vybit v lanovém centru s 23 metrovou vysokou dřevěnou věží, která je nejvyšší v České republice. Lezení se mohou nadšenci věnovat i na přilehlých skalních útvarech. Pro děti jsou zřízena dětská hřiště. Centrum organizuje také tzv. incentivní turistiku, kdy nabízí firmám nebo školám řadu programů zahrnující ubytování i stravu.

Westernové městečko Wild West Boskovice

Zábavní přírodní park se nachází 36 km severně od Brna směrem na Svitavy. Park byl zřízen v areálu bývalého pískolomu a své brány veřejnosti otevřel v roce 1994. Zařízení městečka připomíná přírodní scenérie z dobrodružných filmů a jeho atmosféra návštěvníky okamžitě pohltí. Park disponuje amfiteátre, kde probíhá jak denní, tak i

---

⁶⁴ ASOCIACE TURISTICKÝCH INFORMAČNÍCH CENTER, *Informace o cílech asociace* [online] [cit. 2016-02-05]. Dostupné z www: <http://www.aticcr.cz/o-nas/ds-1126/p1=2342>

⁶⁵ JIHMORAVSKÝ KRAJ, *Dotační program na podporu zkvalitnění služeb turistických informačních center 2016* [online] [cit. 2016-02-05]. Dostupné z www: file:///C:/Users/Evka/Downloads/Dotacni_program_TIC_2016.pdf

noční divadelní představení podle motivů Karla Maye. V Buffalo Bills Show Aréně se odehrávají jízdy jezdců, dobytka a koní, v traperské osadě nalezneme stylově zřízenou restauraci nebo ordinaci dr. Quinnové. Pro vyžití jsou k dispozici saloony s jízdou na koních, střelba z luku, hod oštěpem a lasem. Děti se mohou nechat pomalovat válečnými barvami nebo tetovat. Město má i svou měnu, proto se po areálu nacházejí směnárny, kde si lidé musí směnit peníze za tamější Boskovický dolar. Pro turisty, kteří jsou po celodenním dni unavení a již nezbylo síly na zpáteční cestu do svých domovů je k dispozici stylový hotel, sruby, malé hotýlky nebo možnost přespaní ve stanech. Stejně jako středisko v Baldovci i ve westernovém městečku Boskovice nabízejí organizované pro firmy a školy.

Automotodrom Masarykův okruh v Brně

Jedná se o jeden z nejmodernějších závodních okruhů ve střední Evropě a zároveň o nejprestižnější okruh v České republice. Každý rok se tu pořádá proslulý mezinárodní závod motocyklů Grand Prix a další světové motoristické soutěže. Kromě světových soutěží se zde pořádají i jiné sportovní akce, komerční a prezentační aktivity. Masarykův okruh nabízí také tréninkové programy pro veřejnost i pro děti.

Golf

Golf se stává stále častěji vyhledávaným sportem nejen ve světě, ale i v České republice. Počet hráčů se v naší republice v posledních letech ztrojnásobil. Díky oblibě tohoto sportu vznikají i nová velice moderní golfová hřiště. Jedno z téměř šedesáti hřišť u nás se nachází ve Slavkově. Jedná se o golfový klub Austerlitz, který disponuje osmnácti jamkami a rozprostírá se na ploše 12 ha. Součástí areálu jsou otevřená tréninková místa pro širokou veřejnost.

Kromě hřiště ve Slavkově nalezneme v oblasti jižní Moravy golfový klub Country Club v okolí Dražanské vrchoviny, Golf klub AMK Automotodrom Brno a dvě devítijamková hřiště Golf Club Lázně Kostelec u Zlína a Derby Golf Club ve Slušovicích.

Jízda na koni

Na jižní Moravě se nachází poměrně dostatečné množství míst, kde je možné se projet na koni. Velmi známý a navštěvovaný je hřebčích v Napajedlech, jež byl založen již v roce 1886. Stáje hřebčína jsou zachované v původní podobě a jsou součástí

zámeckého parku. Každoročně se zde konají dražby ročků, které lákají chovatelé koní z celého světa. Do dnešního dne je hřebčín považován za nejvýznamnějšího producenta dostihových koní v České republice.

Hippocentrum Koryčany je otevřené po dobu celého roku, každý den včetně svátků. Součástí je nestátní zdravotní zařízení pro handicapované a zdravotně slabé děti Středisko hiporehabilitace a rehabilitace. Nabízí jezdecké kurzy, vyjížďky a léčebné ježdění na koni celoročně. Nejčastější skupinou, která vyhledává toto centrum jsou firmy, rodiny s dětmi a školy. Pro návštěvníky je připravena při návštěvě prohlídka hippocentra, při níž se dozví, jak se koně krmí, ošetřují a co umí a zároveň je tato prohlídka spojena se sportovními soutěžemi. Pro návštěvníky je k dispozici taktéž ubytování se stravováním a hřiště pro různé sportovní aktivity.

Osada havranů Hnanice je agroturistický areál se stájí s koňmi a veškerým zázemím pro návštěvníky, jež mají zájem se projet na koni. Pro začátečníky je zde zřízena jízdárna, kde pod odborným dohledem zkušených trenérů jsou zasvěceni do jízdy na koňském hřbetě. K dispozici jsou taktéž volná místa v případě zájmu pro ustájení vlastních koní. Nedaleko se nachází Národní park Podyjí, jež ocení pokročilejší jezdci, kteří se mohou vydat na projížďku okolo tohoto parku. S návštěvou je spojena i degustace vín, prohlídka vinného sklípku s možností ubytování.

Lázeňská a wellness centra

Lázeňství a wellness turistika zaznamenává v posledních letech v Jihomoravském kraji stále větší oblibu. Statut lázní má však v tomto kraji jenom město Hodonín, jehož lázně patří k nejmladším a nejmenším v České republice. Rozvoj lázeňství a wellness souvisí hlavně s rozvíjením lokalit jako je například Lednice, Pasohlávky a Mušov. Zároveň vznikají stále častěji wellness centra v ubytovacích zařízeních, která nabízejí návštěvníkům tematické balíčky.

Koupání a vodní sporty

Hlavní sezóna v Jihomoravském kraji probíhá v letních měsících, které jsou rok od roku stále teplejší. Návštěvníci kraje mají hned několik příležitostí pro koupání, vodní sporty nebo trávení horkých dní u vody. K dispozici se nabízí přehrady, vodní nádrže, rybníky, aquaparky, bazény.

Velký přínos a podporu pro rozvoj cestovního ruchu jednoznačně zajistilo vybudování aquaparku Aqualand Moravia, otevřený v roce 2013, který je největší svého

druhu ve střední Evropě. Aquapark nabízí nepřeborné množství atrakcí, zábavy, relaxace a wellness služeb.

Další možnost pro koupání je například v aquaparku Hustopeče, Vyškov nebo v Uherském Brodě. Sportovní a vodní vyžití nabízí Plumlovská přehrada, Vranovská přehrada, Novomlýnské nádrže. Všechna tato zařízení nabízí možnost zapůjčení loděk, šlapadel, kánoí, surfů a různá sportovní nářadí.

Cestování s dětmi

Mnoho návštěvníků přijíždí do Jihomoravského s dětmi, pro které se zde taktéž najdou různá zajímavá zařízení a atrakce.

Nejoblíbenější u dětí bývají zoologické zahrady. Navštívit mohou zoologickou v Brně, Hodoníně, Lesné u Zlína nebo Zoopark ve Vyškově, jehož součástí je i dinopark a 3D kino. V obci Slavičín vznikl Pivečkův lesopark, ve kterém jsou k vidění dřevěné plastiky pohádkových postav a zvířat.

V Brně je k vidění Modelový svět s kolejištěm, vláčky, domečky, figurkami, autíčky, lanovkami atd., dětská dílna na hradě Špilberk, hvězdárna a planetárium Mikuláše Koperníka nebo Dětské muzeum o kterém je již zmínka v podkapitole 3.2.3 „muzea a archeologická naleziště“.⁶⁶

Půjčovny kol

Vzhledem k tomu, že cykloturistika je jedním z nejhlavnějších důvodů návštěvy Jihomoravského kraje, je důležité, aby byl kraj vybaven dostatečným množstvím půjčoven kol, jelikož ne každý přijíždí do destinace na kole nebo si bere s sebou kolo. Jsou i návštěvníci, kteří se rozhodnou až na místě, že by rádi vyzkoušeli některou z cyklostezek. V některých místech nabízejí službu půjčení kol například samotné hotely, i když žádnou půjčovnu nemají. Jsou ochotni zařídit půjčení kola z nejbližší půjčovny, dopravit ho přímo k Vám na hotel a poté ho také vrátit. Většina půjčoven kol se však nachází ve větších střediscích, skrz která vedou cyklistické trasy, a nebo větších městech.

---

⁶⁶ OBŮRKOVÁ, E. *Kam na jižní Moravě*. Brno: Computer Press a.s., 2007, s. 121-139. ISBN: 978-80-251-1594-7

Velmi příjemnou služby nabízí České dráhy, kdy je možnost si jejich prostřednictvím zapůjčit kolo například jen na 6 hodin nebo i na týden. Vratné stanice má v Břeclavi, Hodoníně, Znojmě, Vranovicích a Veselí nad Moravou.⁶⁷

Cestovní kanceláře

Ministerstvo pro místní rozvoj provádělo v roce 2013 průzkum, týkající se hromadných ubytovacích zařízení v České republice. Součástí průzkumu bylo i zjištění situace cestovních kanceláří a agentur. V roce 2013 bylo zjištěno 2 050 aktivních cestovních kanceláří a agentur z toho bylo 940 cestovních kanceláří a 1 110 agentur. Na 100 tisíc obyvatel vycházelo 9 cestovních kanceláří a 11 agentur. V roce 2012 se nejvíce cestovních kanceláří a agentur nacházelo v Praze a tvořily tak 36,2% z celkového počtu. Následoval Jihomoravský kraj a podílel se 9,9% na celkovém počtu. Největší procento se soustřeďovalo na zahraniční pobytové zájezdy. Nejvíce zprostředkovaných zájezdů bylo v Praze a Jihomoravský kraj byl po Zlínském kraji na třetím místě.⁶⁸

Ostatní zařízení

Čím dál větším trendem je nakupování. Mnoho návštěvníků při příležitosti navštívení destinace zavítají i do obchodů na nákupy ať oblečení, potravin, knih, průvodců, suvenýrů a jiných předmětů. Nejvíce příležitostí pro nakupování je v Brně a v dalších větších městech. Suvenýry v menších obcích je možné zakoupit například v turistických informačních centrech, muzeích, galeriích, zoologických zahradách.

Region Jižní Morava je poměrně dobře vybaven i nezbytnými zařízeními, jako je zdravotní zařízení, pošty, banky, bankomaty, směnárny a podobně. Nutno však podotknout, že v některých menších obcích je absence směnárny a bohužel někde bývá i neumožněna úhrada platební kartou či cizí měnou, proto je důležité pro zahraniční návštěvníky, aby si peníze rozměnili ve větších městech před tím, než se vydají na prozkoumávání krás Jihomoravského kraje.

---

⁶⁷ ČESKÉ DRÁHY, *Půjčovna kol* [online] ©2009 [cit. 2016-02-05]. Dostupné z www.cd.cz/volny-cas/pujcovny-kol-cd/jihomoravsky-kraj/-5949/

⁶⁸ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ, *Statistické šetření ubytovacích zařízení cestovního ruchu, cestovních kanceláří a agentur na území ČR* [online] ©2012 [cit. 2016.02.06]. Dostupné z <http://mmr.cz/getmedia/d674e44b-43be-490e-9ff1-725e7d7a5593/03-Prezentace-UZ-CK-CA-2015-04-29.pdf>

Shrnutí kapitoly:

Shrnutím kapitoly „sekundární nabídka“ můžeme zhodnotit, jaká je kapacita ubytování a stravování v Jihomoravském kraji. Zjistíme také, že nejvyužívanějším prostředkem pro dopravu do destinace je osobní automobil. Klíčovou roli hraje mezinárodní letiště v Brně, které se postupně rozšiřuje. Pro předání informací návštěvníkům slouží několik certifikovaných turistických informačních center, ale i necertifikovaných. Příležitosti pro sportovní a jiné vyžití jsou na celkem dobré úrovni a díky využívání dotačních prostředků z Evropské unie pro Regionální operační program NUTS II Jihovýchod jsou do Jihomoravského kraje a do oblasti budování a zkvalitňování turistické infrastruktury vkládány nemalé objemy finančních prostředků.

5 ANALÝZA NABÍDKY A POPTÁVKY

V této kapitole bude zhodnocena celková nabídka Jihomoravského kraje a poptávka po kraji a jeho nabízených produktech ze strany návštěvníků. Kapitola bude rozdělena do dvou podkapitol. Analýza nabídky a poptávky pomůže zjistit, zda je kraj schopný uspokojit návštěvníky a jejich přání a potřeby na základě své nabídky a nabízených produktů.

5.1 Analýzy nabídky

Nabídka cestovního ruchu kraje byla rozdělena na dvě části – primární nabídku a sekundární nabídku. Oběma těmito nabídkám, jsou věnovány samostatné podkapitoly, ve kterých jsou detailněji popsány. Analýza nabídky má za úkol zhodnotit dohromady jak primární tak sekundární nabídku cestovního ruchu v Jihomoravském kraji a zároveň analyzovat nabídku produktu destinace.

Na základě zhodnocení primární a sekundární nabídky z kapitoly číslo 3 a 4 je patrné, že co se atraktivnosti a vybavenosti destinace týče, tak zde jsou velmi dobré podmínky pro návštěvníky. Primární nabídka zahrnuje široké spektrum kulturních a přírodních památek včetně organizovaných akcí, které ročně přilákají velké objemy návštěvníků. Primární nabídka vytváří dokonalé příležitosti k návštěvě destinace. Jihomoravský kraj disponuje skutečným kulturním bohatstvím. Návštěvníci se mohou vydat na prohlídku hradů, zámků, zřícenin, muzeí, galerií, výstav, kostelů, kostnic. Nejatraktivnější nabídkou a největším lákadlem jsou památky UNESCO – Lednicko-valtický areál a vila Tugendhat v Brně. Kromě kulturně-historických památek disponuje kraj i přírodním bohatstvím v podobě Národního parku Podyjí, Bílých Karpat a chráněné krajinné oblasti Pálava. Velkou část nabídky tvoří cyklistika, která je u návštěvníků kraje velmi oblíbená i vzhledem k existenci vinařských cyklostezek. Mnoho hostů láká kraj při konání mezinárodních veletrhů a tradičních folklórních a vinařských slavností. Z pohledu atraktivnosti kraje je nabídka velkorysá.

Sekundární nabídka, tedy vybavenost kraje, je taktéž na slušné úrovni. Nejvíce možností ubytování je ve tříhvězdičkových hotelích, motelech a penzionech. Hosté mají možnost ubytování i v soukromých apartmánech, ve stanech a karavanech. Pro náročnější hosty je možnost ubytování ve čtyřhvězdičkových hotelích a v jednom pětihvězdičkovém hotelu, který se nachází v Brně. Možnosti stravování nabízí mnohé

hotely v rámci ubytování, ale v Jihomoravském kraji je příležitostí pro stravování dostatek.

V počtu stravovacích zařízení je jižní Morava na třetím místě po Praze a Středočeském kraji. Cenová úroveň ve stravovacích zařízeních je nadprůměrná a Jihomoravský kraj je řazen s 21,1% cenové úrovně ihned za hlavní město Prahu. Nejčastějším typem stravovacího zařízení je restaurace, případně hostinec. Kvalita nabízených služeb v této oblasti je různá. Nalezneme zde jak dražší restaurace, soustřeďující se hlavně v Brně, tak restaurace cenově průměrné.

Pro sportovní vyžití je taktéž dost příležitostí, ale většina aktivit je soustředěna na jarní a letní měsíce. Vzhledem k tomu, že se v kraji nenachází žádné hory, je jeho návštěvnost v zimních měsících velmi oslabena. Nenachází se zde žádná významná zimní střediska kromě lyžařského areálu Tesák a Troják v Hostýnských vrších. V kraji se nachází pouze menší sjezdovky, které využívají zejména místní obyvatelé. Jako kuriozitu v lyžování lze uvést sjezdovou dráhu v Němčičkách, která má nejmenší nadmořskou výšku ve střední Evropě.⁶⁹ Například oproti Olomouckému kraji, který disponuje horami Jeseníky, má Jihomoravský kraj v zimních měsících konkurenční nevýhodu.

Jihomoravský kraj společně městem Brno a Svazem obchodu a cestovního ruchu vytvořili Centrálu cestovního ruchu Jižní Morava za účelem vytvořit společné produkty a balíčky služeb ve spolupráci se zainteresovanými podniky na cestovním ruchu v tomto kraji. Tyto produkty mají být propagovány na trhu pod společnou značkou, aby byla destinace pro návštěvníky lákavá, kulturní, přívětivá a pohostinná a zároveň si budovala dobré jméno i do budoucna. Centrála má za poslání návštěvníkům nabízet komplexní služby počínaje dostatečným množstvím informací, pohodlnou rezervací a zajištění ubytování, zajistit pohodový pobyt pokud možno bez chyb a samozřejmě i pohodlný návrat domů.

---

⁶⁹ OBŮRKOVÁ, E. *Kam na jižní Moravě*. Brno: Computer Press a.s., 2007, s. 132. ISBN: 978-80-251-1594-7

Centrála si klade za cíl tvořit a rozvíjet produkty a společnou nabídku jižní Moravy. Aby mohl být produkt návštěvníkům nabízen a aby se o něm dozvěděl, jsou tvořeny propagační materiály a prezentace turistického regionu se zaměřením na cílové skupiny, které přijíždějí do kraje nejčastěji.⁷⁰

Portál www.jizni-morava.info nabízí tematické balíčky, které je možné vyhledat podle druhu a motivace návštěvy. Zájemci o některý z těchto balíčků si mohou vybrat z kategorie pohyb, kultura a poznání, rodiny s dětmi, business, víno a gastronomie, romantika a Lucemburkové. Kategorie jsou rozděleny na zážitkové balíčky a turistické programy. Balíčky jsou sestaveny na 1 – 8 dní.

Nabídka produktů je pestrá a není opomenuta žádná cílová skupina. Pro seniory jsou sestaveny balíčky v podobě aktivního pobytu nebo lázeňských a wellness pobytů, pro milovníky jsou připraveny prodloužené víkendy na golfových hřištích, pro milovníky gastronomie putování za vínem, či pivem včetně gurmánských zážitků. Pokud se ohlédnou ještě zpětně za nabídkou pro seniory, tak by bylo pohodlnější vytvořit samostatnou kategorii pro seniorské balíčky, ve které by mohl být přehled nabízených produktů. Takto jsou pobyty pro seniory součástí všech kategorií a není možné si vyfiltrovat samostatnou nabídku pouze pro tuto skupinu návštěvníků.

Stránky www.jizni-morava.info jsou dle mého pohledu vydařené. Nejen, že je zde lákavá nabídka tematických balíčků, ale součástí stránky je kalendář, kde jsou vypsány nastávající organizované akce s datem a místem konání a bližšími informacemi o programu. V pravé straně portálu jsou odkazy na další zajímavé stránky jako jsou například „sklepní uličky“, kde jsou taktéž nabízeny balíčky, tentokrát ale se zaměřením na vinařství. Stejně tomu tak je i u „vín z Moravy a z Čech“, kde jsou v nabídce vinařské turistické programy včetně seznamu vinařských akcí.⁷¹

---

⁷⁰ CENTRÁLA CESTOVNÍHO RUCHU JIŽNÍ MORAVA, *Základní informace* [online] ©2014 [cit. 2010-02-10]. Dostupné z [www: http://www.ccrjm.cz/cz/o-centrale/zakladni-informace/](http://www.ccrjm.cz/cz/o-centrale/zakladni-informace/)

⁷¹ JIŽNÍ MORAVA KRAJ VÍNA A SLUNCE, *Pobytové balíčky* [online] ©2014-2016 [cit. 2016-02-10]. Dostupné z [www: http://www.jizni-morava.info/pohyb/](http://www.jizni-morava.info/pohyb/)

5.2 Analýza poptávky

Poptávka v cestovním ruchu je tvořena účastníky na cestovním ruchu, kteří chtějí uspokojit své potřeby a kteří projevují ochotu ke koupi.

V České republice je možné sledovat poptávku pomocí Satelitního účtu cestovního ruchu TSA. Pomocí satelitního účtu zjistíme informace týkající se domácího, zahraničního, příjezdového a výjezdového cestovního ruchu. Dle tohoto zdroje je však možné pozorovat vývoj poptávky pouze z hlediska celého státu, ale ne například regionálně nebo podle krajů.

5.2.1 Analýza návštěvnosti

Poptávku v Jihomoravském kraji lze analyzovat podle počtu domácích a zahraničních návštěvníků a počtu přenocovaných dní. Dále je možné zjistit strukturu návštěvníků, tj. z jakých zemí pocházejí. Z hlediska těchto statistik lze Jihomoravský kraj porovnat i s ostatními kraji České republiky a na základě toho zhodnotit, na jaké úrovni se kraji daří. K posouzení vývoji poptávky jsou porovnány poslední tři roky - 2013, 2014 a 2015.

V roce 2013 navštívilo Jihomoravský kraj celkem 1 178 724 hostů, což bylo 8,5% všech návštěvníků celé České republiky a po Praze tak byl Jihomoravský kraj druhým nejnavštěvovanějším. Rezidenti tvořili 62,8% ze všech hostů.⁷²

V roce 2014 navštívilo Jihomoravský kraj celkem 1 511 991 hostů, což bylo 9,7% všech návštěvníků celé České republiky a po Praze tak byl Jihomoravský kraj opět druhým nejnavštěvovanějším.⁷³

V roce 2015 navštívilo Jihomoravský kraj celkem 1 536 186 hostů, což bylo 8,9% všech návštěvníků celé České republiky a po Praze tak byl Jihomoravský kraj taktéž druhým nejnavštěvovanějším jako tomu bylo v roce 2013 i 2014.⁷⁴

---

⁷² ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, *Cestovní ruch v Jihomoravském kraji v roce 2013* [online] ©24.11.2014 [cit. 2016-02-16]. Dostupné z [www](http://www.czso.cz):

https://www.czso.cz/csu/xb/cestovni_ruch_v_jihomoravskem_kraji_v_roce_2013

⁷³ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, *Ubytovací zařízení v roce 2014* [online] © 30.4.2015 [cit. 2016-02-16]. Dostupné z [www](http://www.czso.cz): <https://www.czso.cz/csu/xb/ubytovaci-zarizeni-v-roce-2014>

⁷⁴ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, *Cestovní ruch v Jihomoravském kraji v roce 2015* [online] © 9.2.2016 [cit. 2016-02-16]. Dostupné z [www](http://www.czso.cz): <https://www.czso.cz/csu/xb/cestovni-ruch-v-jihomoravskem-kraji-v-roce-2015>

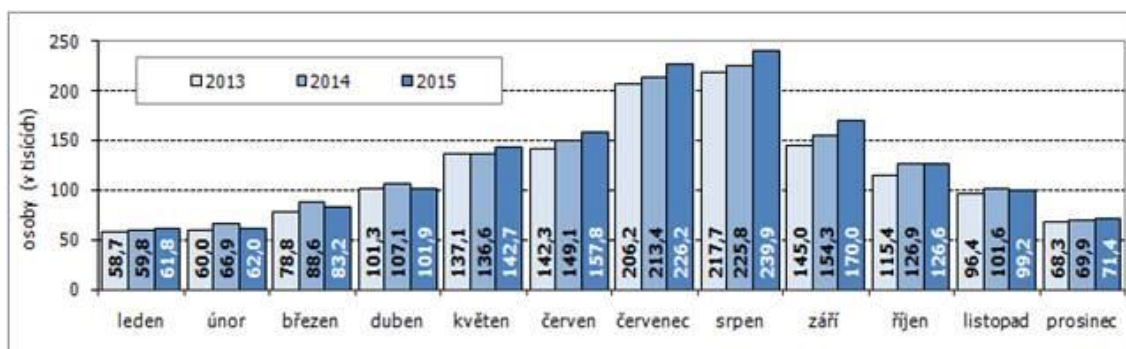
Tabulka 2: Vybrané základní ukazatele návštěvnosti Jihomoravského kraje v posledních 3 letech

	2013	2014	2015
Hosté	1 178 724	1 511 991	1 536 186
Z toho rezidenti	740 232	991 811	1 043 681
Podíl rezidentů na hostech (%)	62,8	65,6	67,9
Z toho nerezidenti	438 492	520 180	592 505
Podíl nerezidentů na hostech (%)	37,2	34,4	32,1
Počet přenocování	2 318 768	3 016 874	3 080 759
Průměrný počet nocí na 1 hosta	2	2	2

Zdroj:⁷⁵

Z této jednoduché tabulky vyplývá, že v posledních třech letech se zvyšuje celkový počet návštěvníků v hromadných ubytovacích zařízeních. Počet rezidentních návštěvníků se zvýšil velmi výrazně, počet nerezidentů a přenocování se mírně zvyšuje. Průměrný počet nocí však zůstává stále stejný a činí pouze 2 noci.

Graf 4: Ubytování hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v Jihomoravském kraji

Zdroj:⁷⁶

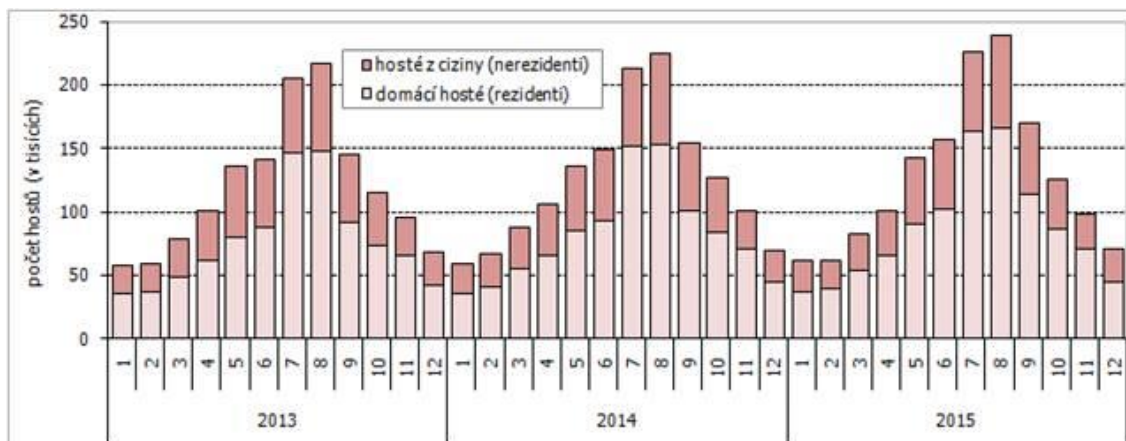
Z tohoto grafu vyplývá, že počet hostů se meziročně zvyšoval především v hlavní sezóně. Nejvíce ubytovaných Jihomoravský kraj registruje v červenci a srpnu. Tedy v letních měsících, kdy děti a studenti mají prázdniny a většina dospělých si vybírá dovolenou. Z grafu je taktéž patrné, že v zimních měsících je návštěvnost nejnižší z důvodu nedostatečné nabídky a konkurenceschopnosti kraje v oblasti zimního vyžití oproti kraji se zimními středisky.

⁷⁵ Samostatně vypracovaná tabulka na základě získaných informací z Českého statistického úřadu

⁷⁶ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, *Cestovní ruch v Jihomoravském kraji v roce 2015* [online] © 9.2.2016 [cit. 2016-02-16]. Dostupné z [www: https://www.czso.cz/csu/xb/cestovni-ruch-v-jihomoravskem-kraji-v-roce-2015](https://www.czso.cz/csu/xb/cestovni-ruch-v-jihomoravskem-kraji-v-roce-2015)

Graf 5: Počet domácích a zahraničních hostů v hromadných ubytovacích zařízeních

Zdroj: ⁷⁷

V roce 2015 navštívilo jižní Moravu téměř 1 043,7 tuzemských hostů. Podle tabulky lze zjistit, že rezidenti mají největší zájem navštěvovat jih Moravy stále ve stejných měsících a je to červenec, srpen, kdy je podíl tuzemských návštěvníků okolo 70%.

Tabulka 3: Počet zahraničních návštěvníků v roce 2013, 2014, 2015

Nerezidenti	2013	2014	2015
Polsko	88 729	101 537	82 938
Slovensko	58 422	83 151	90 272
Německo	47622	52 117	51 557

Zdroj: ⁷⁸

Z nerezidentů v roce 2013 a 2014 nejvíce navštívili jižní Moravu hosté z Polska, Slovenska a Německa. V roce 2015 byli na prvním místě návštěvníci ze Slovenska, poté z Polska a na třetími byli hosté z Německa. Kraj by se měl zaměřit na zvýšení atraktivnosti nabídky zejména pro Rakouské potenciální návštěvníky vzhledem k tomu, že tvoří hraniční přechod s jižní Moravou.

Jako ukazatel poptávky může sloužit také statistika návštěvnosti jednotlivých památek. Národní informační a poradenské středisko pro kulturu NIPOS sleduje návštěvnost památek (hrady, zámky, zříceniny, kláštery a podobně), které je možné navštívit za uhrazení vstupného. Tyto památky jsou ve správě podnikatelů, krajů, obcí,

⁷⁷ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, *Cestovní ruch v Jihomoravském kraji v roce 2015* [online] © 9.2.2016 [cit. 2016-02-16]. Dostupné z [www: https://www.czso.cz/csu/xb/cestovni-ruch-v-jihomoravskem-kraji-v-roce-2015](https://www.czso.cz/csu/xb/cestovni-ruch-v-jihomoravskem-kraji-v-roce-2015)

⁷⁸ Samostatně vypracovaná tabulka dle získaných informací z Českého statistického úřadu

měst atd. Níže je uvedeno prvních 10 nejnavštěvovanějších památek. Statistika je z roku 2014, nový přehled za rok 2015 zatím není k dispozici.

Tabulka 4: Nejnavštěvovanější památky Jihomoravského kraje v roce 2014

Pořadí	Objekt	Návštěvnost
1.	Zámek Lednice	378 094
2.	Katedrála sv. Petra a Pavla v Brně	230 000
3.	Hrad Pernštejn	74 605
4.	Hrad Veverčí	73 954
5.	Hrad Bítov	60 218
6.	Zámek Vranov nad Dyjí	51 404
7.	Zámek Valtice	41 308
8.	Zámek Milotice	32 289
9.	Kapucínská hrobka v Brně	29 211
10.	Zámek Lysice	26 733

Zdroj:⁷⁹

Z tabulky je patrné, že v celém Jihomoravském kraji jsou nejnavštěvovanější hrady a zámky, kdy na prvním místě v návštěvnosti byl v roce 2014 zámek Lednice (památko UNESCO).

Shrnutím analýzy návštěvnosti je možné konstatovat, že Jihomoravský kraj je po Praze druhým nejnavštěvovanějším místem v České republice. Podle hodnocení posledních tří let se návštěvnost kraje zvyšuje, ale bohužel počet přenocování stagnuje (celkem 2 noci). Ze zahraničních hostů největší část tvoří Poláci, Slováci a Němci. Dle statistiky hromadného ubytovacího zařízení přijíždí nejvíce návštěvníků v letních měsících. V oblasti kulturně-historických památek jsou nejnavštěvovanější hrady a zámky.

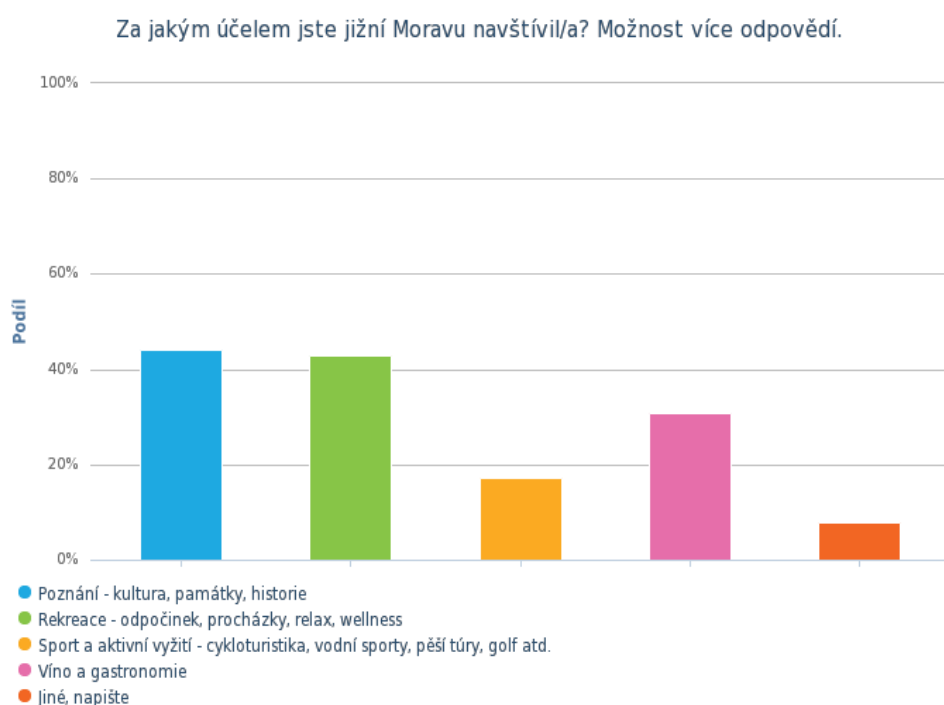
5.2.2 Dotazníkové šetření

Organizace Czechtourism v roce 2010 zrealizovala monitoring návštěvnosti v destinaci jižní Morava. Vzhledem k tomu, že výstupy z této analýzy jsou již téměř 6 let staré, rozhodla jsem se provést analýzu cestovního ruchu v této destinaci na základě svého dotazníkového šetření.

⁷⁹ NIPOS, *Návštěvnost památek v krajích v ČR v roce 2014* [online] [cit. 2016-02-16]. Dostupné z [www: http://www.nipos-mk.cz/wp-content/uploads/2013/05/PAMATKY_navstevnost_2014.pdf](http://www.nipos-mk.cz/wp-content/uploads/2013/05/PAMATKY_navstevnost_2014.pdf)

Celkový počet respondentů byl 152 osob, pocházejících z České a Slovenské republiky. V Čechách bylo největší množství dotazováno v hlavním městě v Praze, na Slovensku v Bratislavě. Předpokladem vyplnění dotazníku bylo, že dotazovaní již v minulosti Jihomoravský kraj navštívili. Na základě dotazníku bylo cílem zhodnotit návštěvnost destinace, věkové složení návštěvníků, dopravní prostředek, který využili k přepravě do destinace a jejich vnímání jižní Moravy jako destinace cestovního ruchu. Z výstupu dotazníkového šetření se zároveň měla potvrdit hypotéza H2, že oblíbenost a návštěvnost jihomoravského kraje se každým rokem zvyšuje.

Graf 6: Otázka dotazníku č. 1

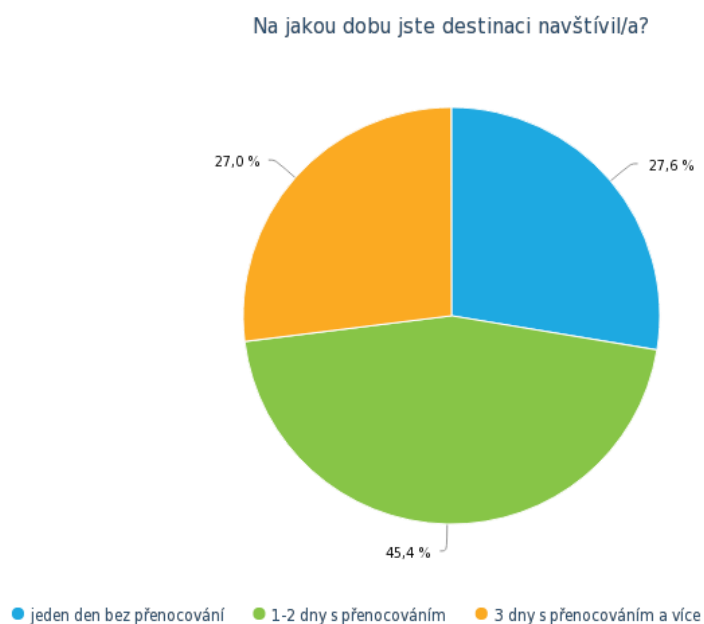

Zdroj⁸⁰

Návštěvníci Jihomoravský kraj navštěvují nejčastěji za účelem poznání, rekreace a vlnářství. Poznání kraje tvoří více jak 40% návštěvnosti.

⁸⁰ Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

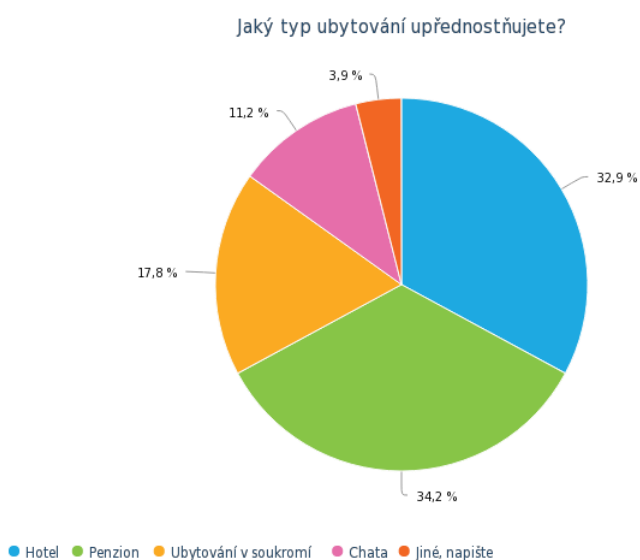
Graf 7: Otázka dotazníku č. 2

Zdroj⁸¹

Z grafu je patrné, že návštěvníci v kraji tráví pouze 1-2 s přenocováním. Téměř stejný podíl procenta má pak návštěva na jeden den bez přenocování nebo na 3 a více dní s přenocováním.

Graf 8: Otázka dotazníku č. 3

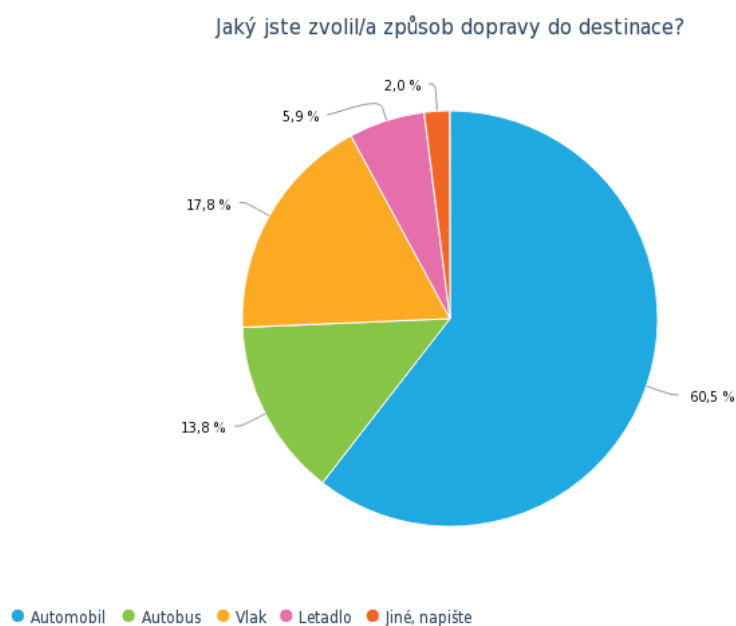

Zdroj⁸²

⁸¹ Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

Respondenti nejčastěji upřednostňují ubytování v penzionu a poté v hotelu. Jako třetí využívaný typ ubytování je ubytování v soukromí. Ubytování v chatě volí 11,2% respondentů a 3,9% tázaných využívá přenocování ve stanech v kempu nebo u svých přátel.

Graf 9: Otázka dotazníku č. 4

Zdroj⁸³

60,5% respondentů volí jako způsob dopravy do destinace automobil. Druhým nejčastějším dopravním prostředkem byl zvolen vlák a jako třetí autobus. 3% tázaných volili jiný způsob dopravy – například pěší nebo motocykl.

⁸² Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

⁸³ Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

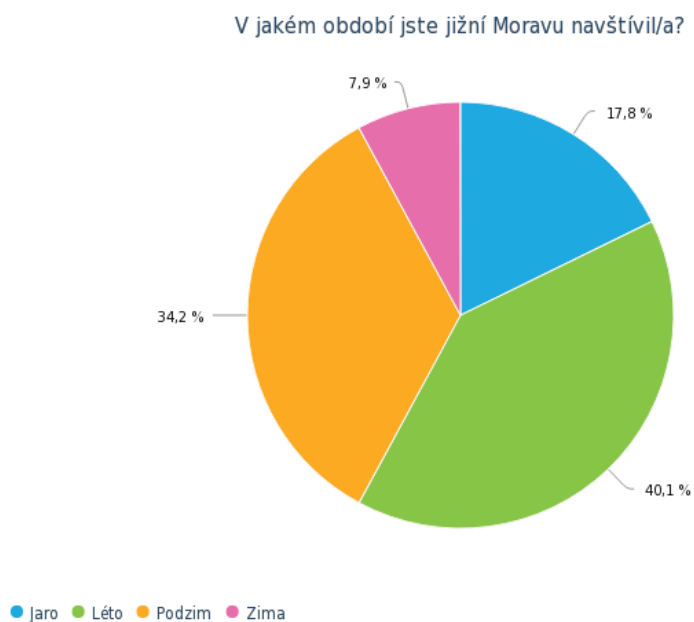
Graf 10: Otázka dotazníku č. 5

Zdroj⁸⁴

43,9% respondentů upřednostňuje stravování formou polopenze. 27% volí vlastní stravování a zbylých 23,7% využívá stravování formou plné penze.

Graf 11: Otázka dotazníku č. 6

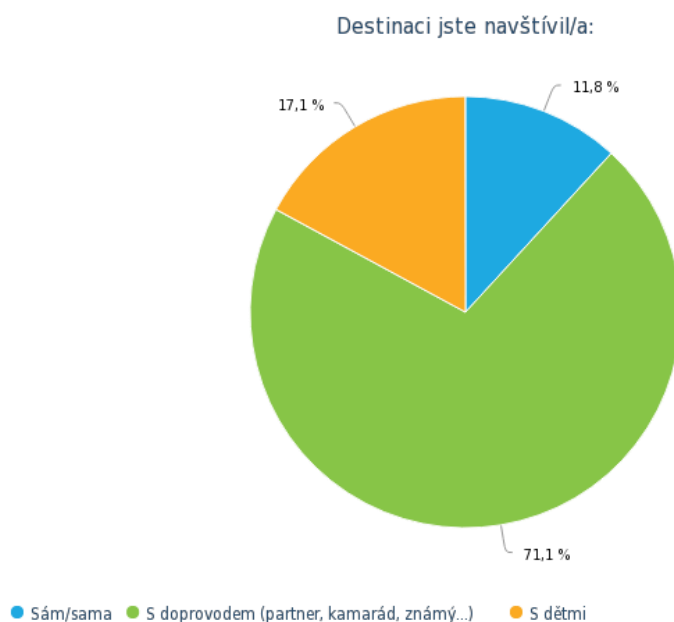

Zdroj⁸⁵

⁸⁴ Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

Z grafu je patrné, že největší návštěvnost destinace je v období letních měsíců, které jsou považovány za hlavní sezónu. 34,2% respondentů volí návštěvu jižní Moravy v období podzimu. Převážným důvodem návštěvy v podzimních měsících jsou vinařské slavnosti a vinobraní.

Graf 12: Otázka dotazníku č. 7

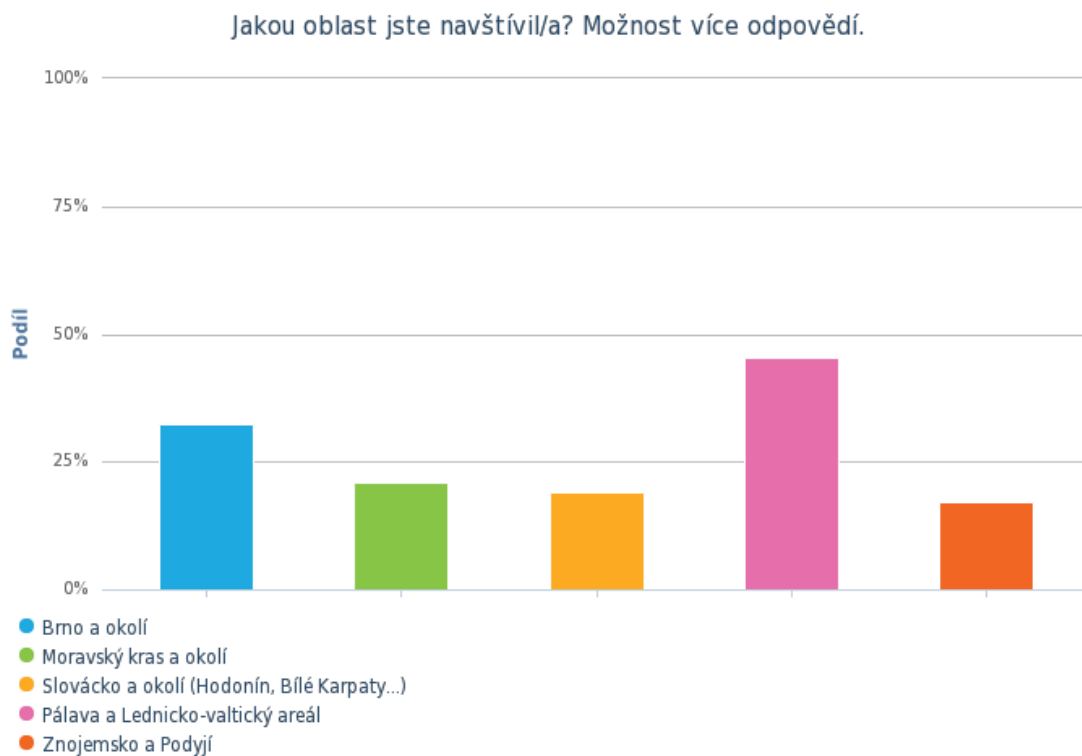
Zdroj⁸⁶

Do destinace přijíždí 71,1% návštěvníků s doprovodem. Poté následuje dovolená s dětmi. 11,8% respondentů upřednostňuje trávení času v Jihomoravském kraji bez doprovodu a bez dětí.

⁸⁵ Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

⁸⁶ Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

Graf 13: Otázka dotazníku č. 8

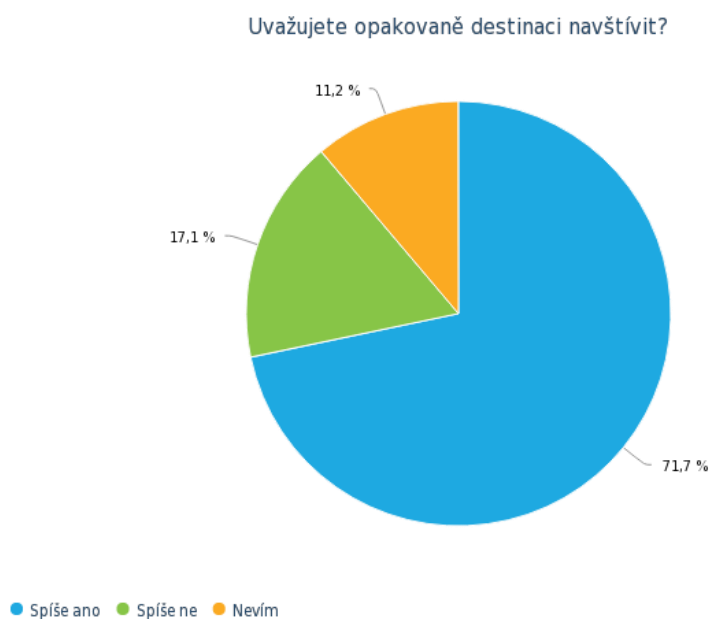
Zdroj⁸⁷

Nejlákavější oblastí Jihomoravského kraje je pro respondenty Pálava a Lednicko-valtický areál. Druhou nejvíce navštěvovanou oblastí je Brno a okolí. Slovácko, Znojensko a Moravský kras jsou na téměř stejné úrovni z pohledu návštěvnosti.

⁸⁷ Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

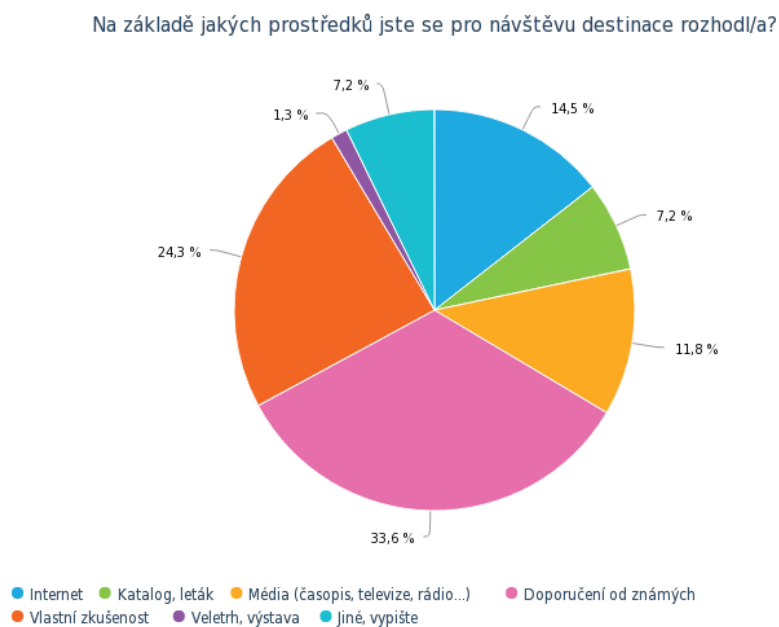
Graf 14: Otázka dotazníku č. 9

Zdroj⁸⁸

Téměř 72% respondentů uvažuje o tom, že destinaci znovu navštíví. 17,1% spíše ne a 11,2% neví.

Graf 15: Otázka dotazníku č. 10

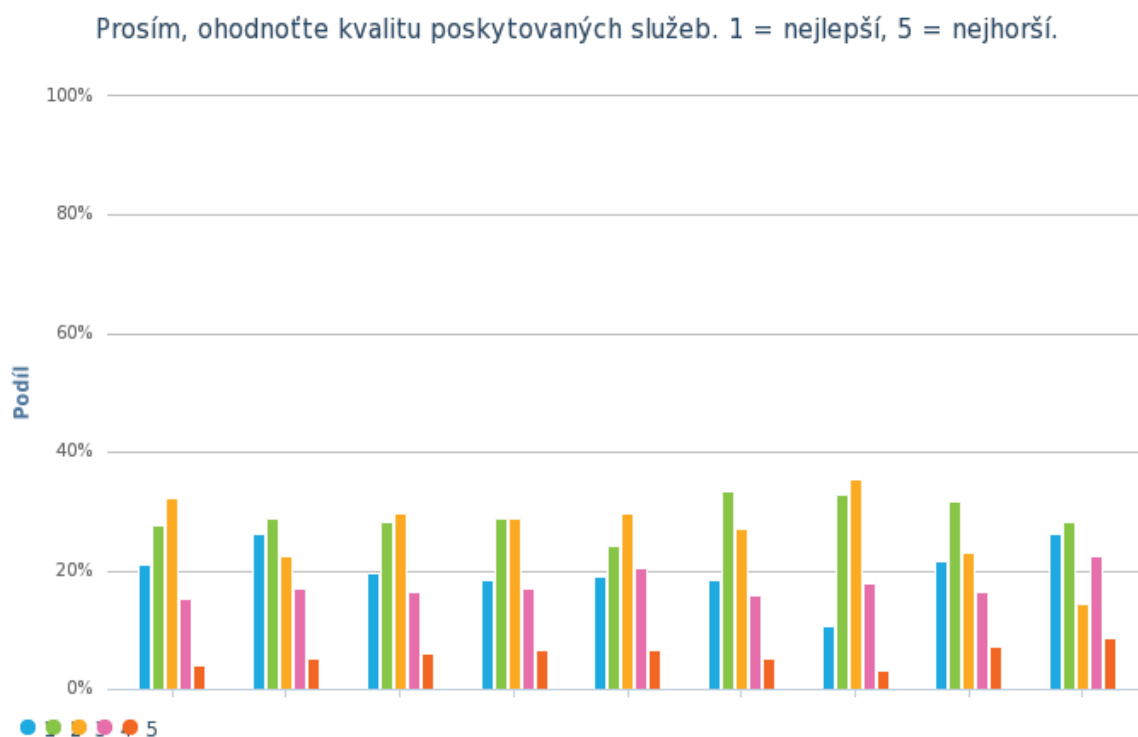

Zdroj⁸⁹

⁸⁸ Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

Z grafu vyplývá, že 33,6% respondentů se rozhodlo navštívit jižní Moravu na základě doporučení od známých. 24,3% vycestovali na základě vlastní zkušenosti, to znamená, že můžeme toto číslo chápat i jako počet respondentů, kteří destinaci již někdy navštívili. 11,8% respondentů se pro návštěvu rozhodlo podle reklamy v médiích. 1,3%.

Graf 16: Otázka dotazníku číslo 11

Ubytování (hotel, kemp, penzion, apartmán...)	32	42	49	23	6
Stravování (restaurace, hostinec...)	40	44	34	26	8
Cenová úroveň služeb	30	43	45	25	9
Úroveň personálu ve službách	28	44	44	26	10
Zábava a společenské vyžití	29	37	45	31	10
Sportovní příležitosti	28	51	41	24	8
Atrakce pro děti	16	50	54	27	5
Čistota a pořádek destinace	33	48	35	25	11
Dopravní dostupnost do destinace	40	43	22	34	13

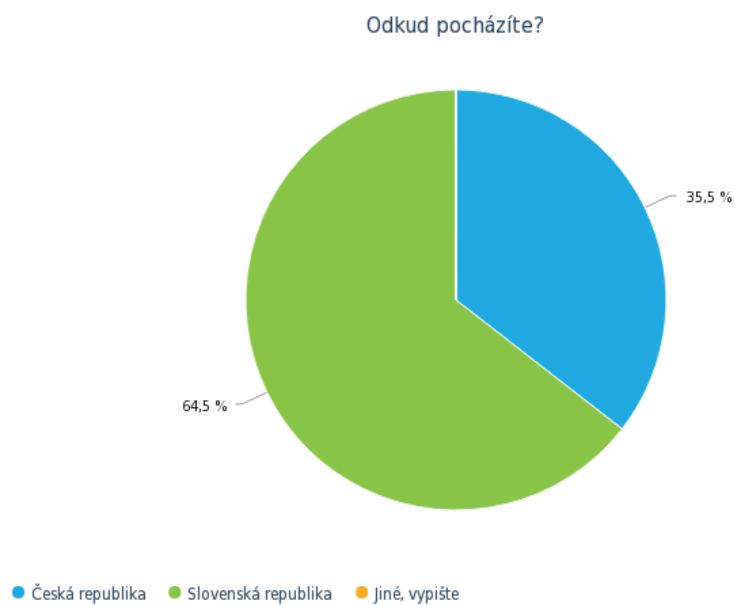
Zdroj⁹⁰

⁸⁹ Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

⁹⁰ Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

Na základě zhodnocení kvality respondentů odpovídá kvalita nabízených služeb dle stupnice hodnocení 1-5 (1 = nejlepší a 5 = nejhorší) spíše průměrné kvalitě a číslu 3.

Graf 17: Otázka dotazníku č. 12

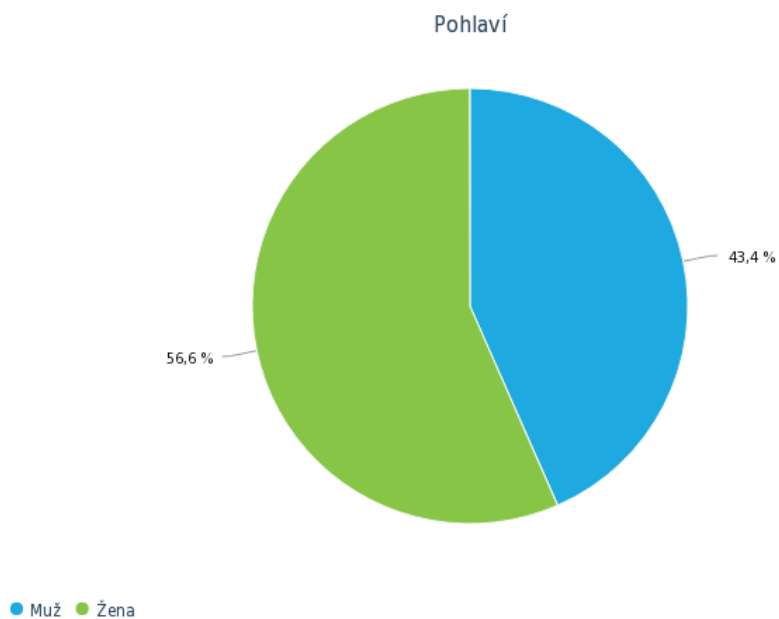
Zdroj⁹¹

64,5% dotazovaných pochází z České republiky a 35,5% ze Slovenské republiky.

---

⁹¹ Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

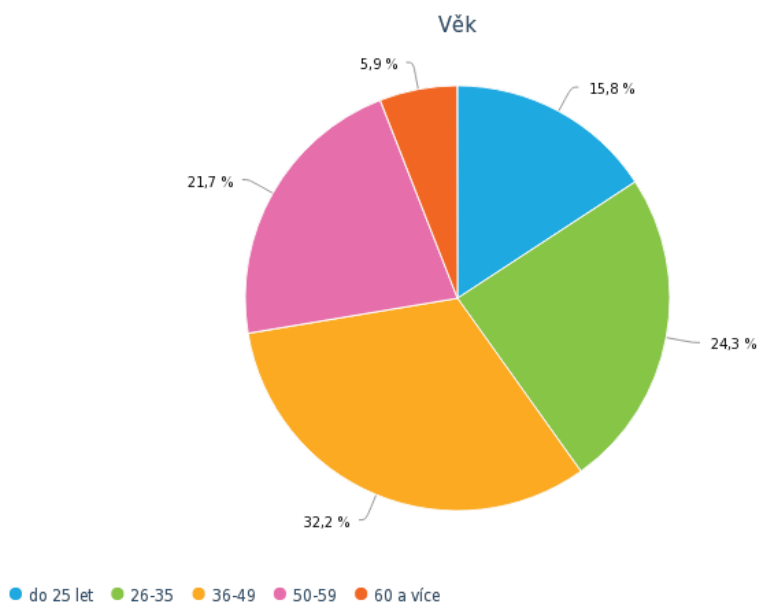
Graf 18: Otázka dotazníku č. 13

Zdroj⁹²

56,6% dotazovaných byly ženy a zbytek tvořili muži.

Graf 19: Otázka dotazníku č. 14

Zdroj⁹³

---

⁹² Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

Věk respondentů se pohybuje od 25 do 60 let a více. Největší počet respondentů byl ve věku 36-49 let. Následovala skupina 26-35 let a 50-59 let. Ve věku 60 let a více bylo respondentů nejméně.

Otázka č. 15

Vlastní návrhy a připomínky

Z návrhů a připomínek respondentů je možné zjistit jak pozitivní, tak i negativní stránky destinace. Nejvíce poznámek je směřováno na kvalitu obsluhy, kterou respondenti shledávají na nízké úrovni z důvodu neochoty a taktéž absencí cizích jazyků. Dále by uvítali lepší vybavenost hotelu a celkově příjemnější personál v oblasti poskytování služeb. Jednou z připomínek byla i lepší kvalita cest. Respondenti by taktéž uvítali lepší nabídku kulturních a sportovních akcí propagovaných na internetu a lepší propagaci destinace. Většina dotazovaných však uvedla velmi kladné a pozitivní poznámky, kde byli s návštěvou velice spokojeni a rádi se do destinace vrátí. Ze slovenských respondentů chválili úroveň poskytovaných služeb, které by uvítali i ve své zemi.

Z výstupu dotazníkového šetření vyplývá:

- Nejčastějším důvodem návštěvy Jihomoravského kraje je cesta za poznáním kultury a památek.
- Většina hostů zde nepřespává déle jak dvě noci.
- Hosté upřednostňují ubytování v penzionech.
- Nejvyužívanější dopravní prostředek pro přepravu do destinace je automobil.
- Hosté upřednostňují stravování formou polopenze.
- Nejsilnější období pro návštěvu je období léta.
- Návštěvníci se vypravují do destinace v doprovodu přátel, partnera apod.
- Nejnavštěvovanější a nejatraktivnější oblastí je Pálava a Lednicko-valtický areál.
- Více jak tři čtvrtiny návštěvníků uvažuje se na jižní Moravu vrátit.

---

⁹³ Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

- Značná část návštěvníků se do destinace vypravila na základě doporučení od známých.
- Kvalita poskytovaných služeb je hodnocena na průměrné až lehce nadprůměrné úrovni.
- Největší podíl návštěvnosti mají rezidenti ve věkovém složení 36-49 let a ženské pohlaví převažuje lehce nad mužským.

Porovnání výstupu s dotazníkovým šetřením agentury Czechtourism z roku 2015:

Obě šetření se shodují ve zvoleném dopravním prostředku pro přepravení destinace, jež je automobil. Další shoda je zaznamenána v tom, že návštěvníci přicestovali v doprovodu blízké osoby či přátel. Hlavním důvodem návštěvy v obou šetřeních bylo poznání a v obou případech návštěvníci již v minulosti jižní Moravu navštívili a uvažují, že i znovu navštíví. V roce 2010 převažovali v počtu dotazovaných muži nad ženami a převažující věk respondentů byl 35-49 let, což je totožné i s mým šetřením. Stejně zůstává i nejoblíbenější oblast návštěvy, kterou je oblast Pálavy a Lednice. V oblasti kvality nabízených služeb zůstává hodnocení na průměrné až lehce nadprůměrné úrovni.

V roce 2010 však bylo zjištěno, že převážná část dotázaných strávila na jižní Moravě pouze jeden den bez přenocování. V případě přenocování je však nejčastěji využíváno ubytování v penzionu. Z mého šetření vyplývá, že větší počet dotázaných volil alespoň jedno přenocování. Jaký může být důvod, že hosté začali zůstat v destinaci přes noc? Důvodem může být ten, že jižní Morava získává čím dál více na atraktivnosti a jeden den na poznání nejlákavějších míst nestačí. Dalším důvodem může být, že lidem se dostává větší koupěschopnost a mohou si dovolit zaplatit ubytování. A jako poslední důvod shledávám ten, že v šetření z roku 2010 bylo zjišťováno i v jaké vzdálenosti od destinace se nachází domov respondentů a výsledkem bylo, že pocházeli ze vzdálenosti maximálně 50 kilometrů. V mém šetření nebyla tato otázka položena z důvodu, že většina dotazovaných byla v Praze a na Slovensku, tudíž se zde nabízí spíše varianta přespání v destinaci, protože místo bydliště respondentů je ve vzdálenosti 100 kilometrů a více. ⁹⁴

---

⁹⁴ CZECHTOURISM, *Monitoring návštěvnosti v turistickém regionu jižní Morava v roce 2010* [online] © 30.1.2011 [cit. 2016-02-20]. Dostupné z [www: http://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?ID=3766&TypeID=1](http://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?ID=3766&TypeID=1)

Závěrem ze shrnutí mého dotazníkového šetření a porovnání s monitoringem návštěvnosti agentury Czechtourism z roku 2010 vyplývá, že poptávka po cestovním ruchu se od roku 2010 výrazně nezměnila. Na základě zjištěných informací lze také určit profil návštěvníka Jihomoravského kraje. Tento návštěvník se pohybuje ve věkové skupině v rozmezí 36-49 let a lehce převažují ženy nad muži. Nejčastější návštěvník pochází z České republiky a rozhodl se do destinace vycestovat na doporučení od známých. Po návštěvě destinace uvažuje o tom, že na místo v budoucnosti zase vrátí. Nejlákavější oblastí je pro něho Pálava a Lednicko-valtický areál. Nejraději cestuje v období letních měsíců za doprovodu další osoby. Jako způsob dopravy upřednostňuje automobil. V místě pro ubytování nejčastěji volí penzion, ve kterém přenocuje 1 – 2 noci. Nejvhodnější způsob stravování shledává v polopenzi.

6 SOUČASNÝ STAV A PERSPEKTIVY DALŠÍHO ROZVOJE CESTOVNÍHO RUCHU DESTINACE

Současná pozice destinace na trhu cestovního ruchu je zjiřitelná pomocí SWOT analýzy. SWOT analýza určuje silné a slabé stránky destinace a zároveň dokáže určit, z čeho se skládá nabídka destinace na trhu cestovního ruchu. V rámci SWOT analýzy se rozeznávají taktéž příležitosti a ohrožení nabídky destinace na trhu. V podstatě tyto dva artikly pomáhají zjistit, co ovlivňuje úspěšnost nabídky destinace na trhu.

6.1 SWOT analýza Jihomoravského kraje

Tato SWOT analýza je vytvořena na základě podkladů Jihomoravského kraje a jeho programu rozvoje cestovního ruchu na období 2014 – 2020 a na základě mnou zpracované analýzy primární a sekundární nabídky.

Silné stránky

- Bohatý kulturně-historický a přírodní potenciál kraje.
- Existence památek UNESCO na území kraje.
- Strategicky výhodná geografická poloha Jihomoravského kraje (hraniční přechod s Rakouskem a Slovenskem).
- Velmi dobrá dopravní dostupnost kraje (silniční a železniční uzel, mezinárodní spoje).
- Mezinárodní letiště Brno-Tuřany.
- Existence největšího výstaviště v České republice ve městě Brno a pořádání významných veletrhů.
- Rozvoj kongresové turistiky.
- Zavedený systém veřejné dopravy v rámci kraje (integrováný dopravní systém Jihomoravského kraje).
- Jihomoravský kraj jako druhý nejnavštěvovanější kraj (Praha jako první).
- Tradiční slavnosti lákají ročně tisíce návštěvníků.
- Globálně se zvyšující počet návštěvníků.
- Zlepšování kvality služeb vinařské turistiky (budování cyklostezek).

Slabé stránky

- Absence vysokých hor a divokých řek znevýhodňuje jižní Moravu oproti jiným krajům, zejména v oblasti zimní turistiky.
- Stagnující počet přenocovaných nocí
- Nízký počet pravidelných leteckých linek, nedostatečné využití jeho potenciálu.
- Horší kvalita lokálních silnic.
- Výrazný vliv sezónnosti s převahou letní turistiky.

Příležitosti

- Spolupráce s příhraničními regiony (Slovensko, Rakousko).
- Spojit cíle regionální politiky České republiky i Evropské unie ve pro možnost rozvoje Jihomoravského kraje.
- Zvýšení zájmu leteckých aerolinek a navýšení pravidelných linek na letiště Brno-Tuřany.
- Růst návštěvnosti organizovaných akcí (festivaly, vinobraní, sportovní akce).
- Využití potenciálu rozvíjejícího se seniorského cestovního ruchu.
- Rozvoj a budování sportovních středisek.
- Navázání rozšířenější spolupráce s cestovními kancelářemi (domácími a zahraničními) pro navýšení počtu klientů a zajistit jim komfort z hlediska dopravy do destinace, ubytování, atd.
- Využití pořádání zahraničních výstav a veletrhů za účelem prezentace regionu a přilákání potenciálních návštěvníků.
- Využívání Evropských dotací pro rozvoj méně navštěvovaných oblastí v kraji.
- Prodloužení turistické sezóny a zvýšení návštěvnosti v mimosezónních měsících.
- Zvyšování kvality poskytovaných služeb (zejména obsluhujícího personálu).

Hrozby

- Omezená konkurenceschopnost v oblasti lázeňství z hlediska střední Evropy.
- Zvyšující se nepříznivost počasí (nepřetržité vydatné deště x extrémní sucho, vichřice).

- Zhoršující se bezpečnost ve střední Evropě.
- Převažující návštěvnost nejatraktivnějších oblastí a nižší koncentrace návštěvníků v ostatních oblastech kraje.
- Dlouhodobá a rozsáhlá rekonstrukce dálnice D1, tvorba kolon.
- Zhoršování kvality vody ve vodních nádržích.
- Rozvíjející se výstavba, která může ohrozit původní ráz přírody a lidovou architekturu.
- Nedostatek financí v rozpočtu Ministerstva pro místní rozvoj a České centrály cestovního ruchu (Czechtourism).⁹⁵

6.2 Perspektivy budoucího rozvoje

Velký potenciál budoucího rozvoje je regionální spolupráce a tvorba mikroprojektů. Jihomoravský kraj vytváří spolupráci především s přeshraničními regiony jak na Slovensku, tak v Rakousku. V roce 2015 byl spuštěn nový projekt ve spolupráci Trenčianského samosprávného kraje pro rozvoj a propagaci cykloturistiky a posílení spolupráce mezi samosprávami.

Dalším takovým projektem spolupráce se zahraničním regionem je budování infrastruktury pro nemotorovou dopravu na česko-rakouské hranici. Cílem projektu bylo vybudovat spolupráci v oblasti cykloturistiky a umožnit tak lepší přístup a dostupnost příhraničních oblastí. Tyto projekty jsou rozhodně přínosné a návštěvníci jistě ocení zkvalitňování infrastruktury.

Jihomoravský kraj, území Zahorie na Slovensku a území Weinviertel v Rakousku vytvořili Euroregion Pomoraví, který si klade za cíl rozvoj vzájemné spolupráce a vytvoření stabilních struktur s ohledem na zachování přírodního a kulturního dědictví.⁹⁶

Jihomoravský kraj investuje stovky miliónů korun do výzkumu, rozvoje a inovací a tímto směrem se chce ubírat i do budoucna. Z domácího pohledu však chybí bližší spolupráce se sousedními regiony, či mikroregiony Jihomoravského kraje. Mnohé mikroregiony na jižní Moravě mají určité předpoklady pro možnosti rozvoje cestovního

⁹⁵ JIHOMORAVSKÝ KRAJ, *Program rozvoje cestovního ruchu Jihomoravského kraje na období 2014-2020* [online] s. 57-58. [cit. 2016-02-20]. Dostupné z [www: http://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?ID=3766&TypeID=1](http://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?ID=3766&TypeID=1)

⁹⁶ SDRUŽENÍ OBCÍ A MĚST JIŽNÍ MORAVY, *Euroregion Pomoraví* [online] © 2012 [cit. 2016-02-28]. Dostupné z [www: http://www.somjm.cz/euroregion-pomoravi/](http://www.somjm.cz/euroregion-pomoravi/)

ruchu hlavně v oblasti vinařství, ale i kulturních památek a lidové kultury. Mikroregiony disponují často krásnou přírodou a vytváří příležitosti pro budování cyklostezek. Takovými mikroregiony je například mikroregion Boskovicko, Hustopečsko, Hodonínsko a mikroregion Dyje. Rozvíjení spolupráce by zároveň pomohlo tyto mikroregiony posílit, podpořit a zvýšit tak i nabídku cestovního ruchu. Rozvoj spolupráce by měl být samozřejmě v souladu se zachováním přírodního a kulturního rázu krajiny. Kromě posílení spolupráce s mikroregiony by mohla tvořit potenciál i spolupráce se sousedními regiony a dopomoci si tak vzájemně ke zvýšení atraktivnosti a vytvořit přitažlivou nabídku pro budoucí návštěvníky.⁹⁷

Potenciál budoucího rozvoje se ukrývá i v možnosti spojit cíle regionální politiky České republiky s cíli Evropské unie. Spojení těchto cílů by mohlo vést k výraznému rozvoji Jihomoravského kraje. Je nutno využít příležitosti k získání dotací, jež mohou efektivním způsobem přispět k podpoře cestovního ruchu v kraji. Ministerstvo pro místní rozvoj vydává Strategii regionálního rozvoje České republiky, která obsahuje regionálně zaměřené rozvojové programy na různé oblasti (rozvoj infrastruktury, dopravy, rozvoj mezinárodních letišť). Programy mohou být financované buď z národních zdrojů, případně i ze zdrojů Evropské unie. Bohužel v letech 2014-2020 již není možné čerpat z fondů Evropské unie pro rozvoj cestovního ruchu, proto byl tvořen tzv. Akční plán realizace strategie regionálního rozvoje ČR pro období 2015-2016. Jedním z bodů plánu je právě i aktivita pro podporu cestovního ruchu a rozvoje jeho silných stránek. Jedná se o přírodní hodnoty, kongresový a industriální cestovní ruch. Aktivita mají přispět k podpoře tvorby nových produktů, pracovních míst, snížení sezónnosti a zpřístupnění aktivit.⁹⁸

Perspektiva budoucího rozvoje by se mohla nacházet i v navýšení pravidelných leteckých linek na mezinárodní letiště v Brně-Tuřanech. Pokud by došlo ke zvýšení zájmu leteckých aerolinek a zavedení pravidelných letů, mohlo by dojít i ke zvýšení zájmu ze strany zahraničních návštěvníků. Jejich doprava do destinace by byla daleko jednodušší a pohodlnější. Pokud by přilétalo do Brna více cestovatelů i z různých

---

⁹⁷ VÝLETNÍK, *Mikroregiony Jižní Morava* [online] © 2016 [cit. 2016-02-28]. Dostupné z [www: http://www.vyletnik.cz/mistopisny-rejstrik/jizni-morava/moravsky-kras-a-okoli/7840-mikroregion-boskovicko/](http://www.vyletnik.cz/mistopisny-rejstrik/jizni-morava/moravsky-kras-a-okoli/7840-mikroregion-boskovicko/)

⁹⁸ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ, *Akční plán realizace strategie regionálního rozvoje ČR pro období 2015-2016* [online] ©2012 [cit. 2016-04-04]. Dostupné z [www: http://www.mmr.cz/getmedia/51535951-090a-4efa-876e-5ac2d3cdd867/AP_SRR_15_16.pdf](http://www.mmr.cz/getmedia/51535951-090a-4efa-876e-5ac2d3cdd867/AP_SRR_15_16.pdf)

důvodů, mohlo by to přispět k rozvoji destinace v oblasti cestovního ruchu. Velký potenciál má rozvoj kongresového cestovního ruchu. Na mezinárodní kongresy, konající se v Brně přijíždí ročně mnoho zahraničních návštěvníků. Některé právě může odradit horší dostupnost leteckých spojů, a tak se pro cestu nakonec nerozhodnou. Posílení pravidelných linek by tak ovlivnilo jejich rozhodnutí do destinace vycestovat.

Každoročně se v Jihomoravském kraji koná velké množství organizovaných akcí, ať už hovoříme o festivalech různého charakteru, vinobraní nebo sportovních akcích. Potenciál tkví v růstu návštěvnosti těchto akcí. Organizované akce v kraji jsou velice oblíbené a sjíždějí se na ně lidé z různých koutů České republiky, ale i ze zahraničí. Akce vyvolávají stále větší zájem ze strany návštěvníků, proto je nutné dbát na jejich perfektní organizaci, aby se chtěli návštěvníci vrátit i příště a poslali doporučení i dále.

Každým rokem získává na stále větší oblíbenosti seniorský cestovní ruch. Skupina seniorů se stává objektem zájmu oblasti cestovního ruchu. Senioři jsou specifická skupina v cestovním ruchu, a proto je nezbytné, aby pro tuto skupinu byly vytvořeny i specifické služby, odpovídající jejich požadavkům a možnostem. Senioři cestují velmi rádi a potrpí si na relativně vysokém standardu služeb. Senioři jsou specifictí tím, že se podílejí největším počtem přenocování, rádi si připlatí za kvalitní služby, cestují i mimo sezónu, kladou důraz na perfektní organizaci a dovolenou nakupují většinou s předstihem. Senioři však nakupují méně přes internet, proto se zde nabízí příležitost pro agentury cestovního ruchu, aby nabízely kvalitní produkt, zaměřený právě na tuto skupinu návštěvníků. Ohled se musí brát i na jejich zdravotní stav a na to, že jsou rizikovější skupinou z důvodu možných zdravotních problémů.

V návaznosti na seniorský cestovní ruch lze využít i faktu, že senioři rádi cestují i mimo hlavní sezónu, kdy jsou pobyty a zájezdy cenově výhodnější. Zde se nabízí možnost rozvoje tzv. sociálního cestovního ruchu, který má za úkol podporu cestování i v mimosezónním období. Zaměřuje se hlavně na mladé lidi, ekonomicky slabší rodiny a jedince a také seniory. Pro Jihomoravský kraj by to znamenalo prodloužení turistické sezóny a zvýšení návštěvnosti destinace. S ohledem na tyto skutečnosti se i nabízí navázání širší spolupráce jak s domácími, tak i se zahraničními cestovními kanceláři. Tato spolupráce by napomohla k navýšení počtu návštěvníků i ze zahraničí, kteří kladou větší důraz na komfort a organizaci. Proto je zde příležitost hlavně ze strany cestovních

kanceláři, které zastřešují celý zájezd od jeho rezervace počínaje, přes dopravu, ubytování, zajištění stravy a doprovodného programu a aktivit v destinaci.

Co se týče aktivit v destinaci, tak v dnešní době se stal trendem sportovní a aktivní styl života. Lidé se naučili více věnovat čas sportování a celkově zdravému způsobu života. Proto se i zvyšují jejich nároky na vybavení destinace sportovními středisky. Budování a dostupnost těchto středisek může znamenat větší příležitost pro zvýšení návštěvnosti.

Na zvýšení návštěvnosti má i značný podíl pořádání výstav a veletrhů v zahraničí, kde se propaguje region za účelem přilákání potenciálních návštěvníků. Je zde příležitost využít efektivní představení regionu, jež by potenciální návštěvníky zaujalo. Propagace by měla být zajímavá, poutavá a něčím výjimečná a zvláštní. Nemělo by se zapomenout představit pro kraj typický folklór a venkovskou turistiku, která vyvolává u zahraničních klientů vysoký zájem.

Na závěr této kapitoly je nutné poukázat i na neustálé zvyšování kvality nabízených služeb a v oblasti personálu, který služby poskytuje. Bohužel zde se ještě objevují mnohdy i výrazné nedostatky, na kterých je nezbytné pracovat. Právě tady se nabízí velký potenciál k navýšení návštěvnosti a návratnosti návštěvníků.

ZÁVĚR

Tato diplomová práce se zabývala analýzou cestovního ruchu v destinaci jižní Morava. Cílem diplomové práce bylo prokázat dvě hypotézy: H1 – Jihomoravský kraj tvoří nedílnou součást cestovního ruchu v České republice, H2 – oblíbenost a návštěvnost kraje se každým rokem zvyšuje. K prokázání nebo vyvrácení hypotéz sloužily statistiky z oblasti analýzy poptávky návštěvníků.

V první kapitole byly nejdříve vytyčeny základní pojmy, související s cestovním ruchem včetně primární a sekundární nabídky, jež byla později analyzována v daném regionu. Součástí kapitoly č. 1 byl vymezen Jihomoravský kraj jako turistický region jižní Morava, který zahrnuje oblasti jako je Moravský kras, Slovácko, Znojensko, Brno a Lednicko-valtický areál. Poté následuje kapitola č. 2, charakterizující celý Jihomoravský kraj z hlediska geografických údajů, podnebí, vodstva, obyvatelstva, dopravní infrastruktury, zemědělství a kulturně historických a přírodních památek. V navazující kapitole č. 3 byla zmapována primární nabídka Jihomoravského kraje, na základě které jsem zjistila, že kraj má skutečně co nabídnout, ať už se jedná o oblast kulturně-historických a přírodních památek, nebo o organizované akce. Všechny tyto vyjmenované pojmy tvoří atraktivní nabídku pro návštěvníky této destinace. Sekundární nabídka kraje byla posuzována v kapitole č. 4 z hlediska nabídky vybavenosti destinace a nabídky služeb (ubytování, stravování, dopravní infrastruktura, turistická informační centra, sportovně-rekreační služby). Sekundární nabídka je důležitým faktorem pro spokojenost zákazníka. Na jedné straně je důležitá primární nabídka, na základě které se návštěvník rozhoduje pro svoji cestu, ale sekundární nabídka přispívá k jeho úplné spokojenosti.

Poptávka ze strany návštěvníků byla v kapitole č. 5 analyzována a hodnocena dle statistik hromadných ubytovacích zařízení z roku 2013, 2014 a 2015. Tato analýza byla pro mě klíčová, jejím prostřednictvím jsem se dostala k informaci, že návštěvnost v kraji se každým rokem zvyšuje, což zároveň potvrdilo mou hypotézu H2 - kraj získává stále více na oblíbenosti a důkazem toho je zvyšující se návštěvnost.

Z analýzy statistik také vyplynulo, že Jihomoravský kraj je po Praze na druhém místě z hlediska návštěvnosti České republiky. Tímto se potvrzuje hypotéza H1, že Jihomoravský kraj je důležitou součástí cestovního ruchu v rámci celé České republiky.

Druhou fází analýzy poptávky bylo mé dotazníkové šetření, zaměřené na analýzu cestovního ruchu v Jihomoravském kraji. Na základě tohoto šetření jsem dospěla k závěru, že jižní Morava je velmi oblíbenou destinací v rámci cestovního ruchu a lidé se tam rádi vrací. Zároveň byl z výstupu šetření určen profil návštěvníka. Došla jsem také ke zjištění, že počet strávených nocí v destinaci již dlouhodobě stagnuje (celkem 2 přenocování). Jak by bylo možno tento stav zlepšit je popsáno v kapitole č. 6 „Současný stav a perspektivy dalšího rozvoje cestovního ruchu destinace. V kapitole je sestavena SWOT analýza, která hodnotí silné a slabé stránky destinace včetně příležitostí a hrozeb. Převažují silné stránky, ale stále se v Jihomoravském kraji nachází nedostatky, které je možné eliminovat v případě využití potenciálních příležitostí. Jednou z takových příležitostí je využití potenciálu rozvíjejícího se seniorského cestovního ruchu. Právě péče a nabídka kvalitních služeb pro seniory může vést k navýšení počtu přenocování, vzhledem k tomu, že senioři přespávají v destinaci více jak 2 noci.

Jako další příležitost pro budoucí rozvoj jsem shledala rozšíření spolupráce se sousedními regiony v rámci České republiky vzhledem k tomu, že kraj se soustřeďuje převážně na spolupráci s přeshraničními regiony (Slovensko a Rakousko).

Pokud se Jihomoravský kraj chopí nabízejících se příležitostí a využije svého potenciálu, má velikou šanci na další rozvoj v oblasti cestovního ruchu.

Jihomoravský kraj patří k mým oblíbeným destinacím, právě díky krásné přírodě a kulturnímu bohatství. Zpracování diplomové práce mi odhalilo místa, která jsem ještě nenavštívila a zároveň ukázalo kraj i z jiného pohledu, z pohledu číselných statistik a reálného vnímání destinace ostatními návštěvníky.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

JAKUBÍKOVÁ, D. *Marketing v cestovním ruchu, jak uspět v domácí i světové konkurenci*. 2. vyd. Praha: Grada, 2012.. ISBN 978-80-247-4209-0

KIRÁĽOVÁ, A. *Marketing destinace cestovního ruchu*. Praha: Ekopres, 200. ISBN 80-86119-56-4

URBAN, V. *Jižní Morava*. Brno: Computer Press, a.s., 2007. ISBN 978-80-251-1566-4

OBŮRKOVÁ, E. *Kam na jižní Moravě*. Brno: Computer Press a.s., 2005. ISBN 978-80-251-1594-7

OBŮRKOVÁ, E. *Kam za vínem na Moravě a v Čechách*. Computer Press a.s., 2013. ISBN 978-80-264-0098-1

Seznam použitých internetových zdrojů

CZECHTOURISM. *Charakteristika a význam cestovního ruchu v Česku* [online]. [cit. 2015-11-29]. Dostupné z: <http://old.czechtourism.cz/didakticke-podklady/1-charakteristika-a-vyznam-cestovniho-ruchu-v-cesku/>

PALATKOVÁ, M. *Metodika a odpovědnost za aktualizaci dat v destinačním managementu* [online]. [cit. 2015-11-29]. Dostupné z www: http://www.mmr.cz/getmedia/7e3ddbdf-ccb7-4ef2-8633-a99b05b1eb1b/GetFile9_3.pdf?ext=.pdf

PALATKOVÁ, M. *Destinační management a vytváření produktů v cestovním ruchu* [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2007, s. 11-13. [cit. 2016-05-10]. Dostupné z www: http://www.mmr.cz/getmedia/7e3ddbdf-ccb7-4ef2-8633-a99b05b1eb1b/GetFile9_3.pdf?ext=.pdf

VANÍČEK, J., KŘEŠŤAN, V. *Marketing cestovního ruchu* [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2007, s. 7. [cit. 2015-11-29]. Dostupné z www: <http://www.mmr.cz/getmedia/ba898846-3cc2-4274-9c8e-6bb974c08475/GetFile20.pdf>

JIHOMORAVSKÝ KRAJ. *Základní údaje o Jihomoravském kraji* [online]. [cit. 2015-11-29]. Dostupné z: <http://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?ID=27204&TypeID=2>

E15.cz. *Změny klimatu mají viditelné dopady i v Česku*. [online]. [cit. 2015-11-29]. Dostupné z www: <http://zpravy.e15.cz/zahranicni/udalosti/zmeny-klimatu-maji-viditelne-dopady-i-v-cesku-mizi-napriklad-jecmen-1074085>

ČESKÁ TELEVIZE. *Podnebí na Jižní Moravě* [online]. [cit. 2015-11-29]. Dostupné z <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/regiony/1538492-na-morave-jako-na-jadrane-cesko-miri-ke-stredomorskemu-klimatu>

REGIONY ČESKÉ REPUBLIKY. *Vodstvo Jihomoravského kraje* [online]. [cit. 2015-11-29]. Dostupné z www: <http://regiony.lusa.cz/jihomoravsky-kraj/vodstvo/>

BRNĚNSKÁ DRBNA. *Počet obyvatel jižní Moravy* [online]. [cit. 2015-11-29]. Dostupné z www: <http://www.brnenskadrbna.cz/zpravy/spolecnost/pocet-obyvatel-jizni-moravy-za-devet-mesicu-vzrostl-o-1080.html>

AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY ČESKÉ REPUBLIKY. *Správa CHKO Pálava* [online]. [cit. 2015-12-22]. Dostupné z www: <http://palava.ochranaprirody.cz/>

ČESKÉ HORY. *Vodní nádrž Nové mlýny* [online]. [cit. 2015-12-22]. Dostupné z www: <http://nove-mlyny.ceskehory.cz/>

AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY ČESKÉ REPUBLIKY. *Správa CHKO Bílé Karpaty* [online]. [cit. 2015-12-22]. Dostupné z www: <http://palava.ochranaprirody.cz/>

MORAVSKÝ KRAS. *CHKO Moravský kras* [online]. [cit. 2015-12-22]. Dostupné z www: <http://www.moravskykras.net/>

JIHOMORAVSKÝ KRAJ. *Kostnice u sv. Jakuba* [online]. © 29. 7. 2013 [cit. 2015-12-23]. Dostupné z: <http://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?ID=27204&TypeID=2>

VELETRHY BRNO, *Veletrhy Go a Regiontour* [online]. [cit. 2016-01-03]. Dostupné z www: <http://www.bvv.cz/veletrhy-brno/spolecnost/>

PVA EXPO PRAHA, *Pražské výstaviště* [online]. [cit. 2016-01-03]. Dostupné z www: <http://pvaexpo.cz/aktuality/menu/Are%C3%A1l+PVA+EXPO+PRAHA>

INCHEBA EXPO PRAHA, *Novinky turistické sezóny 2016 v Jihomoravském kraji* [online]. [cit. 2016-01-05]. Dostupné z www: http://www.holidayworld.cz/archiv-aktualit/aktualita.html/3_35850-novinky-turisticke-sezony-2016-v-jihomoravskem-kraji

CYKLO JIŽNÍ MORAVA, *Regionální cyklotrasy* [online]. [cit. 2016-01-05]. Dostupné z www: <http://www.cyklo-jizni-morava.cz/regionalni-cyklotrasy#Moravské+vinařské+stezky>

CENTRÁLA CESTOVNÍHO RUCHU JIŽNÍ MORAVA, *Top akce na jižní Moravě v roce 2016* [online]. [cit. 2016-01-10]. Dostupné z www: <http://www.ccrjm.cz/userfiles/file/Top%20akce%202016.pdf>

- JIHOMORAVSKÝ KRAJ, *Tradice a zvyky* [online]. © 29. 7. 2013 [cit. 2015-01-10]. Dostupné z www: <http://www.jizni-morava.cz/tradice-a-zvyky>
- OCHUTNEJTE MORAVU, *O projektu* [online]. [cit. 2016-01-20]. Dostupné z www: <http://ochutnejtemoravu.eu/o-projektu/>
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, *Ubytovací zařízení Jihomoravského kraje v roce 2014* [online]. [cit. 2016-01-25]. Dostupné z www: <https://www.czso.cz/csu/xb/ubytovaci-zarizeni-v-roce-2014>
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, *Ubytovací zařízení Jihomoravského kraje v roce 2013* [online]. [cit. 2016-01-25]. Dostupné z www: https://www.czso.cz/csu/xb/cestovni_ruch_v_jihomoravskem_kraji_v_roce_2013
- HOTELSTARS, *Certifikovaná ubytovací zařízení v Jihomoravském kraji* [online]. [cit. 2016-01-25]. Dostupné z www: <http://www.hotelstars.cz/certifikat-zarizeni>
- MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ, *Monitoring stravovacích zařízení 2014* [online]. [cit. 2016-02-03]. Dostupné z www: <http://mmr.cz/getmedia/6069294c-8f75-4b4c-934c-d5fc03d3a213/04-Prezentace-SZ-Praha-29-4.pdf>
- STUDENT AGENCY, *Autobusová doprava* [online]. [cit. 2016-02-03]. Dostupné z www: <https://www.studentagency.cz/>
- CYKLO JIŽNÍ MORAVA, *Cykloslužby* [online]. [cit. 2016-02-04]. Dostupné z www: <http://www.cyklo-jizni-morava.cz/cyklosluzbypreprava-kolhttps://www.studentagency.cz/>
- JIHOMORAVSKÝ KRAJ, *Program rozvoje cestovního ruchu Jihomoravského kraje na období 2014-2020* [online]. [cit. 2016-02-05]. Dostupné z www: <http://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?ID=3766&TypeID=1>
- JIHOMORAVSKÝ KRAJ, *Turistické oblasti* [online]. [cit. 2016-05-10]. Dostupné z www: <http://www.jizni-morava.cz/turisticke-oblasti>
- ASOCIACE TURISTICKÝCH INFORMAČNÍCH CENTER, *Informace o cílech asociace* [online]. [cit. 2016-02-05]. Dostupné z www: <http://www.aticcr.cz/o-nas/ds-1126/p1=2342>
- JIHOMORAVSKÝ KRAJ, *Dotační program na podporu zkvalitnění služeb turistických informačních center 2016* [online]. [cit. 2016-02-05]. Dostupné z www: file:///C:/Users/Evka/Downloads/Dotacni_program_TIC_2016.pdf
- ČESKÉ DRÁHY, *Půjčovna kol* [online]. [cit. 2016-02-05]. Dostupné z www: <https://www.cd.cz/volny-cas/pujcovny-kol-cd/jihomoravsky-kraj/-5949/>
- MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ, *Statistické šetření ubytovacích zařízení cestovního ruchu, cestovních kanceláří a agentur na území ČR* [online]. [cit. 2016.02.06]. Dostupné z www: <http://mmr.cz/getmedia/d674e44b-43be-490e-9ff1-725e7d7a5593/03-Prezentace-UZ-CK-CA-2015-04-29.pdf>

CENTRÁLA CESTOVNÍHO RUCHU JIŽNÍ MORAVA, *Základní informace* [online]. [cit. 2010-02-10]. Dostupné z www: <http://www.ccrjm.cz/cz/o-centrale/zakladni-informace/>

JIŽNÍ MORAVA KRAJ VÍNA A SLUNCE, *Pobytové balíčky* [online]. [cit. 2016-02-10]. Dostupné z www: <http://www.jizni-morava.info/pohyb/>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, *Cestovní ruch v Jihomoravském kraji v roce 2013* [online]. [cit. 2016-02-16]. Dostupné z www: https://www.czso.cz/csu/xb/cestovni_ruch_v_jihomoravskem_kraji_v_roce_2013

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, *Cestovní ruch v Jihomoravském kraji v roce 2015* [online] © 9.2.2016 [cit. 2016-02-16]. Dostupné z www: <https://www.czso.cz/csu/xb/cestovni-ruch-v-jihomoravskem-kraji-v-roce-2015>

NIPOS, *Návštěvnost památek v krajích v ČR v roce 2014* [online]. [cit. 2016-02-16]. Dostupné z www: http://www.nipos-mk.cz/wpcontent/uploads/2013/05/PAMATKY_navstevnost_2014.pdf

CZECHTOURISM, *Monitoring návštěvnosti v turistickém regionu jižní Morava v roce 2010* [online]. [cit. 2016-02-20]. Dostupné z www: <http://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?ID=3766&TypeID=1>

SDRUŽENÍ OBCÍ A MĚST JIŽNÍ MORAVY, *Euroregion Pomoraví* [online]. [cit. 2016-02-28]. Dostupné z www: <http://www.somjm.cz/euroregion-pomoravi/>

VÝLETNÍK, *Mikroregiony Jižní Morava* [online]. [cit. 2016-02-28]. Dostupné z www: <http://www.vyletnik.cz/mistopisny-rejstrik/jizni-morava/moravsky-kras-a-okoli/7840-mikroregion-boskovicko/>

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ, *Akční plán realizace strategie regionálního rozvoje ČR pro období 2015-2016* [online] ©2012 [cit. 2016-04-04]. Dostupné z www: http://www.mmr.cz/getmedia/51535951-090a-4efa-876e-5ac2d3cdd867/AP_SRR_15_16.pdf

SEZNAM OBRÁZKŮ, GRAFŮ A TABULEK

Seznam obrázků

Obrázek 1: Vymezení Jižní Moravy na mapě.....	22
Obrázek 2: Průměrná roční teplota od roku 1995 do roku 2014	24

Seznam tabulek

Tabulka 1: Počet obyvatel v Jihomoravském kraji v roce 2015	25
Tabulka 2: Vybrané základní ukazatele návštěvnosti Jihomoravského kraje v posledních 3 letech.....	72
Tabulka 3: Počet zahraničních návštěvníků v roce 2013, 2014, 2015.....	73
Tabulka 4: Nejnavštěvovanější památky Jihomoravského kraje v roce 2014.....	74

Seznam grafů

Graf 1: Kapacita hromadných ubytovacích zařízení podle krajů v roce 2014.....	56
Graf 2: Kapacity hromadných ubytovacích zařízení podle okresů Jihomoravského kraje v roce 2014.....	57
Graf 3: Počet stravovacích zařízení podle krajů únor – květen 2014	58
Graf 4: Ubytování hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v Jihomoravském kraji	72
Graf 5: Počet domácích a zahraničních hostů v hromadných ubytovacích zařízeních...	73
Graf 6: Otázka dotazníku č. 1	75
Graf 7: Otázka dotazníku č. 2	76
Graf 8: Otázka dotazníku č. 3	76
Graf 9: Otázka dotazníku č. 4	77
Graf 10: Otázka dotazníku č. 5	78
Graf 11: Otázka dotazníku č. 6	78
Graf 12: Otázka dotazníku č. 7	79
Graf 13: Otázka dotazníku č. 8	80
Graf 14: Otázka dotazníku č. 9	81
Graf 15: Otázka dotazníku č. 10	81
Graf 16: Otázka dotazníku číslo 11	82
Graf 17: Otázka dotazníku č. 12	83
Graf 18: Otázka dotazníku č. 13	84
Graf 19: Otázka dotazníku č. 14	84

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A - Dotazník analýzy cestovního ruchu v Jihomoravském kraji.....I

PŘÍLOHY

Příloha A - Dotazník analýzy cestovního ruchu v Jihomoravském kraji

Dobrý den,

ráda bych poprosila o pár minut Vašeho času k vyplnění mého dotazníku, který pomůže zmapovat cestovní ruch na jižní Moravě. Dotazník je stručný a obsahuje 15 otázek.

Děkuji mnohokrát!

Za jakým účelem jste jižní Moravu navštívil/a? Možnost více odpovědí.

- Poznání – kultura, památky, historie
- Rekreace – odpočinek, procházky, relax, wellness
- Sport a aktivní vyžití – cykloturistika, vodní sporty, pěší túry, golf atd.
- Víno a gastronomie
- Jiné, napište.....

Na jakou dobu jste destinaci navštívil/a?

- Jeden den bez přenocování
- 1-2 dny s přenocováním
- 3 dny s přenocováním a více

Jaký typ ubytování upřednostňujete?

- Hotel
- Penzion
- Ubytování v soukromí
- Chata
- Jiné, napište.....

Jaký jste zvolil/a způsob dopravy do destinace?

- Automobil
- Autobus
- Vlák

- Letadlo
- Jiné, napište.....

Jaký způsob stravování upřednostňujete?

- Polopenze
- Plná penze
- Vlastní stravování

V jakém období jste jižní Moravu navštívil/a?

- Jaro
- Léto
- Podzim
- Zima

Destinaci jste navštívil/a:

- Sám/sama
- S doprovodem (partner, kamarád, známý...)
- S dětmi

Jakou oblast jste navštívil/a? Možnost více odpovědí.

- Brno a okolí
- Moravský kras a okolí
- Slovácko a okolí (Hodonín, Bílé Karpaty...)
- Pálava a Lednicko-valtický areál
- Znojensko a Podýjí

Uvažujete opakovaně destinaci navštívit?

- Spíše ano
- Spíše ne
- Nevím

Na základě jakých prostředků jste se pro návštěvu destinace rozhodl/a?

- Internet
- Katalog, leták
- Média (časopis, televize, rádio...)
- Doporučení od známých
- Vlastní zkušenost
- Veletrh, výstava
- Jiné, vypište.....

Prosím ohodnoťte kvalitu poskytovaných služeb. 1 = nejlepší, 5 = nejhorší.

	1	2	3	4	5
Ubytování (hotel, kemp, penzion, apartmán...)	☒	☒	☒	☒	☒
Stravování (restaurace, hostinec...)	☒	☒	☒	☒	☒
Cenová úroveň služeb	☒	☒	☒	☒	☒
Úroveň personálu ve službách	☒	☒	☒	☒	☒
Zábava a společenské vyžití	☒	☒	☒	☒	☒
Sportovní příležitosti	☒	☒	☒	☒	☒
Atrakce pro děti	☒	☒	☒	☒	☒
Čistota a pořádek destinace	☒	☒	☒	☒	☒
Dopravní dostupnost do destinace	☒	☒	☒	☒	☒

Odkud pocházíte?

- Česká republika
- Slovenská republika
- Jiné, vypište.....

Pohlaví:

- Muž
- Žena

Věk:

- Do 25 let
- 26-35
- 36-49
- 50-59
- 60 a více

Vlastní návrhy a připomínky:

.....

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Eva Baranovičová

Obor: Management cestovního ruchu

Forma studia: kombinované studium

Název práce: Jižní Morava a její potenciál pro budoucí rozvoj

Rok: 2016

Počet stran textu: 87

Celkový počet stran příloh: 4

Počet titulů českých použitých zdrojů: 5

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 0

Počet internetových zdrojů: 42

Vedoucí práce: Ing. Iveta Hamarneh, Ph.D.